

ZPRAVODAJ

ČESKÉHO SVAZU CHOVATELŮ MASNÉHO SKOTU

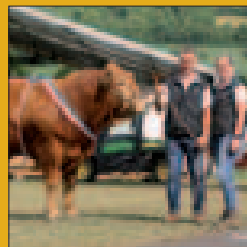
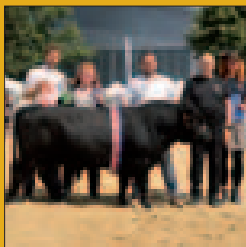

ROČNÍK XXX. • ZÁŘÍ 2023 • ČÍSLO 3

Z OBSAHU:

- Dexteři v Českých Budějovicích poprvé samostatně
- Seriál: Jak se žije chovatelům masného skotu – 62. díl
- Další jednání Eurolimu v Lucembursku
- Školení na lineární hodnocení plemene charolais
- Základní výběry plemenných býků

Vážené chovatelky, vážení chovatelé,

ačkoliv si v době, kdy sepisuji tento úvodník užíváme teplých dní a na mnoha místech teprve nyní pokračují sklizňové práce přerušené delším deštivým úsekem, léto se pozvolna blíží svému konci a chovatelům masného skotu začne jedno z nejhektičtějších období – odstavy, prodeje a brakace, na které volně naváže období telení. Do toho nás čekají důležité chovatelské akce.

V době, kdy čtete tento zpravodaj máme za sebou tradiční výstavu Země živitelka, na které se letos kromě ukázky zástupců několika masných plemen představili také chovatelé dextera, kteří zde pořádali svůj klubový šampionát. O jeho průběhu se můžete dočíst uvnitř zpravodaje. Významnou mezinárodní akcí je pak světové setkání chovatelů plemene aberdeen angus a jejich zástupců z chovatelských svazů a asociací. To se společně se speciální výstavou koná v první půlce září. To bude až po uzávěrce pro toto číslo, a proto se článek z technického meetingu objeví až v prosincovém vydání svazového magazínu.

V září pak proběhne na Skalském dvoře rovněž členské shromáždění a odborný seminář. Propojujícím tématem workshopu, jenž se uskuteční 20. září 2023 po obědě v hotelu Skalský dvůr (vlastní VČS proběhne 21. 9.), bude veterinární problematika z pohledu potřeb chovatelů masného skotu. Nepůjde však o klasický seminář, při němž jsou jednostranně předávány informace posluchačům, ale o interaktivní debatu mezi chovateli a přizvanými veterináři. Tento formát by měl pomoci nastínit adresněji zástupcům Státní veterinární správy problémy, se kterými se chovatelé při své každodenní práci ve vztahu k veterinárním otázkám potýkají. Těmito tématy budou například BVD, respirační onemocnění BRSV či některé požadavky vyplývající z metodiky zdraví. Věříme, že i následná členská schůze se bude konat za vysokého zájmu členů. Budou se zde totiž probírat a schvalovat aktualizované stanovy, návrh na úpravu sazebníku a v neposlední řadě volit i nového předsedu, neboť ten stávající – František Farka – se rozhodl ke dni konání schůze z osobních důvodů na nejvyšší svazový post rezignovat. Návrhy materiálů, které budou předmětem jednání, najdete na webu svazu v sekci Zápisy/Výroční členská schůze.

V září by pak vláda měla rovněž oznámit, kde přesně by chtěla v zemědělství v příštím roce ušetřit dříve avizovaných 10,2 miliardy korun. Naše úsilí samozřejmě směřuje k tomu, aby dopady do sektoru chovu masného skotu a šlechtění byly co nejmenší. Činíme vše pro to, aby dotační tituly z národních podpor směřujících na šlechtění a výstavnictví zůstaly zachovány, resp. aby případné snížení zasáhlo náš obor co nejméně a byla zajištěna kontinuita práce, která je důležitá pro budoucnost a další rozvoj oboru.

Přeji příjemné čtení a hezký zbytek léta a pohodové podzimní dny,

Kamil Malát

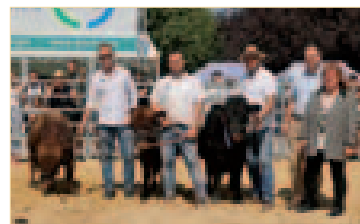

ZPRAVODAJ ČSCHMS

časopis Českého svazu chovatelů masného skotu Praha
číslo 3/2023 – ročník XXX.

OBSAH

Aktuálně.....	4
Aktivity ČSCHMS 2023	5
Dexteři v Českých Budějovicích poprvé samostatně	6
Jak se žije chovatelům masného skotu: Karsit Agro aneb charolais na greenu.	12
Další jednání Eurolimu v Lucembursku	24
Klub chovatelů plemene masný simental vyrazil za poznáním do Irska	28
Za zkušenostmi do Dánska.....	31
Školení na lineární hodnocení plemene charolais	32
Objektivní způsob hodnocení jatečně upravených těl skotu	36
Krok k plodné budoucnosti aneb nové genomické hodnoty pro plodnost	38
Dopřejte telatům ten nejlepší start! Průjmy u telat – Kokcidióza	42
Salerská cesta do Rumunska.....	45
Dotace na ověření původu a pro stanovení GEPH	46
Dotace na kontrolu užítkovosti masného skotu	47
Genomické PH pro sonografické měření MLLT	48
Výroční členská schůze ČSCHMS již klepe na dveře.....	49
Základní výběry plemenných býků – rok 2023	52
Galerie plemenných býků – III. turnus 2023	56
Termíny základních výběrů a dražeb v roce 2023	59
Všeobecné podmínky pro odchov plemenných býčků v sezoně 2023–2024 ..	60
Recept: Dušené hovězí (nízky roštěnec)	66

Adresa svazu:

Český svaz chovatelů masného skotu, z.s., Těšnov 17, 110 00 Praha 1

Tel.: 221 812 865 • e-mail: info@cschms.cz, www.cschms.cz

Číslo účtu: 123459399/0800 • IČO: 00536903 • DIČ: CZ00536903

Svaz je registrovaným spolkem zapsaným ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze oddíl L, vložka 207

Kontakty na pracovníky svazu:

• **předseda:** František Farka
Todně 4, 374 01 Trhové Sviny,
e-mail: farka@cschms.cz, tel.: 775 143 150

• **ředitel:** Kamil Malát
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
e-mail: info@cschms.cz, malat@cschms.cz,
tel.: 724 007 860

• **tajemník:** Ing. Pavla Vydrová, Ph.D.
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
e-mail: vydrova@cschms.cz, tel.: 724 229 094

• **ředitel plemenné knihy:** Jan Kopecký
e-mail: kopecky@cschms.cz, tel.: 724 007 862

• **plemenná kniha/genetické hodnocení:**
Ing. Alena Birovaš, Ph.D., e-mail: pk@cschms.cz,
birovas@cschms.cz, tel.: 774 127 184

• **administrativní pracovníci (PK a fakturace):**
Nina Honová, e-mail: honova@cschms.cz,
pk@cschms.cz, tel.: 724 073 641
Osvoboditelů 35/9, 410 02 Lovosice
Eva Pitnerová, e-mail: pitnerova@cschms.cz,
fakturace@cschms.cz, tel.: 737 433 598

inspektoři svazu:

• **západní Čechy**
Karel Melger, e-mail: melger@cschms.cz, tel.: 602 445 453

• **jižní Čechy**
Ing. Karel Šimák, e-mail: simak@cschms.cz, tel.: 725 891 286
Petr Hanus, e-mail: hanus@cschms.cz, tel.: 608 021 864

• **západní a jižní Morava**
Bc. Radek Dobeš, e-mail: dobes@cschms.cz, tel.: 724 073 640

• **severní Morava**
Ing. Olga Kovalová, e-mail: kovalova@cschms.cz, tel.: 724 384 951

• **severní a střední Čechy**
Ing. Michal Janda, e-mail: janda@cschms.cz, tel.: 702 020 761

• **střední a východní Čechy**
Ing. Petra Pokorná, e-mail: pokorna@cschms.cz, tel.: 702 020 760
Lukáš Slavík, e-mail: slavik@cschms.cz, tel.: 724 007 861

externí pracovníci:

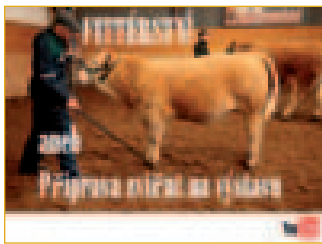
• **obchodní činnost:** Ing. Miroslav Vráblík
Budovatelská 1096, 374 01 Trhové Sviny,
e-mail: vrablik@cschms.cz, tel.: 724 007 863

Titulní strana – hlavní fotka: Stádo charolais na farmě firmy Karsit (foto: Kateřina Weiszová)
Titulní strana – malá fotka: Red angusský býk na chovu Radovana Sochora (foto: Karel Melger)
Vnitřní obálka – Shorthornská telata na chovu Romana Žaloudka (foto: Karel Melger)

Vydavatel nenese odpovědnost za údaje a názory autorů ani jazykovou správnost příspěvků.
Zpravodaj ČSCHMS je zapsán v evidenci MK ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 14344.
Tisk: Ekonoprint, Praha – www.ekonoprint.cz
Neprodejné. Pro členy ČSCHMS a PK zdarma.

Fittérství aneb příprava zvířat na výstavu – videonávod

Před letošní Národní výstavou v Brně proběhl **seminář na přípravu zvířat na výstavu** pod taktovkou Richarda O'Beirne z Irska, který chovatele Klubu plemene masný simentál a členy Junior

Teamu ČSCHMS zasvětil do tajů a principů přípravy na výstavu od chronologického postupu, přes přípravky a nástroje na úpravu zvířat až po předvedení svěřenců a rady samotným vodičům, jak si v předváděcího nejlépe počínat. Z této zdařilé akce byl pořízen videozáznam, ze kterého – jak jsme avizovali – byl „sestříhán“ **videonávod** na přípravu zvířat na výstavu, který vám bude volně k dispozici na YT od teď i kdykoli v budoucnu.

Naším cílem bylo získat ucelený materiál adekvátní délky, který bude kvalitním pomocníkem při práci se zvířaty a jejich přípravě na různé akce typu nejen výstav, ale také svodů, výběrů plemenných býků, aukcí apod. Věříme a doufáme, že jsme vytvořili videonávod, který uvítají nejen chovatelé plemene masný simentál, ale také všichni ostatní, protože mnohé rady se dají aplikovat nikoli jen na konkrétní plemena, ale jsou obecného rázu. Dvacetiminutové video je opatřeno titulky (tlumočení Richarda), které si mohou uživatelé dle potřeby zapnout/vypnout.

Se sledováním ceny zástavu umí pomoci MaSkot

Doba prodeje zástavového skotu přichází. Připomínáme proto, se sledováním cen vám může pomoci aplikace MaSkot. Úspěch a praktická využitelnost této služby je založena na ochotě sdílení dat mezi chovateli. Bez tohoto principu nemůže funkce plnohodnotně fungovat. Těm, kteří se do systému zapojili aktivně tím, že se s ostatními chovateli podělili o to, za jaké ceny se jim podařilo zrealizovat prodej zástavového skotu, velmi děkujeme. Pevně věříme, že aktuální přehled cen a možnost jejich filtrování dle nejrůznějších kritérií může být dobrým vodítkem pro ostatní chovatele, kteří svůj prodej teprve připravují.

Pokud jste zástav už prodali a ceny ještě nenahlásili, buďte solidární a podělte se s ostatními chovateli i Vy – pomáháte tím vzájemně sami sobě. Vámi poskytnutá data jsou anonymní a vidíte je pouze Vy – všichni ostatní uživatelé mohou zobrazit pouze výsledky bez konkrétních jmen chovatelů, které jsou zprůměrovány. Všechna hlášení zůstávají v systému uložena a můžete si zde tedy vaše prodeje archivovat a kdykoliv se v průběhu času podívat, za kolik jste v minulosti svůj zástav prodávali.

Výroční členská schůze ČSCHMS

Srdečně zveme všechny členy Českého chovatelů masného skotu na **výroční členskou schůzi ČSCHMS**. Ta se uskuteční ve dnech 20.–21. září 2023 v hotelu Skalský dvůr. Na tomto členském setkání se kromě vystoupení zajímavých hostů bude **volit i nový předseda svazu**, neboť současný předseda František Farka se z osobních důvodů rozhodl ke dni konání členského shromáždění na tento post rezignovat. Zároveň budou projednávány novelizované stanovy a také návrh na úpravu sazebníku. První den jednání pak odpoledne proběhne **odborný seminář**, tentokrát na veterinární témata, a také jednání vybraných chovatelských klubů. Veškeré podrobnosti k tomuto jednání najdete na str. 49 tohoto zpravodaje, doprovodné materiály pak na webu svazu.

Seznam nových členů svazu a plemenné knihy od 26. 5. 2023 do 21. 8. 2023

Baborák Jan, Myslbekova, Řádné + PK DX
Birovas Nadiya, Hříběcí, Řádné + PK AA
Cedivoda Pavel, Jedlí, Zájmové
Dvořák Erik, Ing., Sedlečko, Řádné + PK DX
Egert Jiří, Lásenice, Řádné + PK AA
Farma Bratrouchov s.r.o., Bratrouchov, Řádné + PK HI
GFR s.r.o., Bratislava, Zájmové
Hostovská Lucie, Mgr., Opatovec, Řádné + PK DX
HS Cattle s.r.o., Vlčí Pole, Zájmové
Humpolec Přemysl, Ing., Třanovice, Řádné + PK DX

Jaško Pavel, Rtyň nad Bílinou, Řádné + PK CH
Jurinová Štěpánka, Dolní Václavov, Zájmové
Karas Matěj, Horní Vltavice, Řádné + PK GA
Mičková Jana, Ing., Mošovec, Řádné + PK DX
Nátrová Tereza, Mgr., Černá Voda, Řádné + PK CH
Šeligová Simona, Ing., Vlachovice, Řádné + PK AA
Váchová Hana, Nemějice, Zájmové
Vršková Kateřina, Mgr., Švejcárova Lhota, Řádné + PK LI
Wirthová Romana, Štěpánovice, Řádné + PK HI

Aktivity ČSCHMS 2023

Červen

- 9. 6. 2. pracovní schůzka – plemenná skladba, Hradištko (Birovaš, Malát)
- 14. 6. FIERBA online jednání
- 18. 6. jednání výboru ČSCHMS (Kunín)
- 19. 6. Česko-slovenské setkání zástupců Svazů (Kunín)
- 19.–29. 6. III. turnus výběrů plemenných býků
- 21. 6. výstavní výbor k NVHZ 2023, Brno (Malát, Vydrová)
- 21. 6. výstavní výbor k ZZ, České Budějovice (Žďárský, Farka)
- 29. 6.–2. 7. jednání evropského sdružení EUROLIM (Malát, Martínek)

Další červnové aktivity:

- Aktualizace databáze býků a webKUMP a PK • Nový certifikát PK • Příprava a zveřejnění katalogů k základním výběrům býků III. turnus
- Příprava a zveřejnění paragrafového znění nového návrhu úpravy stanov • Administrace žádostí o dotace 9.A. • Vydání Zpravodaje 2/2023 • Zveřejnění výsledků III. turnusu výběrů plemenných býků

Červenec

- 9.–13. 7. školení k lineárnímu hodnocení zevnějšku (fr. systém) – zaměstnanci, chovatelé CH
- 20. 7. jednání výboru ČSCHMS (online)
- 20. 7. jednání k problematice náhrad za působení vlka, AOPK (Malát)
- 21.–23. 7. příprava na klubový šampionát plemene dexter, Úlovice – chovatelé DX
- 26. 7. předsednictvo ČMSZP (Malát)
- 26. 7. výstavní výbor k výstavě Země živitelka, České Budějovice (Farka)
- 27. 7. koordinační schůzka s ministrem k podnikatelské misi do Kazachstánu a Uzbekistánu (Malát)

Další červencové aktivity:

- Zveřejněny nové plemenné hodnoty za červen 2023 a aktualizace databází • Zveřejnění genomických plemenných hodnot pro plodnost (webKUMP) • Příprava semináře a VČS na Hotelu Skalský dvůr • Organizační zajištění – online přihlašování, realizace ocenění a rekl. předmětů na 1. Klubový šampionát DX • Administrace dotací na kontrolu užitkovosti masného skotu (otevření e-žádosti) • Příprava podkladů pro konání grémia rad PK (metodika odchovu) • Zveřejněny podmínky pro naskladnění býčků do odchovu 2023–24 • Videonávod – Fittérství aneb příprava zvířat na výstavu (realizace a zveřejnění)

Srpen

- 1.–3. 8. školení k hodnocení exteriéru (český systém) – odborní pracovníci ČSCHMS
- 7. 8. revizní komise ČSCHMS, Brodce
- 8. 8. jednání výboru a grémia ČSCHMS, Hradištko
- 10. 8. reportáž v chovu – Karsit Agro (Vydrová)
- 23. 6. FIERBA online jednání
- 23. 6. Charolais International online meeting (Malát)
- 24. 8. slavnostní zahájení veletrhu Země živitelka, České Budějovice (Farka)
- 24. 8. komoditní rada AK pro hovězí maso a mléko, České Budějovice (Malát, Jungwirth)
- 24. 8. jednání zemědělských nevládních organizací se zástupci zemědělského výboru, České Budějovice (Malát)
- 24.–29. 8. veletrh Země živitelka 2023 (chovatelé DX)
- 26. 8. Klubový šampionát plemene dexter
- 26. 8. Workshop pro inspektory a chovatele DX (lineární popis a standard DX)

Další srpnové aktivity:

- Činnosti spojené se zajištěním VČS a semináře na Hotelu Skalský dvůr • IT práce spojené s napojením nového SW pro KUMP na webové služby (webKUMP, online PK) • Zveřejnění genomických plemenných hodnot pro MLLT • Příprava materiálů pro třetí číslo svazového zpravodaje • Příprava dotací na ověření původu a pro stanovení GEPH • Příprava nákupu dalších služebních vozidel • Příprava kalendáře na rok 2023 • Organizační zajištění 1. Klubového šampionátu DX • Příprava podkladů pro WATM AA • Administrace uzávěrek OCH I. Turnus • Kalendář výběrů pro 4. turnus • Zveřejněny genomické PH pro sonografické měření MLLT • Zveřejněny změny v odchovu a testování plemenných býků (nová metodika odchovu)

Dexteři v Českých Budějovicích poprvé samostatně

Ing. Alena Birovaš, Ph.D., Český svaz chovatelů masného skotu

Letošní 49. ročník agrosalonu Země Živitelka konaný na konci srpna hostil i historicky 1. klubový šampionát plemene dexter. Chovatelé tohoto plemene ušli k této metě velmi dlouhou cestu. České Budějovice jsou s plemenem dexter pevně spjaty a přítomnost dexterů na budějovickém výstavišti je již samozřejmostí. Několikrát byli součástí expozice jiných masných plemen, v letošním roce dozrál čas na vlastní šampionát. V dubnu si dali chovatelé předpremiéru na Národní výstavě hospodářských zvířat v Brně, kde měli úspěšnou komentovanou přehlídku a nácvik na klubový šampionát.

Heslo „Kdo je připraven, není překvapen“ se může stát sloganem dexterských chovatelů. Přípravami na tuto výstavu strávili mnoho času a stihli k tomu uspořádat i 3 workshopy. První z nich byl v říjnu loňského roku na rodinné farmě manželů Žďárských v Úlovicích. Zde si chovatelé prakticky ukázali za pomoci zkušeného vystavovatele Adolfa Loose vyvazování zvířat, úpravu a chození zvířat. Druhý workshop se uskutečnil v květnu na farmě

□ Tři nejlepší mladší býci (foto: Karel Melger)

paní Matějčkové u Šumperku. V rámci prohlídky jejího chovu opět proběhla praktická ukázka vyvazování a vodění zvířat, které si mohli chovatelé vyzkoušet a podělit se o svoje zkušenosti. Poslední část přípravy proběhla v druhé půlce července opět v Úlovicích. Zde ve 3 dnech mohli chovatelé plně využít zázemí farmy a také zkušeností chovatele Luboše Žďárského, který je zároveň hlavním hnacím motorem chodu klubu a velkým podporovatelem vystavování dexterů.

Dost bylo historie příprav, pojďme se zaměřit na to, jak se

povedl vlastní šampionát. Můžeme neskromně říci, že byl velmi profesionálně pojatý a úspěch expozice na sebe nenechal dlouho čekat. Tribuny byly po celou dobu šampionátu plné a obecenstvo neváhalo fandit svým favoritům. Je nutné smeknout před chovateli dexterů za to, že nic nepodcenili a z nálepky hobby chovatelů se dostali na vysoce profesionální úroveň. Mnoho jiných plemen by si z tohoto přístupu mohlo vzít příklad.

Celý šampionát soudcovala německá dlouholetá chovatelka plemene dexter Silke Warneke. Ta je již 25 sudí nejen na německých výstavách. Zvířata jezdí hodnotit i do země původu, Velké Británie a také do Dánska odkud čeští chovatelé importovali nejvíce zvířat a dánská zvířata jsou zakladateli chovu dexterů v České republice. Silke je tvář německé Asociace německých chovatelů plemene dexter, která má plemennou knihu ve Velké Británii.

Sobota 26. 8. 2023 v 10 hodin – to je ten správný čas pro začátek historicky první klubového šampionátu plemene dexter. Počasí v Českých Budějovicích naše chovatele dost potrápilo. Po třech dnech vysokých teplot přišel v sobotu těsně před plánovaným začátkem šampionátu déšť. Dalo

□ První klubová výstava dexter se povedla na jedničku (foto: Karel Melger)

by se ale říct, že dexterům přelo štěstí. Úderem 10.15 bylo totiž po dešti a až do konce sobotního výstavního programu se neobjevil (extrémně silná průtrž mračen, která zaplavila i část města a výstavního areálu, přišla až v sobotu pozdě večer).

Národní vítězové byli určeni v celkem třech kategoriích. Styl posuzování paní Warneke byl na vysoké úrovni. Zvířata po obkroužení několika kol v předváděcí chodila o diagonále, aby paní rozhodčí neunikl ani jediný detail jejich pohybu. Každé zvíře bylo posouzeno tak, jak to známe spíše z výstav psů – jako výborné, velmi dobré a dobré. Rozřazení

□ Výstavy se účastnil i předseda klubu DX Karel Roden (foto: Karel Melger)

□ Komentování skupiny mladších býků (foto: Karel Melger)

zvířat bylo velmi efektivní a umožnilo je efektivně seřadit v konečném pořadí. Silke na závěr každé soutěžní skupiny řekla ke každému jedinci svůj komentář. Chovatel si tak přesně odnesl, jaké stránky jsou, podle úsudku paní rozhodčí, na jeho zvířeti ty nejsilnější, ale i slabší.

Jako první přišly na řadu mladé jalovice. Zde se představila velmi hezká kolekce 9 zvířat. Na prvním místě se umístila jalovička katalogové číslo 5 CHÝRA RED KŘIŽANSKÁ z chovu paní Pavlíčkové. U této jalovice paní rozhodčí oceňovala především její délku, vyvinutou kostru a nasazení kořene ocasu. Podle jejího názoru to byla jedna z nejhezčích představitelk dlouhonohé formy dextera. Na druhém místě se umístila jalovička katalogové číslo 6 opět

z chovu paní Pavlíčkové. Zajímavostí je, že se jedná o polosestry a jejich otec ZDX 017 AKRAM VINCET ZE SKRÝŠOVA uká-

zal v chovu své kvality. Na této jalovici paní rozhodčí oceňovala především krásné osvalení, celkovou harmonii ve stavbě těla a správné šířky jak hrudníku, tak zádi. Bronzovou příčku brala jalovice katalogové číslo 9, jejímž chovatelem je firma Pokra s.r.o., ale vystavována byla novým majitelem firmou Dexfarm s.r.o.. Tato jalovice je velmi typickou představitelkou svého plemene, je harmonická a na sudí na ní ocenila zejména šířku a délku její pánve. Pro svůj plný rozvoj však potřebuje podle slov rozhodčí ještě více času.

Druhou výstavní kategorií byli mladí býci narození od prosince 2021 do konce roku 2022.

□ Nejlepší jalovice: Chýra Red Křižanská (foto: Karel Melger)

□ Chovatelská skupina paní Pavlíčkové (foto: Karel Melger)

Vzhledem k početnosti kategorie byli býčci rozděleni do dvou skupin – z každé z nich postupovali 3 nejlepší do dalších bojů. Práce paní rozhodčí byla opět velmi precizní. Na každé zvíře si našla čas a mohla tak dát detailní popis chovatelům. Po dvou kolech bojů se stal vítězem této kategorie býk s katalogovým číslem 21 jménem CHARLIE Z ÚLOVIC. Majitelem a chovatelem jsou manželé Žďárští. Toto zvíře vynikalo v celé skupině rozvojem kostry a osvalením, které bylo harmonické a oku lahodící. Tento býk v závěrečných bojích dostal titul rezervního šampiona plemene. Na druhém místě byl býk katalogové číslo 19 – CHACHO ZE SKRÝŠOVA, který je odchovancem pana Karla Rodena. Jedná o býka, který je dobře vyvinutý, s krásnou hlavou a harmonicky uspořádaným tělem. Třetí místo patřilo čokoládově zbarve-

nému rohatému dun býkovi s katalogovým číslem 10 se jménem CHARÓN Z BOŠILCE. Tento býk reprezentoval farmu pana Malechy. U tohoto býka Silke ocenila výraz, harmoničnost, záď, sílu kostry a délku.

Jako poslední se v předvadišti představilo sedm plemenných býků. Tato skupina byla nejvyrovnanější a o vítězi rozhodovali opravdu jen nejmenší detaily. Vítězem této kategorie německá sudí určila býka s katalogovým číslem 24 – GUSTAV DEXFARM z chovu farmy Dexfarm. Tímto býkem byla paní rozhodčí opravdu unešená. Jediný komentář na adresu tohoto býka zněl jasně: „Tento býk má jen jedinou chybu – není můj“. Není proto žádný div, že tento býk dostal později i titul absolutního šampiona plemene. Silke při tomto

dekorování opět vyzdvihla všechny klady zvířete – hloubku, délku, osvalení, harmonii a také podotkla, že i na výstavách v zemi původu by měl velké šance na vítězství. Na druhém místě se umístil býk katalogové číslo 23 jménem HECTOR ZE SKRÝŠOVA. Rozdíl mezi prvním a druhým místem byl opravdu mikroskopický a pouze lepší dojem a lepší nasazení ocasu u Gustava posunulo Hectora až na stříbrnou pozici. „Jedná se o výborného představitele plemene dexter. Je to elegantní a harmonický býk, který má správnou výstavní kondici“, pochválila býka rozhodčí. Třetím místem se v této kategorii může pyšnit katalogové číslo 27 –

□ Rohatý dun býk Cháron z Bošilce (foto: Karel Melger)

FESTIVAL RED Z BURKVÍZU, který je odchovancem farmy RNDr. Tichého v majetku paní Matějčkové. Je to starší býk s již ukončeným růstem a krásně utvářenými předními partiemi. Paní rozhodčí na něm ocenila vývoj osvalení, hloubky těla a šířku v kyčelních hrbolech.

Na závěr soutěžního dne přišly na řadu chovatelské skupiny. Z čtveřice přihlášených německá posuzovatelka vybrala jako nejlíbivější a nejkompaktnější skupinu tří býčků z chovu manželů Ždárských z Úlovic. Další místa se již neurčovala, proto jen doplníme, že dalšími účastníky této soutěže byly skupiny z těchto chovů: Statek Tichý (Olomouc), Jaroslava Pavličková (Křížany) a Jitka Matějčková (Václavov).

Dekorováním šampiona, rozdáním všech pohárů, kokard a plaket byl ukončen úspěšný výstavní den. Chovatelé dexterů však nešli odpočívat a na odpoledním workshopu využili přítomnosti renomované rozhodčí k tomu, aby se podělila o své zkušenosti spojené s hodnocením dexterů i s českými chovateli a odbornými

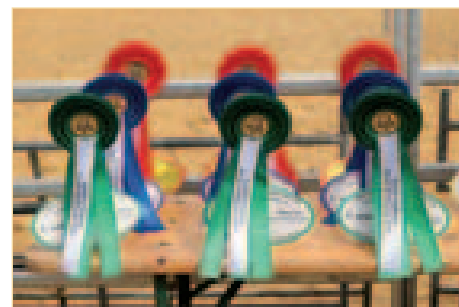

□ Německá sudí Silke Warneke (uprostřed) spolu se svým manželem a tajemnicí svazu Pavlou Vydrovou (foto: Karel Melger)

pracovníky svazu. Článek na toto téma pro vás připravíme do dalšího čísla svazového Zpravodaje.

Velký dík patří všem zúčastněným. Některé z nich je však potřeba vyzvednout – jsou to hlavní organizátoři – Český svaz chovatelů masného skotu, a to především jeho tajemnice Pavla Vydrová, chovatelé dextera, ze kterých nejvíce organizační práce odvedl Luboš Ždárský a také firma Jihočeský chovatel a.s., která zaštitila celou expozici skotu.

I přes vysoké teploty, únavu a vyčerpání na všech stranách, můžeme letošní šampionát plemene dexter považovat za více než podařený. Když se k tomu přidá velmi přátelská atmosféra mezi chovateli a dobrý pocit z odvedené práce, tak si můžeme být jistí, že se tato akce zanesou velmi kladně do historie tohoto plemene.

□ Poháry a kokardy pro vítězné chovatele (foto: Karel Melger)

Silke Warneke:

„Moc jsme si náš pobyt v Českých Budějovicích užili. Potkali jsme zde plno skvělých lidí, viděli nádherné dextery a společně si užili společnou show a také skvělý nápad v podobě následného workshopu. V sobotu večer se nám po společné večeři podařilo po chvilce hledání najít cestu zpět k hotelu, která nebyla zatopená. Bylo pro mě velmi dobrou zkušeností vysvětlit chovatelům důvody mého posuzování, můj pohled a zkušenosti dlouholeté chovatelky dexterů, která má vždy blízko standardu – velice jsem si to užila. Moc vám proto děkuji za pozvání, doufám, že jsem laskavé a přátelské členy, kteří nebyli ocenění svými rozhodnutími nezklamala. Jsem velmi hrdá, že jsem mohla posuzovat úplně první Národní výstavu skotu Dexterů v České republice a samozřejmě o tom podám zprávu i Dexter Cattle Society v Anglii, aby byli vpořumění o vašich aktivitách.“

VÝSLEDKOVÁ LISTINA

Mladší jalovice (9 ks)

1. místo	Chýra Red Křížanská
2. místo	Charlota Křížanská
3. místo	Marta Red BD1-N P*

Mladí býci (10 ks)

1. místo	Charlie z Úlovic P
2. místo	Chaco ze Skřýšova
3. místo	CHáron z Bošilce

Plemenní býci (7 ks)

1. místo	Gustav Dexfarm
2. místo	Hector ze Skřýšova
3. místo	Festival Red z Burkvízu BD1-N

Nejlepší chovatelská skupina:
Luboš Ždárský, Úlovice (3 býci)

Absolutní šampion:
Gustav Dexfarm

Reservní šampion:
Charlie z Úlovic

ŠAMPIONI VÝSTAVY

**ŠAMPION VÝSTAVY
1. MÍSTO V KATEGORII
PLEMENNÍ BÝCI
GUSTAV DEXFARM**

chovatel a majitel: Dexfarm s.r.o.

**RESERVNÍ ŠAMPION VÝSTAVY
1. MÍSTO V KATEGORII
MLADÍ BÝCI
CHARLIE Z ÚLOVIC**

chovatel a majitel: Žďárský Luboš, Úlovice

**NEJLEPŠÍ
CHOVATELSKÁ SKUPINA
Luboš Žďárský, Úlovice**

HECTOR ZE SKRÝŠOVA

2. místo v kategorii plemenní býci, chov. a maj.: Roden K., Skrýšov

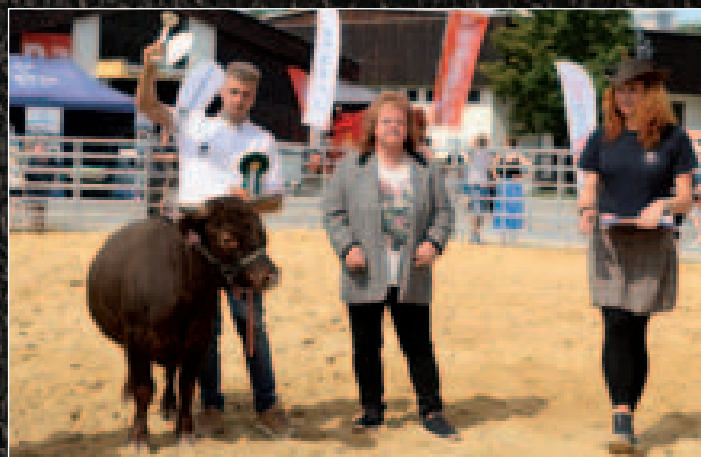
FESTIVAL RED Z BURKVÍZU BDI-N

3. místo v kategorii plemenní býci, chov.: Tichý M., RNDr., Olomouc, maj.: Matějčková J., Václavov

CHACO ZE SKRÝŠOVA

2. místo v kategorii mladí býci, chov. a maj.: Roden K., Skrýšov

CHÁRON Z BOŠILCE

3. místo v kategorii mladí býci, chov. a maj.: Malecha J., Ing., Bošilec

CHÝRA RED KŘIŽANSKÁ

1. místo v kategorii mladší jalovice, chov. a maj.: Pavlíčková J., Křtzyany

CHARLOTA KŘIŽANSKÁ

2. místo v kategorii mladší jalovice, chov. a maj.: Pavlíčková J., Křtzyany

MARTA RED BDI-N

3. místo v kategorii mladší jalovice, chov.: POKRA s.r.o., Holubice, maj.: Dexfarm s.r.o.

Farma: Karsit Agro, a.s.

Zaměstnanci: 70–80

(u masného skotu 5)

Obec: Dubenec

Okres/kraj: Trutnov/Královéhradecký kraj

Nadmořská výška: 200–400 m n. m.

Chované plemeno: charolais

Členem svazu: ŘČ od 2013

V plemenných knihách: CH

Základní stádo: 300 matek

Plemenitba: inseminace i přirozená

Zemědělská půda: 4000 ha

(z toho 900 TTP)

Způsob hospodaření: konvenční

WEB: www.karsitagro.cz

Ing. Libor Sedláček a Jakub Krušina

Karsit Agro aneb charolais na greenu Ing. Libor Sedláček: Vše se snažíme promýšlet do posledního detailu

Zemědělská společnost Karsit Agro, a.s. hospodaří na jižním cípu Trutnovského okresu v blízkosti Dvora Králové nad Labem. Sídlo se nachází v obci Dubenec, který najdete na mapě cca 10 kilometrů od Dvora a Jaroměře v oblasti Bělohradské pahorkatiny. Nejvyšší bod leží na severu a dosahuje výše 346 metrů nad mořem, nejnižší bod je tam, kde místní potok Hustířanka opouští jižní území obce, přibližně 288 metrů nad mořem. Znáám ten kraj, není daleko od mého rodného, projíždím přes Žireč (kam jsme s dědou jezdili na výstavy drobného zvířectva), přes vzrostlý les plný borůvčí a skrývající ve svých útrobách známý Braunův betlém a další kamenné artefakty, které mě popravdě v dětství děsily svým apokalyptickým zjevem. Vůbec si nevybavuji obec Hříbojedy ani Malé Hříbojedy a přijde mi to vtipné. Pak už upoutá mou pozornost věž barokního kostela sv. Jakuba a Penzion s restaurací Na Faře. To tu tenkrát nebylo, říkám si a vzpomínám, že jsem do Dubence jezdila s rodiči za „tetou“ spolužačkou maminky, ale v paměti mi utkvěl jen ten potok, přes který vede nesčetně mostecků k jednotlivým rodinným domkům, které kopírují jeho břeh. Překvapila mě malebnost místa a také příjezdová cesta do sídla společnosti lemovaná alejí, všude je takové čisto a pořádek, že by vás ani ve snu nenapadlo, že jste v zemědělském podniku. Po schodišti lemovaném úspěchy z výstav a soutěží se dostanu do prvního patra, kde se mimo jiné nachází velká prosvětlená kancelář pana Ing. Libora Sedláčka, ředitele společnosti Karsit Agro, a.s., která se kromě dojeného skotu a prasat zabývá také chovem masného plemene charolais a nutno podotknout (ale obrázek si uděláte za malou chvíli sami), že na velmi slušné úrovni. Tak jdeme na to, po delší době má prostor velký podnik, takže to bude zase trošku jiné vyprávění než z menších rodinných farem, ale rozhodně obohacující, plné čísel a promyšlených strategií, bez kterých podnik hospodařící na 4000 ha fungovat jednoduše nemůže.

Od automobilu ke kravám

„František Řípa byl vizionář, který založil Karsit Group, což je skupina, která podniká už od roku 1992 v automobilovém průmyslu. Byl to nejen velký podnikatel ale i velký milovník zvířat,“ začal vzpomínkou na zakladatele společnosti Karsit pan Ing. Sedláček. Vlastnil parkurové koně – které měl pan Libor svého času také na starosti – stáj byla na velmi dobré úrovni, protože vyhrávali skokový pohár České republiky. Také choval cizokrajné ptáky, věnoval se kynologii i myslivosti, chovu ryb a žil doslova na všechny strany. Pocházel z nedalekých Mlázovic, kde měla jeho rodina řeznictví a poté zakotvil v lázeňském městečku Velichovky, kde v devadesátých letech vybudoval hotel, zakoupil tamní zemědělské družstvo s pozemky a zabýval se myšlenkou, co s tím. A začal hned od začátku chovem masného skotu a výběr padl na francouzské ple-

□ Příjezdová alej Karsit Agro v Dubenci (foto: Pavla Vydrová)

meno charolais: „Dneska tomu rozumím, je to plemeno velkého tělesného rámce se skvělými růstovými schopnostmi, majestátní „patnáctimetrákoví“ plemenní býci, prostě se není čemu divit, že se v nich zhlédnul. První jalovice nakoupil v ZD Pozovice, ze

Starého Hradiště a také z T-farmy, tím vzniklo malé stádečko, které přebývalo v provizorních podmínkách bývalé stáje pro dojnice, a to až do roku 2009, kdy vstoupila společnost Karsit do bývalého Zemědělského družstva Dubenec a tím to všechno tady u nás

začalo. My jsme (v ZD Dubenec) už v té době také měli chov krav bez tržní produkce mléka, ale pouze okrajově a dostali jsme se k němu převodným křížením z dojeného stáda proto, aby se využil tehdejší potenciál pastvin a luk. Bývalo zde tak do 100 ks matek základního stáda s různým podílem krve masných plemen jako belgické modré, charolais nebo masný simental,“ vysvětlil mi začátek místního chovu masného skotu pan ředitel a pokračoval: „Z fúze si troufám říci, profitovaly obě strany – ZD Dubenec mělo zázemí velkého zemědělského podniku a slušnou krmivovou základnu a pan Řípa do toho vnesl svoje vize, potenciál a finanční prostředky – podnik se začal rozvíjet. To se psal rok 2009, kdy se ZD Dubenec stalo součástí Karsit Group. Hned v počátku proběhly nějaké investice, které ale nebyly úplně do sektoru masného skotu. Investovalo se do technologie chovu prasat, následně chovu dojeného holštýnského skotu, pro který se vybudovala odchovna jalovic.“

Za všechno může Zuzánek s Kaplanem ☺

„Vše kolem charolais rozjela až návštěva Františka Řípy u pana Ing. Jana Zuzánka v Bernarticích (www.statekzuzanek.cz), který měl už v té době chov na velmi vysoké úrovni a pan Řípa se v něm viděl – učarovaly mu velké plochy a krásný dobytek. S panem Zuzánkem debatoval nad tím, jak docílit kvalitního stáda nejlepší cestou a vzešel z toho nápad na nákup jalovic ve Francii. S Ing. Janem Kaplanem se pan Řípa potkal při výběrech býků na OPB Osík, podali si ruce na znamení dohody, a tak se v roce 2016 dovezlo prvních 20 ročních jaloviček. Následoval příjezd dvou kamionů do Dubence v roce 2018, to bylo plus 60 ks a dalších 60 jalovic uzavřelo

☐ Krávy s telaty na pastvě na Nové Americe (foto: archiv Karsit Agro)

nákupy v roce 2019. Celkem se tedy ze země původu dovezlo 140 čistokrevných jalovic. U druhých dvou dovozů jsem už byl já s Kateřinou (Ing. Kateřinou Weiszovou, Ph.D. rozenou Kaplanovou – CHAROLAIS CZ s.r.o.), která nám s rozvojem chovu charolais pomáhá od samého začátku. Její znalosti jsou v tomto oboru neprekonatelné a byla by proto velká škoda, její potenciál nevyužít – řídí šlechtění – sestavuje připravné plány, doporučuje inseminační dávky, pod její kontrolou probíhá selekce zvířat a díky její mravenčí práci se pomalu ale jistě posouváme. Výsledky, které jsme měli v době, než vstoupila do spolupráce, byly tristní. Mohu třeba zmínit natalitu, která se pohybovala mezi 65 a 70 %, nebo porody, které probíhaly od března až do srpna, takže jsme vůbec nevyužili pastevní potenciál. Postupně s Kateřinou a jejím poradenstvím začalo jít vše tím správným směrem,“ uzavírá téma začátku chovu charolais v Dubenci spokojeně pan Sedláček.

Úctyhodné počty

„Kromě 300 matek charolais máme 550 holštýnek, 300 ks býků ve výkrmu, což dohromady včetně všech mladších kategorií představuje 2400 dobytčích jednotek

a takové množství zvířat něco sežere a také vyprodukuje obrovské množství hnoje se kterým máme problém, kam ho umístit – dotační opatření nedávají příliš velký prostor. Na druhou stranu můžeme být rádi, protože je to v dnešní době drahá surovina, jen je složitě manipulovatelná a je potřeba ji dostat na pole,“ posteskuje si pan Libor nad nakládáním s hnojem a k počtům zvířat ještě dodá, že šaroláků je na podniku celkem včetně výkrmu, jalovic a telat aktuálně 850 kousků: „Měli jsme vymyšlenou koncepci, že by tu mohlo být tak 300 až 400 matek charolais, aby se kapacita výkrmny (400 ks), kterou jsme otevřeli v roce 2018 v Dubenci, využila vlastní produkcí jatečných býčků. Myšlenka se pomalu naplňovala, ale dnes jsme na 300 matkách a už asi na vyšší počty nedosáhneme, protože by to znamenalo další investice do stájí a rozšíření pastevních areálů, což je v současné době ve větší míře nereálné. Díky aktuálnímu počtu matek dokážeme pokrýt polovinu naší potřeby býčků do výkrmu a zbytek dokupujeme. Vykupujeme veškerou produkci zástavových býčků od pana Ing. Zuzánka a zbytek doplníme dle aktuálních možností. Částečně se dokrmují i holštýnští býčci, protože krmení

□ Telení na kamerách v hale na Nové Americe (foto: archiv Karsit Agro)

máme dostatek, tak by bylo škoda nevyužít kapacitu stáje na maximum.“

„K tomu všemu, máme ještě 130 prasnic v základním stádě, děláme výkrm prasat, nakupujeme inseminační dávky a odchováváme si prasničky. Už několikrát jsme je chtěli zrušit, ale díky prodeji vlastní produkce a dostatku stálých zákazníků nás to udrželo nad vodou, takže jsme je zachovali a věřím, že už to tak i zůstane. Dále máme asi 15 prasnic přeštického plemene, což bylo také na popud pana Řípy, který si toto plemeno oblíbil a já to z dnešního pohledu vnímám jako dobrý nápad. Jejich chov má sice drobná úskalí, protože se nesmí vykrmovat intenzivně, ale maso je velmi chutné a pro fajnšmekry gurmánský zážitek. Nesmím opomenout ani holštýnské stádo, které je na poměrně slušné úrovni – užitkovostí se blížíme 12 tis. litrů mléka a patříme do 40 nejlepších chovů v republice,“ pochvaluje si právem hrdý ředitel úspěchy v dalších odvětvích.

Úctyhodné plochy

V minulosti mělo ZD Dubenec samo o sobě 2800 ha. Podnik Agro BT, se kterým se spojili v roce 2014 odkoupením akcií, přinesl 1800 hektarů. Celý „kolchoz“ má tak dnes kolem 4000 ha z toho 3100 ha orné půdy a 905 ha je TTP (205 ha jsou pastviny), což je obrovské množství luk (700 ha), které se suší nebo senážují. V letošním roce nebylo dostatek senáží z prvních sečí, kukuřice také nenarostly, i když

deštivější počasí posledních dnů snad ještě trochu v objemu pomůže. Na orné půdě se pěstuje 800 ha pšenice, 280 ha ozimého ječmene, triticales, sladovnický ječmen (90 ha), oves. Podnik hospodaří v nadmořské výšce v rozmezí 200 až 400 m. Část pozemků se totiž nachází v okolí Zvičiny, což je nejvyšší vrch (762 m nad m.) Zvičinsko-kocleřovského hřbetu, podřazeného celku Krkonošského podhůří. Pokud se týká rostlinné produkce, tak spadají do obilnářské a částečně i do řepařské oblasti, ale mají i jílovité a písčité půdy, na kterých se hospodaří obtížně. Od toho se odvíjí i skladba dalších plodin: mák 100 ha, cukrovka 100 ha, pro výkrm a pro holštýnky potřebují kukuřičnou siláž (340 ha), dále jetelové senáže na 150ti hektarech a 40 ha vojtěšky. Třetina půdy (asi 1600 ha) je ve vlastnictví společnosti.

„Co se týče žní, tak jsme stihli

před deštivým obdobím sklidit téměř komplet řepky, nepatrně pšenice, ale vše ostatní stojí. Den ode dne se samozřejmě snižuje kvalita zrna, slámy, ale to se nedá nic dělat, takový je rok, nějak se s tím popasujeme. Na druhou stranu se ještě trochu zachránily kukuřice a řepa. Všechno zlé je k něčemu dobré a přírodě neporučíme. Jen je těžké si připustit, že takové výkyvy budou až stálé. Po ránu je 8 stupňů, přes den přes třicet. Teď čekáme, až opět vyjedeme a žně dokončíme, ale už je téměř polovina srpna,“ posteskně si ředitel, ale není sám, kdo letos jen těžko docílí potravinářské kvality.

Krmivová základna postavená na soběstačnosti

„Máme v podniku výrobu krmivových směsí, zpracováváme vlastní obilí a jsme tak zcela soběstační. Využíváme posklizňovou linku s kapacitou 11 000 tun, takže nemusíme prodávat komodity v době, kdy je to nevýhodné, ale můžeme je uskladnit a počkat si do jisté míry na lepší cenu. Nakupují se pouze směsi pro prasnice, které vyrobít neumíme, ale pro ostatní druhy a kategorie to zvládáme sami. Výkrmovému skotu mícháme řepku s obilím (1:3) a přidáváme minerálky a zbytek se domíchává v krmném voze (řízky a melasa viz níže). Minerální výživa se nakupuje od firmy NTG Agri. Do výkrmu jdou 3–3,5 kg směsi/ks a den (řepka, obilí, minerálka), krávy dostávají také řepku obilí a minerálku, ale speciální –

□ Hala nová Amerika na kamerách (foto: archiv Karsit Agro)

obohacenu o vyšší obsah stopových prvků a vitamínů důležitých pro reprodukci (E, A). Je to jednoduché, tento obor bez reprodukce nefunguje, nemáme tele = nemáme nic, takže úspěch podporujeme obojky na detekci říje, ke kterým se ještě dostaneme a minerální výživou. Jalovice i krávy dostávají komponenty celoročně s tím, že v době zapouštění se na ně klade větší důraz. Na pastvinách dostávají navíc lizy. Telata mají k dispozici startér, na kterém se opravdu nešetří, protože je potřeba podpořit růst a využít potenciál od samého počátku. S příkrmem se začne už v zimovišti a pokračuje i na pastvinách, jen nám ty příkrmové školky občas krávy demolují," usmívá se pan Ing. Sedláček a uzavírá téma krmivové základny.

Čtvero pastevních areálů

„Masný skot je u nás situován do čtyř areálů: Nová Amerika (62 ha pastvin), pastevní areál na Jedlině (pouze přes sezónu – 10 ha), na Lhotce (bývalá odchovna pro holštýnský skot – OMD) je odchov ročních i dvouletých jalovic včetně zapouštění (pastvina 45 ha) a konečně 78 ha je na Třebihošti, což je zimoviště, kde probíhá telení asi 80ti krav," vypočítává pan Sedláček s tím, že dohromady je to těch 200 ha pastvin, jak už zmiňoval a bude se určitě navyšovat, protože plocha není dostatečná.

□ Bývalá jízdárna, dnes zimoviště masného skotu Nová Amerika (foto: archiv Karsit Agro)

Francouzi na Nové Americe

„V květnu 2020 se k podniku přikoupil velký golfový resort v Kašově mezi Jaroměří a Dvorem Králové nad Labem. Kromě golfového hřiště zde byla obrovská hala, ve které se pořádaly westernové a parkurové závody. Bohužel se dostal areál – po tom co se v něm vystřídalo několik majitelů – do insolvence a zůstal nakonec nevyužívaný a neutěšeně chátral a zarůstal. Cíl byl jasný, získat areál v konkurzu, vzít to za správný konec a resort do jisté míry obnovit. Věděli jsme, že by se dala jezdecká hala využít jako zimoviště a bývalé golfové hřiště jako další pastviny," dozvídám se původ toho, jak se místní charoláci dostali na green a dívám se při

tom do prostoru obrovské haly prostřednictvím jedné z mnoha kamer resp. obří obrazovky, kterou má ve své ředitelské kanceláři pan Ing. Sedláček. Halu bylo potřeba zrekonstruovat, změnit vnitřní technologii, ale díky 4000 m² se jedná o velmi nadstandardní prostor. Dnes už celou akci na záchranu areálu vnímají jako skvělou investici s dalším potenciálem a to i přes obrovské náklady na rekonstrukci. Škoda, že se z tohoto kouzelného místa nemůže těšit pan František Řípa, který bohužel zemřel ještě před dokončením: „Jedná se o naše největší zimoviště pro 200 krav s tím, že máme ještě jedno menší v areálu firmy pro sto hlav. Pastevní areál „na Americe“ je

□ Krávy s jalovičkami na pastvě na Jedlině, v pozadí středisko Karsit Agro – Dubenec (foto: Pavla Vydrová)

□ Odpočinek na bývalém golfovém hřišti :-) (foto: archiv Karsit Agro)

skvělý, navazuje přímo na halu zimoviště, čehož hojně využíváme třeba i teď začátkem srpna. I když za sebou máme deštivější období a tráva obrůstá, extrémně suchý červenec nás donutil začít s příkrmem mnohem dříve, než je zde obvyklé a krmení se aktuálně zakládá zvířatům do hal," vysvětluje mi pan Sedláček a má pocit, že to není nic k chlubení, že musejí přikrmovat už teď. Argumentuji mu tím, že rozhodně není za co se stydět, hlavně když je čím zvířata nakrmit, že je velká spousta farem, které začínají s příkrmem v srpnu a bohužel některé i dříve. A jak zjistím později, zvířata tady zažívají doslova „americký sen“, mají možnost zvolit si variantu, zda chtějí být uvnitř haly nebo na pastvině pod širým nebem či ve stínu stromů, kterých je areál bývalého golfového hřiště plný. Díky kravám jsou všechny stromy ze spodní strany úhledně „zastřiženy“ do roviny, ale kmenům zvířata neublíží. Prostředí je tak romantické, že se tady zastavují projíždějící cyklisté a fotí si bílé krávy pod dokonale sestřiženými stromy a modrou oblohou s bílými mráčky v pozadí – jak ze žurnálu – a to vše dokresluje další fakt: „V areálu je ještě hotelový komplex, který se také snažíme oživit, ale není to náš obor, takže se to učíme a jde to pomaleji, než kdybychom již měli zkušenosti. Zatím se nám úplně nedaří držet restauraci, ale pořádání svateb, oslav a firemních akcí funguje bez

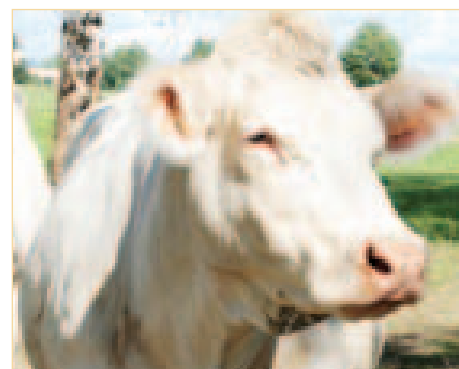
problémů,“ pochvaluje si pan Sedláček začínající aktivitu a pokračuje: „Místo může být pro lidi velmi zajímavé, protože mají např. možnost se z místního baru dívat rovnou do haly zimoviště, také venku jsou krásy všudypřítomné a nechybí ani rybníček s chovem hus.“

Souhlasím s tím, že odlehle místo na samotě může přilákat turisty za odpočinkem v přírodě. Resort „Nové Ameriky“ jak byl skutečně pojmenovaný (původní majitel ho prý vybudoval pro svého syna, aby neodešel za velkou louží) a Karsit označení zachoval, je co by kamenem přes les dohodil od okouzujícího areálu barokního hospitálu Kuks.

Zkrácení intervalu telení a 90% natalita

„První telení proběhlo v nové hale „na Americe“ v listopadu 2021. Okamžitě se nám zvedla natalita nad 90 %, a i když jsou při takovém množství zvířat stále nějaké ztráty, tak je rozdíl oproti dřívějšímu markantní. Díky tvrdé selekci a změně systému se nám zároveň podařilo zkrátit a posunout sezónu telení na období listopad až březen, což je v našich podmínkách ideální. V době, kdy jsou krávy s telaty vypuštěny na pastviny, tak už dokáží telata využít potenciál porostu a profitují i z vysoké mléčnosti matek. Ruku v ruce se nám výrazně zvedly také přírůstky a tak i v této oblasti panuje velká spokojenost,“ pochvaluje si pan ředitel s tím, že si

k tomuto tématu řekne více Kateřina Weiszová, až se k nám přidá, protože pan ředitel trval na tom, že tak důležitá osoba nemůže u reportáže chybět, takže se oba těšíme, až přispěje svou troškou do mlýna ☺. Ještě před tím, ale pan Libor zcela sebekriticky pokračuje: „Naším současným nejpálčivějším problémem jsou končetiny, kdy rychlý intenzivní růst zvířat co do zmasilosti a pomalejší růst kostry negativně ovlivňuje končetiny – motoriku, postavení i záuhlení. Bylo to patrné i u býčků, které jsme nyní vybírali do prvního turnusu. Dříve jsme „zápasili“ s výškou, váhou a teď se nám to přesunulo na pohybový aparát. Člověk se neustále učí. K tomu směřuje i selekce a šlechtění, které bylo zacílené na zvýšení mléčnosti matek, což byl hlavně problém u zvířat z převodného křížení, ale dnes máme už mléčnost na poměrně slušné úrovni. Cílíme aktuálně na zlepšení výživy, ale jde to ztuha, protože pastviny neodpovídají počtu kusů. I když se zdá, že máme čtyři velké pastevní areály o celkové rozloze přes 200 ha, tak to samozřejmě na 300 matek s telaty nestačí a je třeba přikrmovat. Proto uvažujeme o rozšíření pastevního areálu právě „na Americe“, kde jsou ještě některé louky nevyužívané, ale také o další obnově, protože golfový trávník není z pohledu druhové skladby ideální. I když jsme se ho snažili přisít, tak stále nemá potenciál dělat hmotu ale nižší drn, ve kterém se tu a tam stále ještě objeví zatoulaný golfový míček,“ usmívá se pan Ing. Sedláček, že krávy golf neocení, spíš by si daly kvalitnější

□ Francouzská kráva na čtvrtém teletí, Magouille (Hulk x Fronsac) (foto: Pavla Vydrová)

píci a dodává: „Obzvláště letošní červenec nás vyškolil, to byla skutečná Sahara – ještě před 14ti dny, jak už jsem říkal – proto se aktuálně přikrmuje ve stájích „zeleňm“. S obnovou luk a pastvin nám pomáhá službou pan Ing. Zuzánek.“

Odchov býků

„S produkcí plemenných býčků jsme začali v sezóně roku 2017/18 v odchovu u chovatele a poslední dva roky dáváme býčky také na OPB Osík u Litomyšle. I toto je parketa, ve které se snažíme posouvat,“ otevře pan Sedláček téma odchovu plemenných býků a spokojeně pokračuje: „Letos se nám povedl býček Hoblina Karsit (IIT 260) po otci Guetta (ICH 822), který byl ohodnocen 85 body za exteriér v I. turnusu výběrů plemenných býků na OPB Osík (obdržel „devítky“ za osvalení zádě a „desítku“ za úctyhodnou hloubku hrudníků, plemenné hodnoty má nad průměrem populace, denní přírůstek od narození 1754 g). Jsem moc rád, že si naši býci vydobyli své místo a dostali se do podvědomí chovatelů. Máme i stále odběratele, čehož si velice vážíme. Odchov na OPB ale také něco stojí a proto si myslím, že by prodejní cena býků mohla být vyšší. Když si porovnáme ekonomiku výkrmu býků s ekonomikou odchovu, tak to trošku „postrádá smysl a míjí se účinkem“, protože výkrmové býky já dnes prodám za 50 tisíc a pouze je nakrmím, v 16ti až 17ti měsících

▣ Mladé listopadové jalovičky s matkami na pastvě na Jedlině (foto: Pavla Vydrová)

mají 850 kg a jdou na jatka. Plemenného býka z odchovny potřebujete prodat minimálně za 80 tisíc, aby se to vyplatilo. Samozřejmě to ale vnímáme i tak, že v odchovu na OPB by měli být ti nejlepší z nejlepších a průměrní zůstat doma v odchovu u chovatele a posloužit v užitkových stádech, ve kterých tolik nezáleží na genetice,“ končí ředitel podniku své zamyšlení nad produkcí plemenných býků.

Jalovice na prodej a na výkrm

„Kromě býků už si můžeme druhým rokem dovolit obchodovat i jalovice, i když to jde poměrně „ztuha“ a letos se zatím nezadařilo – turečtí obchodníci ale krouží

kolem ☺. V loňském roce se našťastí prodalo 40 zástavových jaloviček místním chovatelům, protože kapacitu máme omezenou a při aktuální natalitě je třeba prodat 40–50 kusů každý rok. Výkrm přitom děláme také, máme vlastní bourárnu na zpracování masa, takže jalovičky dokrmujeme pro vlastní provoz – poráží se na jatkách v Markoušovicích v podhůří Jestřebích hor. Maso se prodává do menších prodejen i přímo zákazníkům, také do restaurací – včetně Prahy. Tento segment se poslední roky velmi slušně rozjel, protože zpočátku se roční tržby pohybovaly kolem milionu korun a v současné době jsme na pětinašobku. Poráží se dvě jalovice týdně, tedy 8 kusů měsíčně, to už je slušná produkce. Na jatka se prodávají jalovičky málokdy, protože u nich stále není tak dobré zpeněžení jako u býků,“ vnímá situaci trhu s jalovicemi Ing. Sedláček.

E-U-R

„Býci jsou převážně realizováni na Toro Hlavečník. Zkoušeli jsme i jiné odběratele, ale vrátili jsme se k Hlavečníku, protože je to stabilní a solventní partner bez problémů s odbytem díky napojení na síť řetězce Globus. Plemeno charolais se vzhledem k výborné zmasilosti nejlépe prodává v maso a i jejich zařídění dle SEUROPu je slušné (dosahujeme převážně zařídění E

▣ Spolupráce je základ! (foto: Pavla Vydrová)

□ Neuvěřitelná náhoda – 3 prvotelky, všechny po otci Calogero, bok po boku na pastvě na Jedlině :-)) (foto: Pavla Vydrová)

a U občas R). Když si propočítáme ekonomiku, tak při prodeji charolais v „živém“ přicházíme jakoby o třicet kilo masa na kuse a to je znát. Přitom odvážíme býky na jatka v šest ráno a v odpoledních hodinách už mám na emailu zatřídění i zpeněžení a do 14ti dnů peníze na účtu. Tento způsob prodeje si můžeme dovolit zejména proto, že mají šaroláci neskutečný růstový potenciál a v šestnácti měsících 400 kg na háku, čímž také dosáhneme na příplatek 2–3 Kč/kg (dle aktuálních přepočtových tabulek),“ popsal mi realizaci výkrmu býků pan Libor a doplnil, že probíhá v hale na pogumovaných roštech, to sice přináší úsporu práce, ale zvířata mají častější problémy s končetinami, což se projevuje zejména prošláplými spěnkami. Je to daň za tuto technologii. Ale k tomu se ještě dostaneme.

Alchymie výkrmu

„Hlídáme si ekonomiku výkrmu i odchovu, ale je tam spousta proměnných a proto se nedivím, že ne každý chovatel charolais se do toho chce pouštět. Když je cena kolem 60 Kč/kg živé hmotnosti (jako aktuálně), tak je to dle mých výpočtů rentabilní, ale samozřejmě také za předpokladu, že se drží vstupní suroviny na dobré cenové hladině, protože aby býci narostli do „naší“ porážkové hmotnosti, tak toho se nedá docílit jinak než kvalitní krmnou dávkou. Dostávají na den a kus tak

15–20 kg kukuřičné siláže, 8–10 kg senáže z žita nebo trávy, k ní se přidává 3–3,5 kg jádra, cca 0,25 kg melasy, 1,5 kg cukrovarských řízků a 1,5 kg pivovarského mláta z trutnovského pivovaru Krakonoš. Už z dálky cítí, že se to veze ☺. Krmný den nás tak přijde z pohledu krmné dávky na cca 45 Kč/ks plus odpisy a mzdové náklady a dostáváme se rázem na 65 Kč/ks a KD. Prodáme-li býka za 60 Kč v živé hmotnosti a má 1,60 kg/den přírůstek, tak je to rentabilní. Ve chvíli, kdy ale klesne cena výkupu a zvýší se cena vstupů, tak je ekonomika výkrmu v červených číslech. Počítáme si to každý půlrok a pokaždé je to jiné. Dalším faktorem, který má na zisk výkrmu vliv, je samozřejmě také cena zástavu, protože jak už jsem říkal, zvířata do výkrmu dokupujeme, aby se využila kapacita stáje. Dnes se cena pohybuje někde na úrovni kolem 85 Kč/kg,“ zasněží mě pan ředitel do alchymie výkrmu jak z pohledu krmné dávky, tak „tajů čísel“.

Plemenní býci na jedné hromadě

„Máme sedm plemenných býků v přirozené plemenitbě (Colf ze Statku, Omer B (jako Bariton :-), Omer G (jako Giono :-), Palestro, Rapido, Glen Karsit, a letošní nová posila z Francie – Samourai) a všichni jsou společně na jedné pastvině (po stažení ze stád), kde si aktuálně užívají léto. Je velká výhoda nemuset řešit jejich separaci, sami se mezi sebou po-

rovňají a fungují bez problémů. Převážně nakupujeme býky z Francie a už jinou cestou ani jít nechceme. V tomto ohledu mám úplně jasno, protože podle mě v Čechách odchovaný býk – pokud nemá francouzské rodiče – se stále ještě nemůže rovnat francouzské genetice. Abych ale jen nehaněl, tak ve stádě působí býk od pana Ing. Zuzánka, Colf ze Statku ET (ICH 476), který se rozhodně nemá za co stydět, ale je to typově trochu jiné zvíře. Dále je mezi býky taky jeden z našeho vlastního odchovu (Glen Karsit po otci Figuiet P). Upřímně si myslím, že francouzskou genetiku zatím ještě nedoženeme. Třeba klidný temperament, na kterém tady teď pracujeme a je to mnohem lepší, ale na začátku tomu tak nebylo a i to je důvod, proč dnes chovatelé do komerčních stád upřednostňují bezrohá zvířata, kvůli bezpečnosti. Každoročně se proto pořizují dva noví býci z Francie a to i přes vyšší pořizovací cenu, protože nám to vynahradí svými vlastnostmi,“ pochvaluje si francouzskou genetiku Ing. Sedláček.

Inseminace Francouzi

„Inseminace se provádí u všech jalovic a asi u 1/3 krav. Přípařovací plán nám zpracovává Kateřina Weiszová ve spolupráci s jejím otcem, známým nestorem chovu plemene charolais v České republice, kterým není nikdo jiný než Ing. Jan Kaplan, který byl taktéž u všech nákupů jalovic, které jsme realizovali ve Francii. A jeho oko a zkušenosti se velmi pozitivně odráží v kvalitě současného stáda, které zakládali společně s panem Řípou. Přes společnost CHAROLAIS CZ, kterou založila právě dcera pana Kaplana, Kateřina, nakupujeme inseminační dávky,“ začal s úctou ke zmiňované dvojici/trojici téma reprodukce Ing. Sedláček a aby bylo dotaženo k dokonalosti, tak vám Kateřina postoupí výčet inseminačních býků, kteří svou genetickou nálož otiskli do místního stáda. Z těch zásadních můžeme zmínit býka Honorable, Flabas, Bastion, Epernay, Merlin P, Hamel, Latino, Figuiet P, Calogero a Giono s tím, že v sezoně 2023 byl přípařovací

plán postaven na býcích: Meloman, Onedream P, Orbino, Guetta, Hiago a Octogone P. Vypisování kladných vlastností a přínosů stádu těchto býků či jejich plemenných hodnot by vydalo na další reportáž, proto si vás dovoluji odkázat na naši online plemennou knihu, kterou naleznete pod tímto odkazem a kde si všechna zvířata výše i níže jmenovaná můžete kdykoli vyhledat: <https://db.cschms.cz/>

Obojky na detekci říje a nikdy jinak

„K zapouštění s vazbou na telení v ideálním rozmezí využíváme hojně moderní technologie, např. obojky na detekci říje. Těmi osadíme v připouštěcí sezóně všechny naše jalovice a také většinu krav. Dřív jsme neměli šanci inseminovat plemence v ideálním období, ale díky obojkům se dnes 30 % zvířat zachytí v tom nejvhodnějším období,“ chválí si pan ředitel spokojeně funkčnost obojků a pokračuje: „Zootechnici se s technologií naučili perfektně pracovat, využívají k tomu aplikaci v telefonu a díky sledování křivky se zapouští v pravý čas. Při počtu zvířat, které máme a problému s dostatkem pracovníků, kteří by byli ochotní a schopní říje detekovat a zareagovat na ně, nás obojky doslova zachránily. Lidský potenciál je největší problém asi ve všech oborech a vnímáme to markantně zejména v chovu dojevého skotu, když trošku odbočím – budeme muset přistoupit k ro-

□ Pětiletá kráva, jedna z nejlepších na úrovni lineárního hodnocení, po otci Arnošt ze Statku (foto: Pavla Vydrová)

botickému dojení, protože nejsou lidi a bez zahraničních pracovníků si v dnešní době neporadíme. Obojky se zvířatům nasazují zhruba čtrnáct dní před začátkem připouštěcí sezóny, tedy v průběhu ledna tak, aby se koncem ledna a začátkem února mohlo začít inseminovat a mají je až do konce připouštěcí sezóny, resp. do té doby, než jsou zjištěny březí.“

Veterináři nadevše

„Na podnik nám dojíždí MVDr. Ondřej Bečvář, který má velké zkušenosti i z Ameriky, a to jak z pohledu holštýnského skotu, tak masňáků. Poskytuje kompletní servis od sonografického vyšetření, přes ošetření paznehtů (kde jsme se také velmi posunuli) a vak-

cinace (krav před otelením – rotaviry) až po vyšetření plodnosti plemenných býků (spermiogram) a posezónní ošetření proti parazitům (polévací antiparazitikum – Elivec). Je to vskutku člověk na svém místě a i díky jemu jsme tam, kde jsme,“ uznale vyjmenovává pan Libor všechny aktivity, které dokáže obsáhnout jeden skvělý veterinář: „Zhruba polovinu masňáků přitom inseminují dva zootechnici, kteří mají kurz a zbytek nám zajišťuje technik z Chovservisu. Díky tomu všemu se nám podařilo zkrátit sezónu telení (od listopadu do března) a na pastviny jdou již březí i nebřezí matky s telaty a býci na doskok zhruba v druhé polovině dubna a plemenci se stahují ze stád v červnu. Takže v době, kdy teprve někteří chovatelé shánějí býka do svého stáda, tak my už je máme zase pěkně pohromadě na jedné pastvině a připravují se na příští sezónu.“

„Další velmi úzká a dlouhodobá je spolupráce s MVDr. Ing. Martinem Matějčkem, Ph.D. zástupcem firmy NTC AGRI. Martin nám připravuje krmné dávky pro všechny kategorie skotu včetně charoláků. Využíváme jím navrženou recepturu minerálního vitamínového krmného doplňku NutribeeF Fertility s vyváženým obsahem makro i mikroprvků a vitamínů. Minerálka je šitá na míru, je bez nosiče, s velmi vysokým obsahem

□ Pod dozorem francouzské krávy Narta P (Iceberg PP x Vigny) (foto: Pavla Vydrová)

□ Plemenní býci Colf ze Statku ET a Omer B (foto: Pavla Vydrová)

makroprvků. Složení minerálních surovin má za následek jednu z jejich hlavních předností, že neztvrdne ve vlhkém prostředí a dá se tedy využít celoročně i na pastvinách do otevřených krmítek, do kterých může pršet. Sypká konzistence minerálky umožňuje adekvátní nelimitovaný ad libidní příjem zvířaty. Má i vyšší obsah stopových prvků a vitamínů (A – 900 000 m.j., D3 – 100 000 m.j., E – 4000 mg) s cílem posílení reprodukčních vlastností krav a jalovic. Pro výkrm býků využíváme minerálku Nutrib Beef Urea s 30% přídatkem močoviny. MVDr. Matějčíček je i úspěšným a známým chovatelem angusů a jeho pohled výživáře a veterináře nám pomáhá zlepšovat reprodukci, výkrmové parametry, ale i výběr vhodných vakcín a preventivních opatření. Není nad to, když je výživář zároveň i veterinářem a je skvělé, jak se tyto dvě profese u obou našich veterinářů krásně prolínají," pochvaluje si dlouhodobou spolupráci s mistry svého oboru ředitel podniku.

Jak Libor ke Karsitu přišel

„V roce 1983 jsem po maturitě na hradecké veterině nastoupil do ZD Dubenec jako zootechnik. Byl to tenkrát největší podnik na okrese s 15ti středisky. Celkem se v podniku chovalo 1500 dojných krav, provozoval se výkrm skotu i prasat, brojlerů a krůt, byly zde i tzv. přidružené výroby a stavební skupina. Dlouho jsem se neohřál

a odešel jsem studovat na ČZU do Prahy. V roce 1989 jsem se vrátil a od té doby jsem zde na pozici zootechnika, hlavního zootechnika, ředitele, znovu zootechnika a teď znovu ředitele,“ usmívá se nad výčtem svých „titulů“ současný ředitel společnosti Karsit Agro, pan Ing. Libor Sedláček po té, co se ho trochu drze zeptám na jeho vlastní minulost. On se ochotně rozvyprávěl o svých začátcích i tom, jak už na podniku „bojuje“ od revoluce a byl by rád, kdyby to zde „dotáhl“ až do důchodu. No, takového ředitele by každý podnik pohledal. Pocit ze všeho, co je viditelné kolem a z vyprávění pana Sedláčka i Kateřiny, je jednoznačně pozitivní. Musím dát motto „Vše co děláme, je promyšlené do posledního

detailu“ za pravdu, protože je to patrné na každém kroku, že to není jen prázdná fráze a to ať už procházíte areály nebo bedlivě posloucháte zapáleného šéfa tohoto – na masňácké poměry – obřího provozu: „Prošli jsme dlouhým vývojem, zeštíhlovalo se z pohledu zaměstnanců, stále se přebudovávají z vazných na volné, podnik se transformoval na akciovou společnost, do které vstoupil pan Řípa v roce 2009. S ním započaly další postupné a rozsáhlé rekonstrukce a inovace technologií, některé nás stále ještě čekají.

Jinde jsem vlastně nikdy nepracoval, ale snažil jsem se cestovat, abych se přiučil tomu, jak se to dělá na jiných podnicích u nás i farmách v zahraničí. Několikrát jsem byl ve Francii a jejich podmínky k hospodaření a vztahy k půdě a dobytku mě velmi zaujaly. Hlavně jim můžeme závidět jejich volnost, tady nás neustále někdo dusí tím, co musíme a nesmíme, jakou půdu nechávat ladem apod. Aktuálně řeším souběžně pět kontrol v jednom měsíci – ÚKZUZ, SZIF, hasiči, plemenáři a celní správa. To je dost šílené a moc dobře se pod touto tíhou nepracuje. Místo věnování se provozu a rozvoji tak sháníme hasičáky!“ posteskně si nad českým kontrolním systémem a byrokracií pan Sedláček a pokračuje výčtem dalších negativních faktorů, které ovlivňují chod podniku: „Všechny kontroly proběhnou

□ Nová Amerika ptačí perspektivou (foto: Karsit Agro)

většinou bez vážnějších závad, ale je to spousta ztraceného času a energie. Bez ohledu na to, že přijdeme o dotace, o prostředky které jsme dřív využívali na rozvoj a které už nebudou, takže se s tím budeme muset nějak popasovat. Bojujeme s vlastníky pozemků, které máme pronajaté a které nám přetahují investoři, kteří si mohou dovolit nabídnout ceny, které my nemůžeme a nechceme akceptovat. Jsou tu schopní nabídnout vlastníkům i 600 tis. za hektar. V kompletní prvovýrobě je to tak od nuly k nule, pokud se snažíme plnit všechny dané podmínky. Místo aby se pracovalo na velkých plochách a využil potenciál techniky a zvyšovala produktivita, tak ji snižujeme, protože rozdělujeme pole, necháváme je částečně ladem a musíme investovat do menších strojů. Mám pocit, že jdeme špatným směrem...

Pomáhá nám prodej produkce po vlastní ose, tento sektor plánujeme proto posílit vybudováním vlastní prodejny a snížit tak závislost na tom, co od nás kdo odebere. Přitom se snažíme, prodáváme vlastní maso (hovězí, vepřové), mléčné výrobky (všeho druhu) i mák. Máme stále zákazníky, ale je třeba držet ceny na rozumné úrovni a zachovat vysokou kvalitu. Pyšníme se několika oceněními našich výrobků v soutěži „Regionální potravina“ a dalšími prestižními cenami.“ To musím jen potvrdit, že ocenění je určitě na místě, protože jsem měla možnost mléčné výrobky z Karsitu ochutnat a i když to tady má být dnes o mase, tak by mě hanba fackovala (jak říkala moje babička), kdybych je tady nezmínila a nepochválila. Až pojedete na výlet na Kuks, tak si dejte oběd „Na Faře“ a zajedte si nakoupit do Karsitu, stojí to za to! To bylo trošku na odlehčení, protože moje další otázka směřovala na vnímání našeho Svazu očima pana Sedláčka a možná je někdy dobré zeptat se na to někoho, kdo třeba není úplně v centru dění...

Pohled z vnějšku na ČSCHMS

„Vnímám dění v masném Svazu jen okrajově, protože jsem mnohem více zainteresován v tom

□ Plemenní býci Colf ze Statku ET, který se rád fotí, a francouzský Palestro (foto: Pavla Vydrová)

holštýnském, kde jsem členem výboru. Tam to funguje dobře, ale u masného Svazu to musí být velmi složité, se dohodnout mezi tolika plemeny s různým zaměřením a intenzivností, velkými a malými farmami. Vnímám jsem i to, že jeden čas nebyl ani statutární zástupce a musím říct, že takové situace Svazu ubližují, protože to navenek nevypadá dobře. Jedna věc je, co se děje uvnitř a jak to pak lidé a ostatní organizace vnímají navenek a pokud jsou to věci, které ven viditelně a slyšitelně prosakují, tak to není dobře a nedělá to dobré jméno celé organizaci. Člověk není dostatečně v obraze a většina chovatelů ani nemůže být, ale nevrhá to dobré světlo na celý sektor. Moc lidí, moc plemen a moc názorů. My to máme u holštýnů jednoduché, jedno plemeno a jednotný názor, shodneme se i na šlechtění. To u Svazu o 25 různých plemenech nemůže fungovat a třenice musejí zákonitě vzniknout. Moc vám to nezávidím, musí to být náročné. Česká republika je v Holštýnech celosvětově hodně daleko a vysoko a přál bych to i chovatelům masných plemen, se na té špičce pohybovat a hlavně tu špičku udržet. Je ale potřeba u chovů v kontrole užitkovosti nastavit a držet tvrdou selekci na požadované vlastnosti a nepolevovat, protože jinak se toho vrcholu nedá dosáhnout. Šlechtění je náročný obor a je potřeba se ho pevně držet a pořizovat neustále maximální množství dat. Také jsme otráveni, že musíme

zvířata vážit tolikrát do roka, ale vidíme, že je to důležité a že to je přínos. Je plemenářský zákon a některé věci by se neměly zpochybňovat ani nad nimi diskutovat,“ uzavřel téma pohledu na naši organizaci a šlechtění člen výboru jiného Svazu. Popřemýšlejme si nad tím každý dle svého...

„Na druhou stranu naše spolupráce se Svazem vždy byla a je úspěšná – nejprve sem jezdil jako inspektor pan Kopecký, který znal naše stádo ještě z Velichovek a vždy nám vyšel vstříc, co se týče zpracování dat, lineárů apod. Teď k nám jezdí Ing. Petra Pokorná a i jí musíme poděkovat za přístup i nasazení – organizace práce v tak velkém stádě, navíc ve 4 areálech, není vždy jednoduchá,“ dodává Ing. Sedláček.

Přes sedmdesát zaměstnanců

„Ale ještě se vrátíme ke Karsitu. Já jsem sice zootechnik profesí a šlechtění do jisté míry rozumím, ale tím, jak musím hlídat všechny činnosti v podniku a na krku mám ředitelování, tak nemohu sedět na více židlích a nemám už prostor se plemenařině věnovat do té míry, do které by si to zasloužila, takže jsem velice vděčný za přístup a pomoc Kateřiny a hýčkáme si jí tady za její zkušenosti. Mám tu šikovné a pracovité zootechniky – Jirku Háka, Petra Borůvku, ošetřovatele Kubu Krušinu a krmiváře Honzu Štědrého, ale bez ní bychom nikdy nebyli na tak vysoké úrovni, jaké se nám aktuálně podařilo dosáhnout. Kuba je pánem

□ Jalovičky po otcích Figuiet P, Merlin P, Omer G a Omer B na pastvině (foto: Pavla Vydrová)

charoláků na Nové Americe, je skvělý v tom, že má obrovský přehled nad stádem i při tak velkém počtu zvířat jaký u nás je. Pokud nemluví o sezónních pracích a kydání hnoje, tak běžnou agendu vč. navěšování náušnic a třídění zvířat má na starosti on. Když to vezmu na celé „stádo“ masňáků, tak ho má na hrbu pět lidí, což není mnoho.

Zaměstnáváme přes 70 lidí. Museli jsme tým rozšířit kvůli „Nové Americe“, kde je potřeba řešit ubytování a provoz restaurace a udržovat okolí. Pan Řípa se s námi moc nemazal, snížil počet zaměstnanců na třetinu – byl tvrdý a nekompromisní. Měl rád zvířata, ale s lidmi se moc nemazal, to byla tvrdá podnikatelská škola,“ vzpomíná na začátky pod panem Řípou ještě Ing. Sedláček a trochu si postesknul, protože v březnu to byly dva roky, co navždy opustil svůj svět a své sny: „Je to velká škoda, protože to byl opravdový vizionář a posouval věci dál, a to i ve věku, kdy se blížil osmdesátce. S ním se dobře spolupracovalo, protože neměl problém připlatit za kvalitu a nebál se investovat.“

Výstavy jsou výzvy

„Snažíme se jezdit po výstavách, ale zatím se nám daří jen z pohledu holštýnek. Přeci jen je to mnohem náročnější připravit masňáky na výstavu než dojnice, které

jsou v každodenním úzkém kontaktu s lidmi. To je taková naše slabá stránka a i když už máme zvířata ve stádě klidná a zkusili jsme dojet na tři výstavy, bylo to z našeho pohledu – musíme si přiznat – fiasko a máme se ještě co učit. Připravit jalovice je velká výzva, s holštýnkou je to sranda, ale věnovat týdny masňákům v tak velkém podniku při tak nízkém počtu lidí, je prostě aktuálně nereálné. Musel by si to vzít za své někdo ze zaměstnanců a obětovat tomu osobní čas. Já už jsem se zařekl, že na výstavu pojedeme skutečně jen a pouze tehdy, když to bude mít smysl. Genetika na to je, nejsou na to lidi a čas ☺,“ popravdě odhaluje vnitřní boj s účastí na masňákových výstavách pan Sedláček a dodává s povzdechem: „Růstem, hmotností i temperamentem už jsme na úrovni nejlepších českých chovů, ale neumíme to dotáhnout do konce... Ono se to nezdá, ale vážit třikrát za rok tolik telat a připravit býky do odchovu, to je obrovské penzum práce a výstava je prostě „navíc“. Neříkám nikdy, ale až to k tomu bude...“

Myšlenku ekologického zemědělství jsme opustili

„Nad ekologií jsem přemýšlel, ale vycouval jsem z toho, protože u tak velkých podniků jako jsme my, to skutečně není jednoduché a splnit všechny nastavené pod-

mínky a poctivě je dodržovat je nereálné. Nejsem ani příznivcem ekologie jako takové, resp. tomu systému jak je nastavený dnes, nevěřím. My musíme splňovat tak přísné normy např. na kvalitu mléka dodávaného do mlékáren, že si nedovedu představit, jak je možné toho docílit v ekologickém systému, aniž to „nešulit“. Z mého pohledu je to dost často vyhazování dotačních prostředků a chce se mi brečet nad tím, jak některá ekologická pole vypadají. Vše je o lidech, ale těch, kteří to myslí a dělají poctivě, podle mě moc nebude. Půlka planety trpí hladem, je potřeba zajistit dostatečné množství potravin a to nevíím, jestli zvládneme současným ekologickým zemědělstvím. Na druhou stranu ať jsou tu kvalitní ekologické potraviny a vyrábějí se tam, kde to bez „chemických“ vstupů lze – např. regionální potraviny v horských oblastech apod. tam mi to dává smysl, ale ne plošně. Další otázka je o prodejnosti pravých ekologických výrobků, které jsou na lidskou práci tak náročné, že si nedovedu představit, že si je bude moci dovolit větší skupina lidí. Nabídka by měla být pestrá a vyvážená. Bez omezování, bez nařizování. Ať si každý najde to své,“ pozastavil se nad aspekty ekologického zemědělství ředitel velkého konvenčního podniku a ještě dodal: „Dotační politika, která upřednostňuje jedny před druhými, ničí spolupráci ale i mezilidské vztahy mezi zemědělci a to není dobře.“

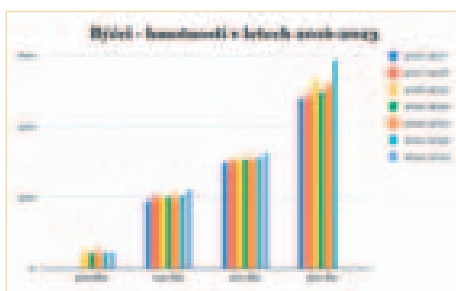
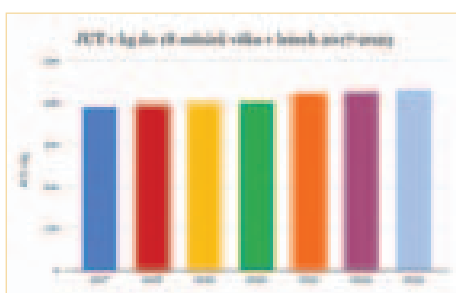
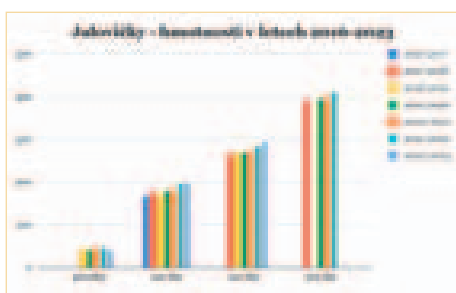
Shrnutí pohledem Kateřiny Weiszové

Kateřina, kterou v průběhu reportáže pan Ing. Sedláček několikrát zmiňoval a chválil, se k nám přidala na pastvinách, po tom co došla z chovu až od Aše, aby se měla možnost pochlubit výsledky své práce přímo v terénu. Nutno podotknout, že je rozhodně čím se chlubit, telata vypadají skvěle! Matky vyrovnané, hluboké, rámcové, až v zarážející kondici na to, jaká pod sebou mají telata a jaké zde bylo pár týdnů nazpět sucho... jednoduše není co vytknout. Kateřina na závěr povídání vše jednoduše a výstižně shrnula:

„Na Karsitu se primárně zaměřujeme na výrazné mateřské vlastnosti, ruku v ruce s raným růstem, protože naším cílem je především vynikající budoucí matka, základ stáda, ale potřebujeme produkovat i býčky do výkrmu – takže by mělo zvíře dobře růst ve všech fázích vývoje. Aktuálně se intenzivně řešíme končetiny, na které klademe opravdu velký důraz, ale bude to ještě nějaký čas trvat, protože při tlaku na velmi raný růst je třeba brát zřetel i na rozvoj kostry a končetiny. Na rostech dostávají býci zabrat, ale není se čemu divit, jsou zde i zvířata s více než 2 kg denním přírůstkem. Selektujeme proto na končetiny už jalovičky, protože nelze šlechtit jen jednostranně, ale je potřeba dívat se na zvířata globálně a posuzovat více aspektů. Už jsme se dostali do fáze, kdy máme těžší jalovice, krávy i těžší býky a tlak na

☐ Jen si tou hlavou zatřes :-))) (foto: Pavla Vydrová)

grafy: Kateřina Weiszová

kostru je proto enormní. Zvířata musí maso nejen unést, ale také být schopná to na pastvinách uchodit a býci uskákat. Mimo to velký trend poslední doby, bezrohost, zde není prioritou – samozřejmě pokud bezrohý býk splňuje všechna naše náročná kritéria, ve stádě s ním pracujeme, ale primárně vybíráme býky dle jiných vlastností než je „jen“ holá hlava,“ shrnula Kateřina pohledem poradce aktuální cíle v chovu s přídomkem Karsit. Díky jejímu nasazení máte možnost se s progresem ve stádě seznámit i formou grafů, což je velmi zajímavé obohacení faktů v reportáži a já jsem jí za to upřímně vděčná, protože to co bylo napsané je rázem i podložené čísly. „Lidé v Karsit Agro udělali za poslední roky obrovský pokrok ve šlechtění svého stáda, takový, jaký se u zvířat s dlouhým generačním intervalem málokdy vidí tak rychle. Ale provedli velké změny v managementu stád, každý rok vymýšlíme nové varianty pastvy, spolupracujeme na selekci zvířat na všech úrovních, abychom se co nejvíce přiblížili společnému cíli. Velmi si spolupráce s nimi, s panem Sedláčkem i zootechniky, vážíme. Troufám si tvrdit, že naše

vzájemná spolupráce je založená na důvěře, že všichni děláme to nejlepší co nejlépe,“ uzavírá Kateřina svůj pohled pochvalou, která jistě potěší celý „karsitácký“ tým.

Končíme povídání na pastvině „na Jedlině“ nad Dubencem, ve stádě které si zaslouží pozornost a s výhledem na budovy společnosti Karsit Agro a věž kostela, dvě dominanty obce. Jedna odkazuje na minulost a jedna hledí směle do budoucnosti. Mají opravdu skvěle nakročeno, takže za mě se budu těšit někdy na viděnou na výstavě, protože jsou tu zvířata, která by si svou chvíli slávy v předvadišti určitě zasloužila. Nebo se třeba ještě dříve setkáme v resortu na „Nové Americe“ a využijeme tamní krásné prostory pro jednání Klubu chovatelů plemene charolais, aby pan Ing. Sedláček a jeho šikovní zootechnici „načuchli“ trošku více i našim členstvím a zjistili, že i na masnáckých setkáních je dobře ☺. Děkuji za Váš čas, pane řediteli, ať se vám daří!

Text: Pavla Vydrová, Český svaz chovatelů masného skotu

Informace uvedené v této reportáži nejsou oficiálními postoji ČSCHMS. Text reportáže vychází z osobních názorů chovatelů, jejímu zveřejnění vždy předchází autorizace ze strany chovatele. ČSCHMS tyto informace bez cenzury publikuje, ačkoliv se vždy nemusí s uvedenými názory a postupy odborně ztotožňovat.

Další jednání Eurolimu v Lucembursku

Kamil Malát, Český svaz chovatelů masného skotu

Na přelomu června a července se sjeli a sletěli zástupci z několika evropských zemí do hlavního města lucemburského velkovodství, aby navázali na březnové pařížské jednání chovatelských svazů a asociací reprezentující zájmy chovatelů plemene limousine ve věci „restartu“ fungování evropského sdružení EUROLIM. Vedle vlastního celodenního jednání byla součástí programu rovněž návštěva zemědělské výstavy a taktéž limousinských chovů.

Něco málo o Lucembursku

S rozlohou 2 586 kilometrů čtverečních a počtem obyvatel lehce přesahující 630 tisíc je Lucembursko jedním z nejmenších států v Evropě. V čele této monarchistické země stojí velkovévoda a Lucembursko je tak posledním suverénním velkovodstvím na světě. Tato země má velmi rozvinutou ekonomiku a dle dat Mezinárodního měnového fondu se jedná o stát s nejvyšším HDP na hlavu na světě. Lucembursko je rovněž proslulé ochranou životního prostředí. I proto zde byla v roce 2020 zavedena bezplatná hromadná doprava, aby motivovala lidi přepravovat se co nejvíce ekologicky, neboť doprava je zajišťována převážně hybridními a bateriemi poháněnými dopravními prostředky. O tom, že rozvinuté není v tomto státě jenom environmentální citění a ekonomika, ale i tamní chovatelství, jsme se měli možnost přesvědčit na zmiňované výstavě. Určitě by se to potvrdilo i při návštěvách chovů, ty jsme ale bohužel kvůli nedostatku času museli z našich plánů vynechat.

Restart EUROLIMU

Hlavními body pátečního jednání bylo projednání upravených stanov, zvolení nových zástupců do orgánů EUROLIMU, stanovení výše členských poplatků a debaty o technických otázkách ve vztahu ke šlechtění. Jednání se kromě nás

□ Nově zvolení zástupci Eurolimu

a domácích organizátorů zúčastnili reprezentanti z Francie, Belgie, Německa, Švýcarska, Rakouska, Španělska, Portugalska, Itálie a Litvy. Irové a Britové tentokrát chyběli.

EUROLIM – jakožto evropská federace limousinských svazů a chovatelských spolků – sice již několik desítek let existuje, ale jak jsem psal v minulém příspěvku na toto téma (viz Zpravodaj 2/2023), její aktivity se v posledních letech výrazně utlumily a s nástupem covidové krize se zcela zastavily. Covid je, doufejme, historií, a tak přišel čas na to, dát tomuto uskupení opět patřičnou vážnost a „restartovat“ pravidelnou činnost. Bylo proto třeba nastavit mantinely pro chod a zvolit pověřené reprezentanty organizace. Za tímto účelem byl zástupcům ze zemí, jež se v březnu účastnili pařížského jednání, rozeslán návrh na upravené stanovy, kterými by se chod evropské federace měl řídit. Ukázalo se, že z důvodu chybějící přesné evidence, odchodu

původního tajemníka a toho, že nebyly v posledních letech vybírány žádné členské poplatky, nikdo přesně vlastně ani neví, kdo je a kdo naopak není členem. Z těchto důvodů bylo rozhodnuto, že hlasování do doby přijetí nových stanov budou moci činit pouze zástupci z osmi zemí, které byly v minulosti u zrodu EUROLIMU a jsou tedy zakládajícími členy. Do diskuzí se ale pochopitelně aktivně zapojovali všichni zúčastnění. Velké debaty se vedly zejména v otázce členství, neboť záměr, aby členy byly pouze svazy a asociace, které jsou schválenými subjekty podle evropského zootechnického nařízení 2016/1012, není pro země, kde nejsou chovatelské svazy nositeli plemenných knih (zejména Německo, Rakousko a Švýcarsko), vyhovující. V tomto duchu budou tedy stanovy upraveny a následně zakládajícími členy schváleny. Orgány EUROLIMU, které se podílejí na rozhodování, jsou zejména prezident, dva viceprezidenti, pokladník a sekretariát a také tajemník. Do doby řádných voleb byl prezidentem zvolen Olivier Lasternas z Francie (prezident Herd-Book Limousin France), viceprezidenty Vincent Rabeux (BE) a Pedro Miguel de Oliveira (PT), tajemníkem Ute Lucanos (DE) a jeho zástupcem Emanuel Nobile (IT), pokladníky budou Guy Majerus (LU) a Angel Cuesta Ferrero (SP). Agendu sekretáře bude zastávat pracovník Herd-Book Limousin Pierre Peyramaure z Francie.

Členské příspěvky

Francouzští zástupci následně seznámili se stavem účtu EUROLIM, který činí více než 41 tisíc eur, na což navázali návrhem na stanovení členských poplatků pro další období. Ty by měly zatím činit 250 euro ročně pro země, které mají v plemenné knize registrováno méně než 8000 žijící krav, státy s více než 8000 plemenicemi by měly do společné kasy přispívat 500 eury. Současně padlo, že výše členských příspěvků bude v budoucnu upravována podle potřeb. S ohledem na smysluplné využití dosavadních finančních prostředků se debatovalo o vytvoření webových stránek EUROLIMu, účtů na sociálních sítích či investicích do společných projektů reagujících na aktuální výzvy v oblastech ochrany klimatu v duchu hesla „How to save Limousin from Green Deal“. Za Českou republiku jsme prezentovali také návrh na pořádání a spolufinancování ze zdrojů EUROLIMu společných odborných školení k hodnocení zevnějšku či podpory workshopů a konání mezinárodních kempů pro mladé chovatele.

Na úplný závěr tohoto bloku jednání bylo hlasováno o výběru návrhu nového loga EUROLIMu, které bude používáno k propagaci činnosti.

Technické debaty ve spojení s vydáváním zootechnických osvědčení

V druhé části jednání se probírala technická témata týkající se pravidel jdoucích nad rámec evropské legislativy pro vystavování

zootechnických osvědčení (ZO). Po diskuzích bylo všemi přítomnými odsouhlaseno, že při exportu býků starších 6 měsíců v rámci zemí EU budou mít všichni ověřený původ přes DNA. Na tom se následně usnesli zástupci všech členských států EUROLIMu. Jakkoliv se nám, kde je toto běžnou praxí, mohou diskuze na toto téma zdát nadbytečné, vězte, že to rozhodně ve všech zemích nepatří k běžné praxi. Dalšími body, kde zatím nedošlo k jednoznačnému konsensu, byla otázka vystavování ZO pro telata mladší půl roku. Francouzi, kteří toto téma nadnesli, dosud při prodeji plemenných krav s telaty mladšími šesti měsíců vystavují ZO jen na matku, a to z důvodu, že tele v takto nízkém věku neprošlo inspekcí pracovníků PK a není možno u nich tedy stanovit, zda odpovídá standardu plemene. I tak se většina přítomných klonila k tomu, aby i mladší telata byla doprovázena zootechnickým osvědčením. Jedna ze čtyř pracovních komisí, jež byly ustanoveny na březnovém jednání v Paříži, se bude věnovat i harmonizaci při SNP testaci a na to navazující unifikaci formátu dat při předávání základní sady 200 snipů sloužící k ověření původu.

Další setkání EUROLIM a ILC

V bodě „různé“ zástupce Belgie nejprve pozval přítomné delegáty a jejich chovatele na výstavu limousinů a salersů, která se uskuteční ve dnech 3.–5. května 2024 v belgickém Libramontu. Záměr organizátorů je uspořádat zde za účasti zhruba tří stovek zvířat prv-

ní evropskou výstavu těchto dvou plemen. Pozvání k aktivní účasti směřuje na 21 evropských zemí. Zda budou mít o účast zájem i čeští chovatelé, bude předmětem následujícího jednání chovatelského klubu. Již nyní je ale jasné, že se při této příležitosti uskuteční další setkání EUROLIMu.

Za nás v závěru jednání padl dotaz týkající se světového limousinského sdružení ILC (International Limousin Council), které je momentálně také už několik let „u ledu“. Ačkoliv jde o odlišnou platformu, rozvířili jsme tento dotaz s ohledem na přetrvávající úmysl uspořádat v roce 2025 na území České republiky další světové setkání ILC. Tato myšlenka není nijak nová – zazněla poprvé v roce 2018 na kongresu v USA, kdy jsme neoficiálně nadnesli, že bychom se o pořadatelství chtěli po Francii a Austrálii ucházet. Covid však všechny plány zpřetrhal. Francouzi, kteří měli kongres pořádat v roce 2020, svou akci nejprve odložili, aby ho následně zcela zrušili, o záměrech Australanů nikdo nic neví. Ještě v březnu tohoto roku nám francouzští kolegové při diskuzích tvrdili, že o organizaci kongresu nemají zájem

□ Delegáti jednání Eurolimu v Lucembursku 30.6.2023

□ Absolutní šampion výstavy býk Soprano (otec Nelombo)

a že se o pořadatelství nebudou v dohledné době ucházet a že máme cestou volnou – jen je to potřeba odsouhlasit. Totéž zaznělo během dubnové návštěvy Gillese Lequeuxe na výstavě v Brně, který nám dokonce sliboval, že pro nás udělá „náborovou propagační kampaň“ mezi francouzskými chovateli, aby jich do ČR přijelo co nejvíce. O to větší šok byl, když na náš dotaz Francouzi v Lucembursku přede všemi oznámili, že v roce 2026 bude kongres na jejich území a že bude spojen s výstavou Sommet de l'Élevage. Ihned po jednání za námi Francouzi chodili jeden po druhém s omluvami, že to je nedorozumění a že dohoda ve Francii padla teprve před pár dny a že je jim to líto atd.. Proč nás nikdo s touto informací neobeznámil dříve, obzvláště když nebylo žádným tajemstvím, že se o kongres ucházíme, nám vysvětlili... Přišla jen nabídka, bychom v roce 2025 uspořádali v ČR zasedání EUROLIMU.

Systém plemenářské práce v Lucembursku

Lucemburský systém plemenářské práce v masných stádech je úzce spojen s Francií. Od roku 1975 jsou všechna zvířata specializovaných masných plemen, která jsou zapsána v plemenné knize, pravidelně vážena. Vážení a hodnocení při odstavu je u masných plemen na dobrovolné bázi. Do roku 1989 byla všechna zvířata vážena ve věku šesti měsíců a mladí býci navíc i v roce stáří. Od té doby program kontroly užitečnosti mas-

ného skotu nazývaný „Bovin Croissance“ provádí francouzský institut pro chov zvířat Institut de l'Élevage. Obdobně jako ve Francii, jsou všechna telata v plemenné knize pravidelně vážena v intervalu 2 až 7 měsíců. Každé tele je před odstavem pracovníkem CONVISu (lucemburský chovatelský svaz pro skot a prasata), nebo samotným chovatelem, zváženo minimálně dvakrát, většina zvířat vícekrát. Kromě zjišťování hmotností jsou všechna telata hodnocena při odstavu. Hodnocení zevnějšku, při kterém je posuzováno 19 charakteristik, provádí ve Francii vyškolený posuzovatel. Stejně jako u nás Lucemburčané nově zavedli hodnocení temperamentu zvířat. Ze zjištěných údajů jsou přepočítávány standardní váhy ve věku 120 a 210 dní. Porodní hmotnost hlásí chovatel sám. U zvířat, jež váží chovatel sám a hlásí data o narození, má chovatelský svaz možnost namátkové kontroly poskytnutých údajů.

Od roku 1997 mají nejlepší limousinští mladí býci z Lucemburska přístup do testační stanice Lanaud. Každý rok se zde podrobují nejlepší mladí býci výkonostnímu testu, čímž jim je otevřena cesta do všech fází selekčního programu (přirozená plemenitba, umělá inseminace).

Plemenné hodnoty si Lucemburčané nechávají rovněž počítat ve Francii systémem IBOVAL. Každý rok CONVIS zveřejňuje aktuální plemenné hodnoty býků plemen aubrac, blonde d'Aquitaine, charolais a limousine a také se se-

znamy nejlepších krav aubrac, blonde d'Aquitaine a limousine.

Nejpopulárnějším plemenem je limousine

CONVIS vede v Lucembursku plemenné knihy pro několik masných plemen. Číslem jedna mezi masnými plemeny je jednoznačně limousine, které tvoří 60 % všech masných krav zapsaných v PK. Druhým v pořadí je aberdeen angus (15,5 %), dále aubrac (9 %) a charolais (5 %). Nad dvěma procenty jsou pak stavy blondů (2,4 %), wagyu (2,2 %) a highlandů (2,1 %). Mezi ostatní plemena, jejichž zastoupení je nižší než 2 %, patří belgické modrobílé, hereford, longhorn (anglický), salers, galloway, welsh black a murray grey.

Lucemburské sdružení chovatelů plemene limousine bylo založeno v roce 1972. Průkopníky byli tři chovatelé, kteří dovezli první zvířata z Francie: Lol Schintgen, Gust Biren a René Risch. Loňský rok, kdy si lucemburští chovatelé limousina připomínali 50 let od založení, byl ve znamení velkých oslav a vzpomínání. Přestože jsou počty čistokrevných chovatelů zapsaných v plemenné knize nízké (v roce 2022 to bylo 24 chovatelů), mají se Lucemburčané rozhodně čím pochlubit. Nejeden býk z této malé zemičky udělal „díru do světa“. To je případ i inseminačních plemeníků DLG Lundi PP (ZIL 416) či Lorenzo PP (ZIL 934), jenž byli s úspěchem používáni i v České republice.

Návštěva zemědělské výstavy Foire Agricole

V sobotu jsme se v městečku Ettelbruck vzdáleném zhruba 35 km severně od Lucemburku zúčastnili každoročně pořádané zemědělské výstavy s jednoduchým názvem Foire Agricole. Expozici skotu a soutěžní přehlídky tří masných plemen zde zajišťoval lucemburský chovatelský svaz CONVIS. Právě letos si připomíná 100 let od založení a výstava byla jednou z událostí v rámci oslav. Na výstavě se však v ringu prezentovala pouze tři masná plemena: nejpočetněji bylo zastoupeno plemeno limousine

(80 kusů), soutěž měli také aubrací a charolaisí chovatelé, kteří do Ettelbrucku přivezli každý třícítku zvířat. Dojená plemena, ani prasata, ovce či kozy na výstavě soutěžní přehlídky neměly, k vidění bylo pouze pár kusů na ukázkou.

Soutěž limousinů přesně na minuty

Soutěž limousinů probíhala souběžně s dalšími dvěma francouzskými plemeny na venkovní travnaté ploše zastřešené stany. V jednom bylo předvadiště, v druhém stanu byla ustájena zvířata. Program měl být podle katalogu zahájen přesně v 9 hodin, což se také stalo. Jako rozhodčí byl přizván francouzský chovatel Olivier Lasternas a jelikož je francouzština spolu s němčinou jedním z úředních jazyků, přehlídka měla spád, neboť nebylo třeba žádného překládání. Posuzování probíhalo přesně dle harmonogramu – každá soutěžní kategorie měla na minuty vyměřený čas, po který má hodnocení probíhat a nutno s obdivem podotknout, že časový plán se dařilo bez problémů dodržovat a nedošlo k sebemenšímu zpoždění. Mezi kategoriemi byly vždy dvě minuty na odchod zvířat z předvadiště a příchod nových, posuzování kategorií pak trvalo dle jejich obsazenosti od 7 do 15 minut. Jistým překvapením bylo, že po posouzení jednotlivých kategorií nenásledoval závěrečný výběr šampionů, ale nejprve proběhla dražba a teprve pak přišel na řadu výběr celkových vítězů.

Dražba plemenných jalovic a býků

Organizátorem tradiční aukce, která se v rámci výstavy konala již po šestnácté, byl rovněž CONVIS. Dražili se jalovice a býci plemen aubrac a limousin – všechno byla zvířata, která se účastnila výstavy. Dražitelem byl francouzský odborník Gilles Lequeux, kterému sekundoval pracovník CONVISu Gerard Ernst, jenž zvířata představoval. Zapojit se do dražby bylo možné i na dálku přes internet. Na každé zvířete vstupující do aukce bylo možné přihazovat maximálně po

□ Býk Taki PP prodaný za aukci za 9600 eur

dobu 30 vteřin s tím, že čas se po každém příhozu o 15 vteřin prodloužil. Tím byl zaručen spád aukce a dodržení času vyčleněnému této části programu. Ze tří aubraců se shodně za částku 3400 € prodala jalovice Surprise a plemenný býk Skoda (oba po otci Ocean). Ceny limousinů, kterých bylo do aukce nabídnuto 14, byly v průměru vyšší. Jalovice se prodávaly v rozpětí od 3000 do 4700 €, ceny býků se prohybovaly od 3500 až do 9600 €. Tuto sumu dal nový majitel za homozygotně bezrohého šestnáctiměsíčního býka Taki PP* po otci Pilon PP*. Taki, jehož zdobilo vynikající osvalení, pevná hřbetní linie, rámec a bezproblémové končetiny, se stal vítězem své kategorie a také nejlepším bezrohým býkem.

Závěrečné šampionáty

Právě kategorie bezrohých býků a také plemenic byly jednou ze zvláštních soutěžních kategorií, které probíhaly po aukci. Kromě těch se po dražbě konala rovněž soutěž skupin po různých otcích a také soutěž o nejosvalenějšího jedince výstavy. Poté již přišel na řadu závěrečný výběr šampionů v kategorii mladých jalovic, březích jalovic a mladých krav, starších krav, mladších býků a starších býků. Do této poslední fáze šampionátu se nominovali vítězové dopoledních soutěží jednotlivých tříd. Není bez zajímavosti, že čtyři z těchto pěti nejvyšších pozic obsadila zvířata dovezená z Francie. Výjimkou byla pouze kategorie starších býků, kde zabodoval v Lucembursku narozený býk DLG

Reeveur PS* po francouzském inseminačním Nougatovi PP. Vítězem mladších býků a absolutním šampionem celé výstavy sudí vybral z Francie dovezeného býka jménem Soprano (otec Nelombo) v majetku Martine a Bena Majerus-Clemes z Wickrange.

Jistým nezvykem byla doslova komorní atmosféra celé show, kdy ocenění chovatelé neprojevovali žádné emoce a vítězství nijak neprožívali. Jen si převzali plaketu a potřásli rukou, a to bylo vše. Zda je absence kamer, doprovodné hudby a zejména oslavných fanfár při vyhlásování vítězů nenabudila k projevení radosti, se můžeme jen domýšlet...

Skromnější, ale kvalitní akce

Výstava se v porovnání s Brnem konala ve skromnějších podmínkách, ale vysoká kvalita zvířat a profesionální úroveň organizace v kombinaci s až neskutečnou disciplinovaností všech chovatelů činila z výstavy velice zajímavou akci. Dopolední deštivé počasí se sice projevilo v menší návštěvnosti, v poledne a odpoledne se však i přes přetrvávající mrholení výstaviště slušně zaplnilo a chovatelé a vystavovatelé tak měli pěknou diváckou kulisu.

Jak již bylo avizováno výše, další setkání EUROLIMu se uskuteční počátkem května 2024 v belgickém Libramontu. Je na českých chovatelích (a nastavení veterinárních podmínek), zda se chopí hozené rukavice a vyrazí do Belgie i se svými zvířaty porovnat se s konkurencí dalších evropských zemí.

Klub chovatelů plemene masný simentál vyrazil za poznáním do Irska

Ing. Hana Beránková

Irsko, to není jen dobrá whisky, ale také kvalitní chovy masného simentála, za kterými se ve dnech 10.–14. srpna vypravilo celkem 16 chovatelů z různých koutů České republiky. Návštěvy osmi farem pak byly zakončeny účastí na Národní zemědělské výstavě v Tullamore.

Po přeletu a vyzvednutí automobilů v půjčovně jsme hned vyrazili na návštěvu první farmy **Auroch**, dříve Curaheen, odkud pochází například býci Auroch Ace ET, Curaheen Gunshot, Cruraheen Tyson a Curaheen Vio. Farma patří se základním stádem 15 matek k těm menším, které jsme navštívili. Pro ty, co v Irsku nebyli, byla první farma zajímavá hned z několika důvodů. Myslím, že každý z nás trochu záviděl množství pastvy, které v Irsku díky dobrým klimatickým podmínkám mají, na druhou stranu díky často se měnícímu počasí a vlhku, je zde minoritní zastoupení orné půdy, a tedy s tím související nedostatek slámy. Stáje jsou tak z velké části roštové, bez nastýlané lehací plochy. První skupina, kterou jsme na farmě Auroch viděli, byli připuštěné jalovice. Překvapilo nás, že majitel David Wall na první otelení využívá aberdeen anguse, kvůli snazšímu otelení, a tedy menší pracnosti. Ve skupině krav jsme mohli vidět Auroch Hillary ET, která byla v roce 2016 vydražena jako jalovice za 26 000 euro. Viděli jsme také příjemkyně embryí – embryotransfer využívali na většině farem, které jsme navštívili a o početnosti jeho využití mluvil i počet zvířat z ET zastoupených na výstavě v Tullamore.

Tím ale náš den po chovech ještě nekončil. Po vydatném pohoštění na farmě Auroch jsme se vydali na menší rodinnou farmu **Dermotstown**, kde nás provedl Christopher White. Ten si pro nás připravil seznam býčků

□ Nigel Hogan, prezident ISCS Emmanuel O'Dea a rozhodčí Michael Robson s Overall Supreme národní šampionkou 2023 – 10 měsíční Rathnashan Pippa Harper ET (O: Carnkern Titan) (foto: Willie McElroy)

a jaloviček na prodej, mohli jsme tak nahlédnout jak do původů zvířat, tak do hodnocení zvířat pětihvězdičkovým systémem, který hodnotí ekonomiku a efektivitu chovu. Řada z nás by si v tomto chovu jistě vybrala jalovičku, bohužel většina bude na prodej až 28. října na aukci ISCS v Roscommon Mart, kam se chystají i další chovatelé, které jsme navštívili. V původech byl zde hodně zastoupený Dermotstown Delboy ET, Coose Jericho P a Sneumgaard Imperator PP.

Po dvanácté večer a jednom pivu si naše výprava šla lehnout a načerpat energii na další den, kdy nás čekali hned 3 farmy. V pátek ráno nás na farmě **Anatrim** přivítal David Brickley a jeho základní stádo cca 20 matek. Zde jsme mohli vidět rozdíl oproti předchozím chovům ve výživě telat i jalovic – David na pastvě nepřikrmuje, což bylo na první pohled znát především na jalovičkách, které bude také brát 28. října na aukci. Zvířata z této farmy by tak mohla být zajímavá především pro chovatele, který nechce jalovice přikrmovat a mohl by zde posoudit pastevní schopnost zvířete. Z této farmy pochází býk Anatrim Bodybuilder, jehož plnou sestru jsme zde měli možnost vidět.

Jako druhá nás v pátek čekala největší farma s cca 80 matkami – farma **Clonagh**. Garrett Behan si pro nás připravil seznam zvířat s rodokmeny. Vzhledem k podmíněným pastvinám měl většinu zvířat ve stáji, a tak jsme mohli hned zamířit k velké hale s býčky a jalovičkami. Na žlabu zde měly krávy pouze zelenou píci, telata pak zvláště svůj příkrm v odděleném prostoru. V původech telat ročníku 2022 byli zastoupeni býci Auroch Magnifico, Manor Park Hansome, Kilbride Farm Dragoon či Clonagh Legal Eagle. Na farmě Clonagh je jednoznačnou dominantou odchov býků. Krmení je tvořeno ad libitem směsí slámy, kukuřice, ovsa, cukrové řepy a granulí. V prostoru pro ležení mají býci rašelinu. Jalovice Garrett prodává formou online aukce – na Facebooku farmy můžete najít videa z předchozích ročníků.

Den jsme zakončili opět u malého chovatele s cca 15 matkami Williama O'Halloranna. Z farmy Bearn-Dhearg jsme pak na výstavě v Tullamore viděli i moc hezkou jalovici Bearn-Dhearg Princess ET (O: Saltire Impressive). Na farmě je ve velké míře používán embryotransfer. Z této farmy pochází býk ISM 222 Bearn-Dhearg New Way.

Tentokrát byl i čas na společné posezení u piva, vína, whisky a místních steaků – tedy to se poštěstilo jen těm, kdo natrefil na správnou restauraci. My ostatní jsme si dali indickou a pak až zjistili, že steaky podávali v restauraci o pár dveří dál. I tak jsme ale stihli probrat spoustu věcí. Některé diskuze byly i poměrně vášnivé, třeba zda je lepší odchov u chovatele či odchovny – no co jiného, než dobytek mohou asi chovatelé po večerech řešit 😊.

V sobotu jsme hned po ránu zakusili pravé irské počasí, střídal se intenzivní déšť se sluncem, ale ani promočené oblečení nás neodradilo od prohlídky celého stáda úspěšné a dle budov stále se rozrůstající farmy **Coose**. Ani jsme se nestihli po příjezdu pokochat krásnou novou halou a už u nás byl John Tuohy a hned na úvod nám předvedl dva býčky. Dále jsme postupně procházeli stádo, prohlédli si jalovičky na prodej, matky s telaty, ale také zajímavé křížence belgického modrobílého a limousina. Ani jsme nemuseli jet na oběd, protože nás čekalo velké pohoštění, whisky a nabídka sňatku pro jednoho z našich mladých farmářů.

Bohužel se nám farmář trochu zalekl, že ho chceme vyměnit za jalovice, a tak jsme pokračovali dál na rodinou farmu **Limehill**, kde nám ukázali, jak vypadá rodinná spolupráce při učení zvířat na dokonalé předvedení. Mark

□ Ing. Vladimír Chytka byl porotcem soutěže Young Handlers, kterou vyhrála Tess Larkin předvádějící Limehill Rockyho ET. (foto: Willie McElroy)

Neenan nám vzal ukázat býčky i jalovičky z jejich chovu, které následně i prezentovali na výstavě v Tullamore.

Poslední návštěva proběhla v sice malém, ale úspěšném chovu Seana Larkina na farmě **Glanville**. Tess Larkin předvádějící v Tullamore Limehill Rockyho byla hodnocená Ing. Vladimírem Chytkou jako nejlepší mladý vodič. Glanville Parada (O: Woodhall Ferrari) byla na výstavě v Tullamore hodnocena jako nejlepší jalovice ve své věkové kategorii a také jako Senior Female Champion.

Sobotní večer jsme strávili diskusemi o zážitcích, část se roz-

hodla odpočinout si a vyrazit poté do městečka Loughrea, kde narazili na podnik, kam místní chodí sázet na dostihy. Druhá skupina se vydala na poznávací výlet do Galway, ofouknout u pobřeží, projít si historické centrum města, poslechnout hudbu, a nakonec zakončit den pořádnou večeří.

V neděli nás čekala Tullamore Show & FBD National Livestock Show 2023, což je přední zemědělská událost v Irsku, na kterou sjede zhruba 60 000 návštěvníků v jediný den. Každý rok se zde setkají nejlepší chovatelé skotu, ovcí a koní z celé země. Najdete zde také výstavu psů, prasat, vzácně chovaná plemena a sa-

□ Předvedení zvířat na farmě Glanville (foto: Klára Strašilová)

□ Zimoviště farmy Coose (foto: Hana Beránková)

možřejmě obrovskou výstavu mechanizace.

Vzhledem k tomu, že je výstava jednodenní, nachází se zde 14 předvadišť, rozdělených podle plemen. Nás samozřejmě zajímal Irish Simmental a tak jsme celý den strávili u předvadiště 13 a jeho okolí, kde jsme se potkali s některými chovateli z navštívených farem a mohli si projít vystavovaná zvířata. Bylo rozhodně na co se dívat, každé zvíře bylo pečlivě připraveno a linula se kolem něj vůně mýdla. Bohužel, vzhledem k našemu brzkému rannímu odletu jsme nemohli využít nabídky po ukončení výstavy

posedět a popít whisky s chovateli. Snad tedy příště.

Hlavním rozhodčím byl zkušený Michael Robson (Kilbride farm, Severní Irsko) a velká čest pro českou výpravu byla, když byl vyzván i předseda Vladimír Chytka, aby vybral vítěze první soutěžní kategorie – Young Handlers. Soutěže býků byly rozděleny do 5 kategorií dle věku, soutěže jalovic pak do 7 kategorií (od soutěže pro jalovičky do půl roku po starší jalovice 2,75 roku). Z juniorských a seniorských vítězů byl následně vybrán šampion plemene v kategorii býků, kterým se stal Bighill Picasso ET

(O: Mullynnock Gallant, M: Tulla Blossom) a šampionka plemene Rathnashan Pippa Harper ET (O: Carnarkern Titan, M: Auroch Deuter PP), která se zároveň stala celkovou šampionkou plemene masný simentál. Zajímavostí je, že otec šampionky Carnarken Titan je 35 let starý býk. Používání starých prověřených býků je v Irsku častý jev u všech plemen. V současné době skupina chovatelů hodlá projednávat na úrovni asociace masného simentála v Irsku, zda šlechtění postupuje správným směrem, jelikož za 35 let by se mělo plemeno posunout výrazným směrem dopředu. Za příklad dávají dojná plemena, kde by chovatel nikdy takto starého býka nepoužil. Dle našeho názoru však šlechtění správným směrem postupuje, jelikož irský simentál má vynikající osvalení, šířky a nemají zde problém s mléčností krav. Oproti Dánsku, které jsme navštívili v loňském roce, zde vidíme pouze funkční zvířata s bezproblémovými končetinami a dobře utvářenými vemeny. Stále ve větší míře se zde setkáváme s geneticky bezrohými zvířaty.

Děkujeme všem chovatelům za jejich čas a pohostinnost a také vedoucímu zájezdu Ing. Vladimíru Chytkovi za dobrou organizaci a odborné překlady.

□ 12 měsíční Bighill Picasso ET, juniorský šampion, celkový šampion býků, rezervní nejvyšší šampion výstavy s chovateli z Česka, zleva: Hana Beránková, Jiří Kouba st., Vladimír Chytka, Daniel Nátr, Jiří Kouba ml., Lenka Placandová, team Johna Dohertyho, Karel Soukup, Hana Nováková, Jakub Placanda, Petr Valentá, Václav Beránek, Klára Strašilová, Hana Chlupáčková, Jan Balát, Emmanuel O'Dea (foto: Willie McElroy)

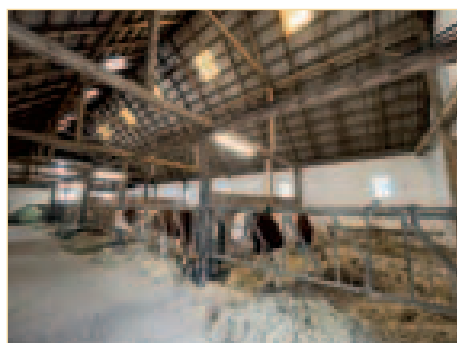
Za zkušenostmi do Dánska

Ing. Hana Beránková

Po 30 letech užitkového chovu jsme se v roce 2021 rozhodli pro pořízení šesti ročních plemenných jalovic masného simentála. Loni k nim přibyly další 4 jalovičky, a tak bylo letos na čase vyrazit na stáž, než k chovateli, který vyprodukoval legendárního býka Sneumgaard Imperator PP! Vyrazili jsme tedy do Dánska za Jensem Jermiinem Nielsenaem na farmu Sneumgaard Simmentals.

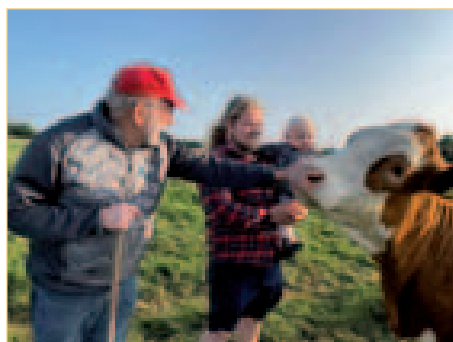
Už samotný příjezd na farmu byl pro nás velký zážitek – farma Sneumgaard je malá rodinná farma v typicky Dánském stylu krásně udržovaného cihlového statku, kde v jedné části bydlí Jens s jeho ženou, zbytek statku využívají pro zvířata. Jens nás zároveň pozval, abychom náš pobyt v Dánsku strávili u nich doma, kde nám připravili útulný pokoj a hned na uvítanou i typickou dánskou večeři – žitný chléb, sledě v kari omáčce, vajíčko, salát a sekánu. My jsme na oplátku přivezli zásobu českého piva a vína.

Hned ráno jsme se šli podívat do krásně nastlané stodoly na plemenné býky, kde byl dominantou Sneumgaard Smash P (O: Samson PP, M: Sneumgaard Kamma), kterého Jens připravoval na nadcházející výstavu v Aabenraa. Smash P byl na Národní výstavě dobytka vybrán jako nejlepší simentálský býk a v lineárním hodnocení dosáhl 91 bodů. Krmení býků tvořila senáž (o vyš-

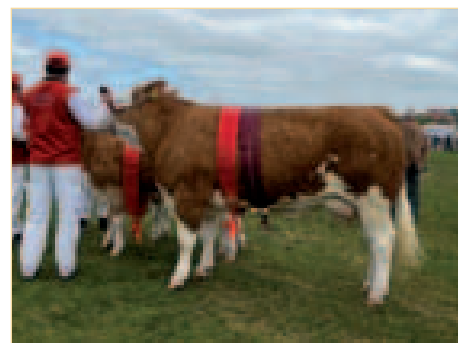
□ Plemenní býci na farmě Sneumgaard

ším obsahu sušiny) a ad libitum komerčních granulí (obsah N 16 %), které, jak jsme zjistili, používá hodně dánských chovatelů. Dále jsme se podívali na základní stádo, které tvoří 12 matek, z 5 rodin krav sahajících k matkám: Præstegården Danica, Tjæreborg Gurli, Briksbøl Jørgine, Måde Christel a Skovbo Melod. Krávy a jalovice jsou přes pastevní období venku, telata mají příkrmiště s granulemi. V zimě pak jsou na vazném ustájení, kde je nutné vše obstarat ručně – bohužel budova stále neumožňuje použití mechanizace. Zároveň je to ale i jistá výhoda, protože krávy jsou zvyklé na manipulaci a kontakt s ošetřovatelem.

□ V Dánsku s námi byl i náš malý farmář

V dalších dnech nás čekali návštěvy dalších chovatelů. Za zmínku jistě stojí malá farma **Brammingborg Simmental**, provozovaná rodinnou Hansenů v čele s místopředsedou dánského Simentála Kristianem Hansenem. Základní stádo tvoří cca 6 matek, je zde kladen důraz na dlouhá a hluboká zvířata, stejně jako na temperament a mléčnost. Pravidelně se účastní výstav v Aabenraa, Herningu a Ribe. Jako další jsme navštívili farmu **Kirstinesminde Simmental**, prohlédli si odstavené býčky, jalovičky a krávy připravované na výstavu v nově postaveném zimovišti. Taktika byla jasná – první pohostit výborným obědem a pak se podívat na jalovičky na prodej. Navíc k jalovičce bychom prý dostali i slevu na jednoho z islandských poníků 😊.

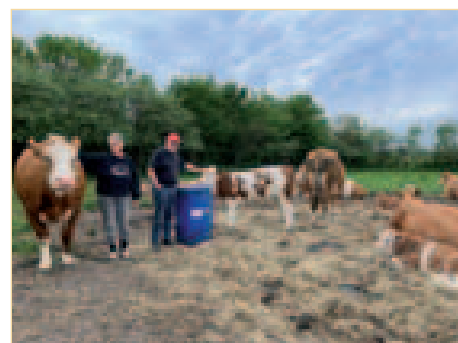

□ Vítězka kategorie krav na výstavě v Aabenraa

Poslední den jsme strávili na lokální výstavě v Aabenraa, kde jsme měli možnost vidět jak býka Sneumgaard Smash P (byl hodnocen 22 body z 24 možných), tak i zvířata ostatních chovatelů, které jsme navštívili. Velký úspěch měla kolekce zvířat z farmy Kirstinesminde, všechna zvířata z této kolekce dostala hodnocení 23 bodů. Šampionkou výstavy se stala 3letá Vangsgaard Ritta P (O: Bakkely Orion P), která získala 24 bodů a vynikala jak velkým rámcem s výborným osvalením, tak pěknou stavbou vemene.

Trend lokálních výstav v Dánsku se nám moc líbil a doufáme, že se rozšíří i do Česka. Rádi bychom poděkovali Jensovi a jeho rodině za jeho ochotu se nám věnovat, zajištění programu a krásně strávený čas! 😊

Více informací o farmách najdete na: danskisimmental.dk, sneumgaard.dk, brammingborgsimmental.dk

□ Sneumgaard Simmentals

Školení na lineární hodnocení plemene charolais

Lukáš Slavík, Český svaz chovatelů masného skotu

Klubu plemene Charolais a Českému svazu chovatelů masného skotu se ve dnech 9.–13. července podařilo zorganizovat mezinárodní školení na lineární popis, konané v České republice. Proběhlo pod záštitou francouzské plemenné knihy *Herd Book Charolais*. Celým školením nás provázel dlouholetý zaměstnanec HBC Stéphan Billoux. Zúčastnili se ho všichni inspektoři svazu a zájemci z řad chovatelů plemene charolais a to včetně slovenských, které jsme k účasti přizvali. V závěru školení všichni účastníci skládali zkoušku, kde zároveň museli využít nově získané znalosti.

Herd-Book Charolais

Francouzská plemenná kniha má dlouholetou historii. Byla založena již v roce 1864. Není však jedinou plemennou knihou pro toto plemeno ve Francii. Hlavní náplní práce HBC je správa a řízení plemenné knihy pro čistokrevná zvířata. Dále dohlíží na plnění chovného cíle, jeho aktualizace a vyhodnocování. Terénní zaměstnanci se specializují na lineární hodnocení zevnějšku po odstavu. Dále stanovují kvalifikační třídy u krav i býků podle cíle domluveného v rámci Charolais France. Pro chovatele nabízí zejména služby v zastoupení chovatelů v Charolais France – především v nových projektech, kontrolu a správu testačních zařízení, pomoc při výběru plemenného býka, analýzy genomických údajů, osobní pomoc na jednotlivých chovech, zajištění výstav.

Systém vedení plemenné knihy je ve Francii poněkud odlišný, oproti systému, který máme zavedený u nás. Charolais France je organizace zastřešující jednotlivé segmenty podílející se na úspěchu charolais nejen na francouzském trhu. HBC je jedním ze základních pilířů tohoto soukolí. Aktuálně je ve Francii chováno

□ Průvodcem a školitelem české skupiny byl velezkoušený Stéphan Billoux (foto: Karel Melger)

kolem 1,26 milionu krav plemene Charolais, což je základna pomyslné pyramidy. Dalším stupněm jsou **zvířata s certifikovaným původem** (364 tisíc jedinců). Nejde o ověření původu, ale o doložení původu chovatelem (nahlášení inseminace nebo nahlášení působnosti býka v přirozené plemenitbě). Dalším stupněm je **kontrola užitkovosti**. Ta se provádí u 191 tisíc krav. Chovatel se k ní zavazuje smlouvou a je nutné, aby dodržel všechny její náležitosti. Zde se zvířata váží – tuto činnost mají na starosti místní organizace, které spadají pod Charolais France. Lineární hodnocení mladých zvířat je pod záštitou místních organizací, pouze u starších zvířat je toto hodnocení prováděno zaměstnanci Herd Book Charolais. Vrcholem pyramidy je pak **HBC registrace**, tedy zapsání zvířete do plemenné knihy. Nyní se jedná o 109 tisíc krav, tedy necelých 9 % z celkové populace. U těchto krav je prováděno lineární hodnocení a následné zařazení do jednotlivých klasifikačních tříd. Na zvířata zapsaná v plemenné knize je možné vydat zootechnický certifikát a chovatelé mají plný přístup k nástrojům šlechtění. Jedná se

zejména o plemenné hodnoty a selekční indexy.

Školení v České republice

Začátek celého školení se konal v hotelu Renospond, kde proběhla prezentace o plemenné knize *Herd Book Charolais*, kterou odpřednášel samotný pan Stéphan Billoux. První část prezentace HBC nám nastínila historii, systém hodnocení zvířat, fungování a také charolais trendy. Druhá část byla zaměřena na samotný lineární popis zvířete. Pan Stéphan nám postupně popsal všechny vlastnosti, které na zvířeti hodnotíme a zároveň s námi rozebral závislosti jednotlivých bodů vzájemně na sobě. Ve Francii se hodnotí mnohem více partií, tudíž si člověk snadněji zvládne představit, jak by takové zvíře mohlo vypadat. Každá vlastnost se hodnotí body na škále od 1 do 10. Jednotlivé vlastnosti jsou dále rozděleny do 4 kategorií. První kategorií je **osvalení**, kde máme několik ukazatelů, jako je šířka mezi lopatkami, šířka hřbetu za lopatkou, šířka zádě, klenutí kýty, a výška roštěnce. Druhá kategorie se zaměřuje na **skelet**. Zde se hodnotí délka trupu, délka pánve, šířka holeně, šířka a velikost kyčelních

hrbolů. Třetí skupinou jsou funkční vlastnosti, mezi které patří šířka mulce, postavení předních končetin a zadních končetin a také hřbetní linie. V poslední skupině hodnotíme hloubku hrudníku, šířku hrudníku, šířku pánve, délku kýty a kondici.

Následující den začala praktická část na chovu pana Slavíka v Mokřýšově. Po milém přivítání nám pan Slavík v krátkosti představil svůj chov, který založil jeho otec. Základní stádo tvoří 32 kusů matek, několik jalovic a také telata. Na farmě je reprodukce zajištěná 100 % inseminací. Farma hospodaří na 120 ha z toho 60 ha jsou trvale travné porosty a zbylých 60 ha je orná půda.

Po krátkém úvodu jsme se mohli pustit do samotného hodnocení zvířat. Na chovu pana Slavíka se Stephan zaměřil na hodnocení telat v průměrném věku 7 měsíců. Nejprve nám popsal všechny ukazatele, které na zvířeti hodnotíme, abychom viděli příklad na konkrétním zvířeti. První ohodnocené zvíře bylo pouze ukázkou. Následně jsme společně hodnotili nejprve jalovičky a poté býčky. Celkem bylo předvedeno 20 kusů telat. Po dokončení tohoto ohodnocení jsme se mohli těšit na chov pana Ing. Hatláka do Meziboří.

V Meziboří nás pan Ing. Hatlák vřele přivítal a řekl pár slov o tom, jak jejich farma funguje. Chov plemene charolais vznikl importem 7 plemenných jalovic z Francie.

□ Chov rodiny Hatlákových (foto: Karel Melger)

Farma se zabývá rostlinou i živočišnou výrobou na 128 ha. Základní stádo tvoří přibližně 38 matek, jalovice, býčci v testu a samozřejmě telata. Dále se zabývají odchovem a prodejem plemenných býčků i jalovic. Oproti chovu pana Slavíka je na této farmě reprodukce zajištěná inseminací, i plemenným býkem na takzvaný „doskok“. Na tomto chovu jsme se zaměřili na hodnocení krav a také 18 ti měsíčních jalovic.

Třetí den školení proběhlo na dalších chovech, které jsme společně se Stephanem navštívili. Dopoledne jsme měli možnost být na farmě Agrochyt Mohelno pana Ing. Chytky. Farma vznikla v roce 2003 a hospodaří na 105 ha. Na tomto chovu jsme mohli vidět více plemen, nás však zajímal hlavně skot plemene charolais. Základní stádo činí přibližně 85 kusů matek, z čehož asi 30 matek

je „šarolských“. Při hodnocení jsme se zabývali všemi kategoriemi zvířat, jako jsou telata, jalovice i býčci, starší jalovice a krávy. Po konci hodnocení zvířat jsme se přesunuli na další chov.

Následoval chov firmy Redu pana Pokorného. Farma obhospodařuje přibližně 1300 ha, mají rostlinou i živočišnou výrobu. Počátky této farmy byly u výkrmu býků pro jatečné účely. Později, přibližně roku 2016, se rozhodli nakoupit několik kusů jalovic z ČR. O dva roky později pak navázali v koupi dalších jalovic a také vysokobřezích jalovic z Francie. V čistokrevné plemenitbě mají okolo 200 kusů krav. Zabývají se šlechtěním plemenných býků pro užitkové křížení s důrazem na osvalení (zvýraznění genu F94L). Součástí jejich farmy je také odchovna plemenných býků Horní Dubňany. Nejprve jsme se přesunuli na výše zmíně-

□ Společné skupinové foto účastníků školení (foto: Karel Melger)

□ Charolais na chovu Ing. Kouby (foto: Karel Melger)

nou odchovnu plemenných býků a tam hodnotili býčky ve výkrmu. Následovala návštěva samotné farmy v Rešicích, kde bychom mohli v zimním období vidět krávy s telaty a odchovnu jalovic, které se zde připravují na reprodukci. My měli k dispozici na hodnocení jalovice v průměrném věku 17 ti měsíců. Tímto hodnocením jsme zakončili třetí den našeho školení.

Zkouška francouzským bonitérem

Čtvrtý školící den byl ve znamení zkoušky, která probíhala na dvou chovech. Nejprve na chovu K+K Břidlice a poté na chovu pan Daňhela. Dopolední část probíhala na výše zmíněném chovu K+K Břidlice, který nám v krátkosti představil pan Šusta. Tento chov se původně specializoval na dojný

skot. Následně farma přešla na chov krav bez tržní produkce mléka. Kromě plemene charolais zde můžeme vidět i plemeno limousine. Na farmě je přibližně 80 kusů krav, z čehož 10 % tvoří krávy plemene charolais. Na této farmě probíhá plemenitba pomocí umělé i přirozené inseminace.

Odpolední část proběhla na farmě pana Daňhela. Zde se hospodaří na rozloze 3000 ha. Ve stádě má 450 krav, u kterých se využívá stejně jako v předchozím chovu přirozená i umělá inseminace. Zabývá se produkcí plemenných býků, kteří poté putují na odchovnu býku. Někteří býčci společně s jalovicemi jsou určeny k výkrmu.

Samotná zkouška nám zabrala celý den. Na začátku nám byly rozdány

záznamové archy. Bez jakéhokoliv vysvětlování jsme postupně měli hodnotit 10 březích jalovic. Spolu s námi hodnotil i pan Stéphan. Jeho hodnocení bylo později použito jako vzorové hodnocení pro porovnání našich výsledků. Následovala krátká pauza, kdy nám byly odebrány záznamové archy. Po pauze jsme obdrželi nové záznamové archy a proběhlo druhé kolo hodnocení těch stejných 10 březích jalovic, které už jsme jednou viděli. Rozdíl prvního a druhého hodnocení spočíval v jiném pořadí předvedených zvířat. Tím, že zvířata byla hodnocena v jiném pořadí, hodnocení se stalo více objektivním a šlo o ověření opakovatelnosti na stejných zvířatech. Tuto zkoušku jsme prováděli dvakrát – zvláště na každém výše zmíněném chovu. Pan Stephan si záznamové archy následně odvezl do Francie, kde proběhne jejich vyhodnocení a později nám budou výsledky předány. Cílem bylo vyzkoušet si především naši opakovatelnost, schopnost využití celé bodové škály a také schopnost shodnout se s hodnocením francouzského bonitéra.

Závěr školení

Poslední den školení jsme začali na farmě ZD Selibov. Zde nás přivítal jeden ze zaměstnanců, zootechnik, pan Kouba, který nám představil chov na jejich farmě. Stejně tak, jako na předchozích cho-

vech jsme se i zde mohli setkat s více plemeny. Farma vznikla v roce 1993 a zabývala se chovem mléčného skotu. Později se rozhodli přejít na skot masný, a to nákupem několika plemenných jalovic a pomocí embryotransferu. Díky embryotransferu může chovatel dosáhnout podstatně rychleji svých chovatelských cílů. Základní stádo tvoří 45 matek přitom pouhých 10 % tvoří plemeno Charolais. Těch zbylých 90 % tvoří další početné plemeno, kterým je plemeno Limousine. Na farmě je reprodukce zajištěná 100 % inseminací. Každý rok produkují plemenné býčky převážně v domácím odchovu a někteří býčci zůstávají doma ve výkrmu. Hospodaří celkem na 490 ha. Jakmile jsme si poslechli pár informací o navštíveném chovu, přesunuli jsme se k samotnému hodnocení.

Na závěr školení nás pan Kouba vzal ještě na svůj rodinný chov, který se nachází nedaleko Selibova. Na své farmě se zabývá chovem stejných plemen, jako na farmě ZD Selibov. K plemenu charolais se dostal nákupem plemenných jalovic a pomocí embryotransferu. Farma hospodaří na 80 ha. Chov pana Kouby funguje velmi podobně jako výše zmíněný ZD Selibov. Zajímavou poznámkou u obou chovů, které jsme během posledního dne navštívili, je způsob krmení. Na obou farmách se využívá v letním období pouze pastva a v zimní období se krmí senem.

□ Hodnocení na farmě Redu (foto: Karel Melger)

Závěrem bych rád zhodnotil způsob francouzského hodnocení. Měli jsme možnost vyzkoušet si systém jiného hodnocení, který je podrobnější a zaměřuje se na více vlastností. Tím, že je hodnoceno více parametrů, lze si snadněji představit, jak popisované zvíře opravdu vypadá, aniž bychom ho skutečně viděli. Dále je zde pak hodnocena i kondice zvířete, což mi přišlo jako důležitá hodnotící vlastnost. Další podstatný rozdíl se týká bodování. Jednotlivé body se nescítají do celkového součtu bodů, ale jsou zveřejněny body za jednotlivé kategorie – tedy jednotlivé body za osvalení, skelet a funkční znaky.

Ze školení jsem si odvezl nové znalosti a také jsem měl možnost zlepšit si svůj celkový pohled na dané zvíře. Na každém chovu nás

mile překvapila příprava a kvalita všech zvířat, které jsme viděli. Tímto bych rád poděkoval všem chovatelům za jejich věnovaný čas, za milé přivítání, pohostinnost a umožnění nahlédnout do jejich chovů. Dále mé poděkování patří také Klubu Charolais a ČSCHMS za uspořádání tohoto velmi zajímavého a praktického školení, které pro nás jistě bylo v mnoha ohledech velmi užitečné a obohacující.

Zajímavost pro chovatele aneb Jak se stát bonitérem v HBC?

Věřte, že stát se francouzským bonitérem není snadné a zabere opravdu hodně času. První zaškolení probíhá s již stávajícím bonitérem. Po dobu 5 měsíců je budoucí hodnotitel svěřen do jeho péče. Cílem tohoto zaškolení je naučit hodnotící systém jalovic a zhodnotit co nejvíce kusů zvířat. Po zaškolení musí nový pracovník absolvovat zkoušku, kterou pořádá *Institute de l'élevage*. Pro mladé a nové hodnotitele je zkouška povinná každé 3 roky, u zkušených hodnotitelů je to pak každých 5 let. V rámci zkoušky se posuzuje opakovatelnost. Hodnotí se 30 telat, opakovaně ve dvou dnech. Dále se u pracovníků hodnotí homogenita v rámci skupiny hodnotitelů a využití celé bodové škály. Zvířata jsou vždy vybírána tak, aby hodnotitel musel využít celou bodovou škálu. Pro splnění zkoušky musí bonitér překročit určitá procenta hodnocení, aby zkouška byla úspěšná.

□ Hodnocení na farmě Agrochyt (foto: Karel Melger)

Objektivní způsob hodnocení jatečně upravených těl skotu

V průběhu roku 2023 budou mít dva belgické zpracovatelské podniky automatizovanou klasifikaci jatečně upravených těl pro skot. Jatka Euro Meat Group a Vion Adriaens v současné době procházejí posledními kroky ke zprovoznění svých zařízení pro objektivní klasifikaci. V Irsku je tento způsob klasifikace zaveden na velké části jatek již téměř 20 let, což zpřesňuje hodnocení a také usnadňuje kontroly. Zda a případně kdy se této technologii dočkáme i u českých zpracovatelů není známo.

Belgická jatka, která každý týden porázejí v průměru více než 75 kusů skotu ve věku osmi měsíců a víc, jsou povinny klasifikovat jatečně upravená těla. Doposud klasifikaci prováděli proškolení a certifikovaní klasifikátoři, kteří prováděli vizuální odhad zmasilosti (zmasilosti) a protučnělosti jatečně upravených těl. Tímto způsobem jsou jatečně upravená těla posuzována standardizovaným a jednotným způsobem na celém evropském jednotném trhu. Chovatel hospodářských zvířat pak může nechat porazit na libovolných jatkách a vždy obdrží stejné klasifikační hodnocení.

Proces ale může být i automatický. Automatizace procesu klasifikace má řadu výhod. Tou hlavní je objektivnější hodnocení, zatímco lidské oko, byť proškolené, hodnotí přeci jen více subjektivně.

Je zapotřebí většího počtu porážek

Když se jatka rozhodnou pro automatizaci, mohou si vybrat z několika dostupných zařízení, všechny varianty jsou vybavené kamerovým systémem s analýzou obrazu. Obě belgická jatka, která se rozhodla pro zařízení

umožňující objektivní klasifikaci pořídila technologii VBS 2000 od německé společnosti E+V.

Automatické klasifikační zařízení s sebou nese velké investiční náklady, a proto se může zpracovatelům vyplatit pouze při velkém počtu porážek. Navíc zabírá poměrně dost místa na porážkové lince a nesmí pochopitelně narušovat porážkový proces, ale ani záznam obrazu. Pro každé zařízení je navíc v příslušné zemi nutné požádat o oficiální uznání, což znamená, že s tímto postupem jsou spojeny i další doprovodné náklady. Předtím je také nezbytný rozsáhlý kalibrační test, aby bylo možné provést správný odhad pro každý tvar a velikost jatečně upraveného těla s přihlédnutím k pohlaví a věku zvířete. Jakmile je stanoven vzorec, lze zahájit certifikační test pro získání souhlasu od Evropské unie. Po oficiálním uznání může být zařízení umístěno na jakýchkoli jatkách bez dodatečných kalibračních nebo certifikačních zkoušek.

Princip fungování technologie

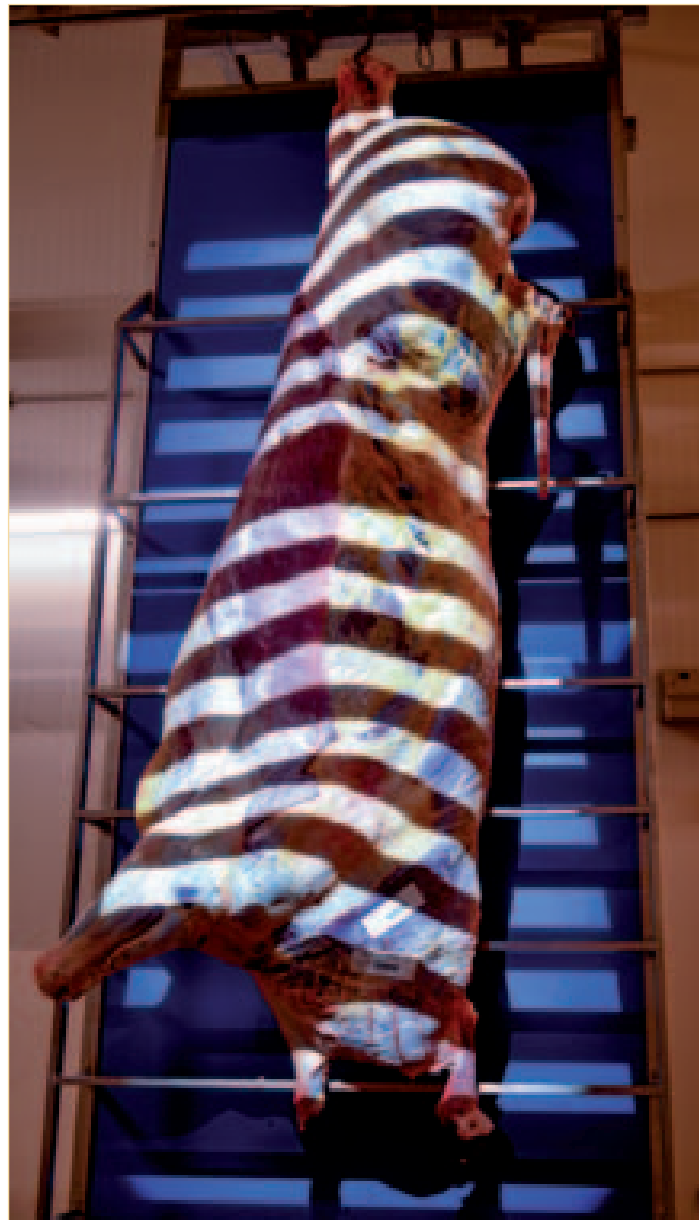
VBS 2000 se skládá z obrazovky s modrým pozadím s vodíci lištami, dvou projektorů, jedné kamery, osvětlení a počítače. Instalace je umístěna ve výšce váhy, kde analyzuje jatečné půlky. Vnější strana první poloviny jatečně upraveného těla musí být vizualizována. Když tělo visí uprostřed před obrazovkou na pozadí, porážkový proces se zastaví. Poté se toto pozadí s vodíci tyčemi vyklopí dopředu (systém odpružení je nahoře) a tlačí tělo dopředu pod mírně šikmým úhlem. Fotoaparát v tu chvíli pořídí první snímek. Poté zhasne osvětlení a na jatečnou půlku

se promítnou vodorovné pruhy určené k odhadu křivek. Tím se vytvoří druhý obrázek. Počítač zpracuje oba snímky a jako výsledek zobrazí první snímek, na kterém jsou vyznačeny obrysy jatečně upraveného těla, oblasti tuku a masa a zaoblené pruhy. Pozadí se poté přesune zpět dozadu tak, že jatečná půlka opět volně visí na háku a aktivuje se porážkový řetězec. Druhá polovina těla se dostane před pozadí, tentokrát s vnitřní stranou dopředu, a proces se opakuje. Systém tedy udělá čtyři obrazy každého jatečně upraveného těla, dva vnitřní a vnější. Na základě toho počítač vypočítá konformaci (zmasilost) a protučnění. K tomu technika používá speciální vzorec vyvinutý odborníky na hodnocení jatečných těl.

Výrobce zařízení E+V pak sestavil dva vzorce. Na jedné straně regresní vzorec s fyzikálně měřitelnými parametry (RG) a na druhé straně algoritmus hlubokého učení (DL) s komplexními parametry. Oba mají své výhody a nevýhody, pokud jde o interpretaci, vstup a citlivost na vady jatečně upraveného těla.

Certifikace EU

Po kalibrační zkoušce následuje podání žádosti o certifikaci zařízení. Pro tento test byla vytvořena databáze z celkem 650 jatečně upravených těl v mnoha kombinacích různých kategorií, zmasilosti a stupně protučnělosti podle četnosti výskytu v belgické populaci. Tato jatečně upravená těla byla posouzena jak zařízením, tak pěti odborníky (2 z Belgie, 3 z různých jiných členských států), přičemž odborníci neviděli ani skóre zařízení, ani výsledek sebe navzájem. Bylo stanoveno střední

skóre pěti hodnocení a použito jako referenční klasifikace, se kterou bylo porovnáno skóre VBS 2000.

Bylo porovnáno skóre dvou vzorců – regresního vzorce (RG) a hlubokého učení (DL), přičemž DL byl nakonec nejpřesnější. Tento vzorec je navíc nezávislý na hmotnosti a kategorii jatečně upraveného těla, a proto je schopen provést správný odhad pouze na základě obrázků. Celé zařízení (VBS2000) a vzorec (DL) budou předloženy se získanými výsledky ke schválení EU. Po obdržení oficiálního schválení lze VBS2000 použít pro plně automatickou klasifikaci. Posledním krokem, který je ještě

potřeba udělat, je úprava vlámské legislativy, na které se v současnosti pracuje. Po získání souhlasu mohou jakákoli jatka zařízení nainstalovat a okamžitě používat.

Alternativy k VBS 2000

Kromě VBS 2000 od německého E+V je k dispozici několik dalších modelů pro automatickou kvalifikaci jatečně upravených těl. Například francouzská Normaclass má na trhu model MAC S, ve kterém jsou snímky pohybujících se těl ze dvou úhlů. Jatečné tělo je umístěno pomocí vodící lišty a zobrazeno ze dvou úhlů (kolmo a 45° do strany) před obrazovkou se zeleným pozadím. Je možné

kontinuální měření, což znamená, že pro správné zobrazení jatečně upraveného těla nemusí být porážková linka pozastavena. Dalším modelem na trhu je Frontmatec BCC-3, který pomocí čtyřiceti kamer rozmístěných na osmi sloupech vytváří 360° obraz poloviny jatečně upraveného těla, který je následně převeden na 3D počítačový obraz. Zde je velkou výhodou, že jatečně upravená těla již není třeba polohovat, takže zde nejsou žádná kontaktní místa a nemůže tedy dojít ke kontaminaci. 🐷

Z časopisu *VeeteeltVlees volně*
přeložil Kamil Malát

Krok k plodné budoucnosti aneb nové genomické hodnoty pro plodnost

Brzáková, M., Veselá, Z., Birovaš, A., Novotná, A.
Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.

Nedávno jsme dokončili vývoj genomického hodnocení plodnosti plemene limousine. Na začátku jsme se pro zjednodušení zaměřili pouze na jedno plemeno, naším cílem nicméně bylo zahrnout všechna plemena do jediného společného výpočtu tak, jak je tomu u běžné rutinní předpovědi plemenných hodnot. S radostí vám můžeme oznámit, že jsme dosáhli úspěchu a vývoj víceplemenného hodnocení se nám podařilo dokončit a přetavit v genomické plemenné hodnoty. Vyvinuli jsme model, který umožňuje předpovědět genomické plemenné hodnoty pro věk prvního otelení, první mezidobí a produkční dlouhověkost v 78 měsících společně v rámci jednoho výpočtu. Výsledky jsou nyní součástí webové aplikace webKUMP.

Klasické, nebo genomické hodnoty?

Plodnost hraje klíčovou roli v chovu masného skotu, a proto byl v roce 2020 vytvořen systém předpovědi plemenné hodnoty pro věk prvního otelení, prvního mezidobí a produkční dlouhověkosti v 78 a 150 měsících věku. Nicméně genetické zlepšování těchto vlastností na základě rodokmenových údajů má svá omezení. Mateřské vlastnosti mají obecně nízkou dědivost. Pro námi vyhodnocované vlastnosti jsou koeficienty dědivosti následující: $h^2 = 0,22$ pro věk prvního otelení, $h^2 = 0,06$ pro první mezidobí a $h^2 = 0,19$ pro produkční dlouhověkost. Hodnota koeficientu dědivosti nám říká, do jaké míry je variabilita vlastnosti ovlivněna genetickými faktory. Takže pokud je koeficient dědivosti 0,22, znamená to, že vlastnost je ze 22 % ovlivněna genetickými vlivy a ze 78 % vlivy prostředí (chovatel, systém chovu, výživa, aj.). To je potřeba mít na paměti, když se díváme na plemenné hodnoty, protože čím je koeficient dědivosti nižší, tím méně účinná selekce bude. Nicméně zohledněním „genomické informace“ jedince můžeme účinnost selekce zvýšit.

Rozdíl mezi klasickou předpovědí plemenných hodnot (PH) a předpovědí genomických plemenných

ných hodnot (GEPH) spočívá v odlišné přípravě matice příbuznosti pro oba typy výpočtu. Zatímco u klasické předpovědi PH je matice příbuznosti vytvořena jen na základě rodokmenových vazeb, u předpovědi GEPH jsou tyto rodokmenové vazby navíc ještě opraveny o molekulárně-genetické vazby. Takže zatímco příbuznost mezi sourozenci je u klasické předpovědi PH vždy 50 %, u genomické předpovědi se může pohybovat v rozmezí od 25–75 % podle toho, jak si jsou sourozenci na úrovni DNA podobní. A opět platí, čím více genotypovaných jedinců máme, tím lépe dokážeme odhadnout vliv různého genetického založení jedince na danou vlastnost a zjistit například, zda je určitý genotyp spojen s vyšší dlouhověkostí plemenic. Rozhodující není jen počet genotypovaných jedinců v populaci, ale i jejich výběr a propojenost se zbytkem populace. V tabulce č. 1 je znázorněn podíl genotypovaných jedinců u jednotlivých plemen.

Tab. č. 1: Zastoupení genotypovaných jedinců u jednotlivých kategorií ve výpočtu GEPH (červen 2023)

Plemeno	N	Genotyp + užitkovost	Jen genotyp	Celkem
T100	50,324	4,3 %	3,6 %	7,9 %
G100	34,165	6,4 %	9,0 %	15,4 %
SM100	25,732	5,5 %	4,7 %	10,2 %
Y100	23,483	6,6 %	5,7 %	12,3 %
U100	11,174	2,2 %	1,2 %	3,4 %
Q100	6,908	3,0 %	2,4 %	5,4 %
S100	4,335	2,8 %	1,1 %	3,9 %
P100	3,759	1,6 %	1,3 %	2,9 %
UU100	3,566	2,6 %	2,7 %	5,3 %
W100	3,285	3,8 %	3,1 %	7,0 %
E100	2,801	2,6 %	3,5 %	6,1 %

V tomto roce jsme uvedli do provozu systém genomického hodnocení plodnosti pro všechna plemena. Abychom pochopili, jaký má genomika vliv na předpovězené GEPH, podrobili jsme důkladné analýze výsledky dvou po sobě jdoucích výpočtů

(březen 2023, červen 2023). Zjišťovali jsme jaké změny genomický výpočet přináší, a to zejména s ohledem na stabilitu výpočtu a spolehlivost GEPH.

Ukázalo se, že klasická předpověď PH je poměrně stálá a hodnoty PH se mezi jednotlivými výpočty příliš neliší (tab. 2). U genomického výpočtu docházelo k větším změnám, neboť každá nově přidaná informace má mnohem vyšší váhu a tím i vyšší dopad na hodnotu GEPH.

Předpověď PH a GEPH je založena na jedincích s vlastní užitkovostí. Abychom ale získali PH/GEPH i jiných jedinců (jalovice, plemence s embryotransfery nebo jedinci, kteří byli do KU zařazeni až ve vyšším věku) musíme je rovněž zahrnout do předpovědi. Tito přidaní jedinci však do výpočtu vnášejí velké množství informací, čímž částečně narušují stabilitu výpočtu. Z toho důvodu byly pořadové korelace (tj. jak se mění pořadí jedinců v žebříčku mezi výpočty) v tabulce č. 2 znázorněny jen pro výpočty zahrnující plemence s vlastní užitkovostí a jejich příbuzné jedince. Skutečné korelace jsou nižší – kolem 70 % a mění se i v rámci jednotlivých plemen. Největší výkyvy mezi výpočty byly pozorovány u prvního mezidobí, které je ale problematické vzhledem k velmi nízkému koeficientu dědivosti. Ten je 0,06, což znamená, že genetické vlivy se podílejí na celkové variabilitě prvního mezidobí jen ze 6 %, tudíž podobnost mezi výpočty je sledována jen pro tuto malou část, kterou je navíc pomocí matematicko-statistických modelů obtížné odhadnout. Domníváme se ale, že nízké korelace jsou u některých plemen dočasným jevem a budou se postupně zlepšovat s přibývajícím počtem genotypovaných jedinců. Velké výkyvy mezi výpočty byly často pozorovány u zahraničních jedinců, neboť díky jejich menšímu propojení s naší populací má každý nový údaj značný dopad. Menší stabilitu vykazují i genotypované jalovice.

Tab. č. 2: Podobnost GEPH mezi březnovým a červnovým výpočtem (bez zahrnutí jalovic)

Plemeno	Bez genomiky			S genomikou		
	VPO	MEZ	PD78	VPO	MEZ	PD78
T100	0,99	0,98	0,99	0,99	0,45	0,99
G100	0,97	0,98	0,99	0,98	0,33	0,99
SM100	0,98	0,98	0,99	0,98	0,28	0,99
Y100	0,99	0,98	0,99	0,98	0,28	0,98
U100	0,99	1	1	1	0,47	1
Q100	0,99	0,99	0,99	0,92	0,70	0,97
S100	0,99	0,98	0,99	0,85	0,58	0,99
P100	0,99	0,97	1	0,99	0,67	0,99
UU100	0,95	0,97	0,95	0,94	0,30	0,99
W100	1	0,99	0,99	0,97	0,46	0,95
E100	0,98	0,99	0,99	0,98	0,63	0,99

0 – žádná podobnost; 1 – pořadí zvířat v žebříčku je stejné

Nárůst spolehlivosti

U vlastností plodnosti je limitujícím faktorem nízká spolehlivost předpovězených PH. Ta je způsobena především nízkým koeficientem dědivosti a postupným pomalým nárůstem dostupných informací o jedinci. Pokud je spolehlivost nízká, skutečná hodnota PH se může pohybovat v širším rozmezí hodnot. S přibývajícím spolehlivostí se toto rozmezí hodnot zužuje, což vede k upřesnění PH. Zohlednění genomických informací jednoznačně přispívá ke zvýšení spolehlivosti GEPH. V průměru se u všech plemen zaznamenalo zvýšení spolehlivosti o 1 % (tab. 3). Možná se zdá, že toto navýšení nemá velký význam, ale když se podíváme na spolehlivost podrobněji, zjistíme, že např. u věku prvního otelení se průměrná spolehlivost genotypovaných jedinců s vlastní užitkovostí pohybuje kolem hodnoty 0,55. Pokud je jedinec pouze genotypovaný (bez vlastní užitkovosti), jeho průměrná spolehlivost je kolem 0,46. To je pozoruhodné, zejména pokud vezmeme v úvahu, že jedinci s vlastní užitkovostí mají průměrnou spolehlivost kolem 0,36. Zavedení genomiky tedy významně přispívá ke zvýšení spolehlivosti

GEPH, což nám umožňuje lépe odhadnout skutečnou genetickou hodnotu jedince. Nicméně důležité je si uvědomit, že celý systém předpovědi PH i GEPH stojí na kvalitních údajích o užitkovosti a role vlastní užitkovosti je v celém systému nenahraditelná a klíčová.

Tab. č. 3: Nárůst průměrné spolehlivosti – porovnání PH a GEPH

Plemeno	Průměrná spolehlivost věk prvního otelení		Průměrná spolehlivost mezidobí		Průměrná spolehlivost prod. dlouhověkost 78	
	K	G	K	G	K	G
T100	0,24	0,26	0,14	0,15	0,22	0,25
G100	0,24	0,27	0,13	0,14	0,21	0,25
SM100	0,23	0,25	0,13	0,14	0,20	0,23
Y100	0,19	0,22	0,10	0,11	0,16	0,20
U100	0,26	0,27	0,17	0,16	0,24	0,25
Q100	0,18	0,19	0,08	0,09	0,15	0,18
S100	0,18	0,19	0,09	0,09	0,15	0,17
P100	0,20	0,20	0,10	0,10	0,17	0,19
UU100	0,11	0,13	0,06	0,07	0,10	0,12
W100	0,15	0,16	0,07	0,07	0,13	0,15
E100	0,15	0,16	0,07	0,07	0,13	0,14

K – konvenční předpověď PH, G – genomická předpověď GEPH

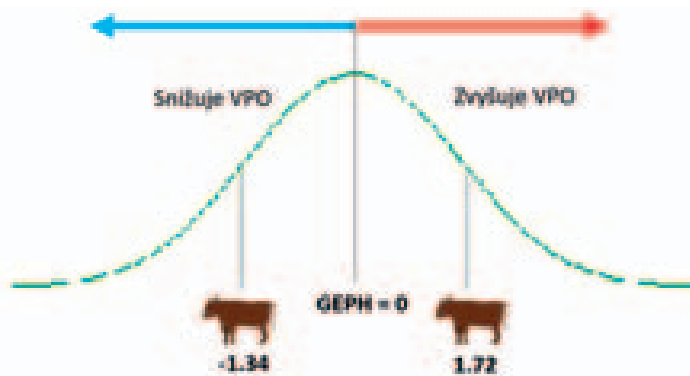
Jak se orientovat v publikovaných GEPH?

Nedávno byly prostřednictvím webového rozhraní služby webKUMP zveřejněny první genomické plemenné hodnoty pro věk prvního otelení, první mezidobí a produkční dlouhověkost v 78 a 150 měsících. Následující text vám pomůže s lepší orientací v publikovaných hodnotách a poradí vám, jak s hodnotami pracovat.

A. Věk prvního otelení

U věku prvního otelení probíhá selekce na tzv. ideální hodnotu, protože extrémně nízký nebo vysoký věk prvního otelení není žádoucí. Na základě této myšlenky jsou absolutní hodnoty GEPH přepočítány na tzv. odchylku od této ideální hodnoty, která se liší pro raná a pozdní plemena. Pokud má jedinec GEPH blízko nuly, znamená to, že má potenciál dosáhnout prvního otelení ve věku 22 až 26 měsíců pro raná plemena a 34 až 38 měsíců pro pozdní plemena – to jsou tzv. ideální hodnoty. Hodnoty GEPH vyšší nebo nižší než nula představují odchylky od

Schéma 1: Modelový obrázek – GEPH pro věk prvního otelení

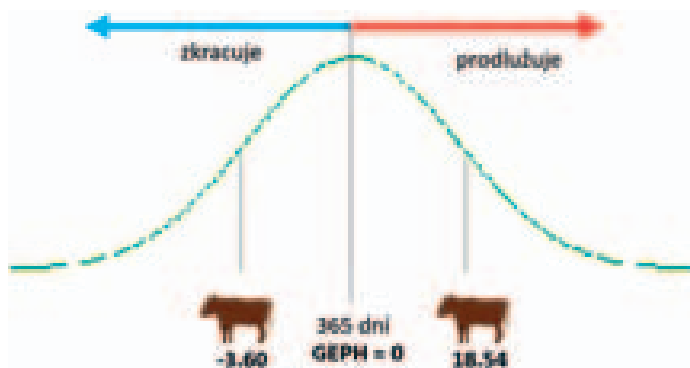

této hodnoty. Na schématu č. 1 je znázorněna modelová situace pro jedince s kladnou (+1,72) a zápornou (-1,34) GEPH. Tyto hodnoty lze interpretovat následovně – jedinec se zápornou hodnotou má genetický potenciál snížit věk prvního otelení o 1,34 měsíců od ideální hodnoty, naopak druhý jedinec se zápornou hodnotou má genetický potenciál věk prvního otelení o 1,72 měsíce zvýšit.

B. Délka prvního mezidobí

Ideální délka prvního mezidobí plemence byla stanovena na hodnotu 365 dní, a tak i GEPH je vyjádřena jako odchylka od této hodnoty. Na modelovém příkladu vidíme dva jedince, jeden se zápornou (-3,60) a druhý s kladnou hodnotou (+18,54) GEPH. Genetický potenciál prvního zvířete je zkrátit ideální první mezidobí o 3,6 dne, tedy na hodnotu 361,4 dní. Druhý jedinec má genetickou predispozici pro prodloužení mezidobí o 18,54 dní, tedy hodnota prvního mezidobí by bez působení okolních vlivů měla být 365 dní + 18,54 dní, tj. téměř 384 dní.

Schéma 2: Modelový obrázek – GEPH pro první mezidobí

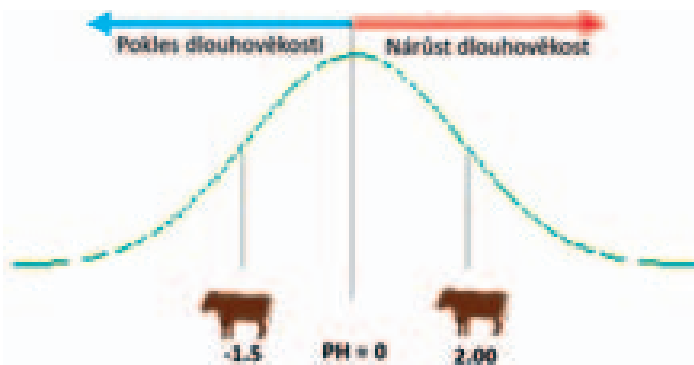

C. Produkční dlouhověkost v 78 a 150 měsících (PD78 a PD150)

Produkční dlouhověkost v 78 a 150 měsících je v rozhraní KUMP vyjádřena dvěma hodnotami. Světlejší pole označuje absolutní GEPH, která je vyjádřena v počtech otelení. Tedy pokud je GEPH pro PD78 např. + 2,00, znamená to, že jedinec má genetický potenciál k tomu dosáhnout do věku 78 měsíců o 2 otelení více, než je průměr populace. Naopak záporná hodnota -1,5 představuje jedince s genetickým potenciálem být o 1,5 otelení horší než průměr populace. Druhá hodnota v tmavším

Schéma 3: Modelový obrázek – GEPH pro produkční dlouhověkost v 78 měsících

poli je klasické vyjádření relativní plemenné hodnoty (RPH). Tedy hodnota 100 vyjadřuje průměr populace a hodnoty nad 100 nadprůměrné jedince, hodnoty nižší než 100 podprůměrné jedince. Jinými slovy: čím vyšší je RPH, tím lze očekávat vyšší produkční dlouhověkost plemenic.

Selektovat podle PD78 nebo PD150?

Genetická korelace mezi PD78 a PD150 je vyšší než 90 %, z čehož vyplývá, že se v podstatě jedná o shodné vlastnosti a pokud má jedinec vysokou hodnotu pro PD78, bude mít dobrou produkční dlouhověkost i v pozdějším věku. V praxi to znamená, že na dlouhověkost lze selektovat pouze podle GEPH pro PD78 a výhodou je i to, že předpověď PD78 je u velké části mladých zvířat podložena už vlastní užítkovostí.

Co si odnést?

- Znaky plodnosti mají nízkou spolehlivost → mírné výkyvy mezi výpočty
- Významný nárůst spolehlivosti u genotypovaných jedinců s vlastní užítkovostí
- Čím vyšší RPH u produkční dlouhověkosti, tím lepší (průměr je 100)
- Díky vysoké korelaci mohou selektovat pouze na produkční dlouhověkost v 78 měsících

Jak pracovat s odchylkou od ideální hodnoty u věku prvního otelení a první mezidobí (ideální hodnota je vyjádřena nulou):

- Chci snížit/zkrátit => vybírám GEPH nižší než nula
- Chci ponechat na stávající úrovni => vybírám GEPH kolem nuly
- Chci prodloužit => vybírám GEPH vyšší než nula

Závěr

Genomické hodnocení přináší do šlechtění zvířat spoustu výhod. Zvýšená spolehlivost GEPH umožňuje přesnější výběr zvířat. Díky zohlednění genomických informací došlo také u mnoha plemen k nárůstu variability. Webové rozhraní služby webKUMP, kde jsou nové plemenné hodnoty pro plodnost k dispozici, umožňuje chovatelům snadnou práci s údaji, jejich třídění, filtrování. Export do csv či txt souborů dává další možnosti chovatelské

práce s daty sloužící k efektivnímu řízení

stáda v této oblasti. Zvýšení variability je spojeno

s vytvořením větších rozdílů mezi jedinci, což umožňuje snáze identifikovat „lepší“ a „horší“ jedince.

Zároveň ale vytvoření společné genomické matice příbuznosti pro všechna plemena masného skotu a jejich křížence může vyvolat určité problémy a výkyvy ve stabilitě výpočtu. Tato otázka bude podrobněji prozkoumána a analyzována pro další upřesnění. Závěrem lze říci, že genomická selekce přináší nové a efektivní prostředky pro zlepšení úrovně plodnosti a dlouhověkosti u masného skotu.

Zároveň ale vytvoření společné genomické matice příbuznosti pro všechna plemena masného skotu a jejich křížence může vyvolat určité problémy a výkyvy ve stabilitě výpočtu. Tato otázka bude podrobněji prozkoumána a analyzována pro další upřesnění. Závěrem lze říci, že genomická selekce přináší nové a efektivní prostředky pro zlepšení úrovně plodnosti a dlouhověkosti u masného skotu.

a jejich křížence může vyvolat určité problémy a výkyvy ve stabilitě výpočtu. Tato otázka bude podrobněji prozkoumána a analyzována pro další upřesnění. Závěrem lze říci, že genomická selekce přináší nové a efektivní prostředky pro zlepšení úrovně plodnosti a dlouhověkosti u masného skotu.

a jejich křížence může vyvolat určité problémy a výkyvy ve stabilitě výpočtu. Tato otázka bude podrobněji prozkoumána a analyzována pro další upřesnění. Závěrem lze říci, že genomická selekce přináší nové a efektivní prostředky pro zlepšení úrovně plodnosti a dlouhověkosti u masného skotu.

upřesnění. Závěrem lze říci, že genomická selekce přináší nové a efektivní prostředky pro zlepšení úrovně plodnosti a dlouhověkosti u masného skotu.

upřesnění. Závěrem lze říci, že genomická selekce přináší nové a efektivní prostředky pro zlepšení úrovně plodnosti a dlouhověkosti u masného skotu.

Zpracováno v rámci projektu: QK1910059

Dopřejte telatům ten nejlepší start! Průjmy u telat – Kokcidióza

MVDr. Leona Pekáriková,
MSD Animal Health

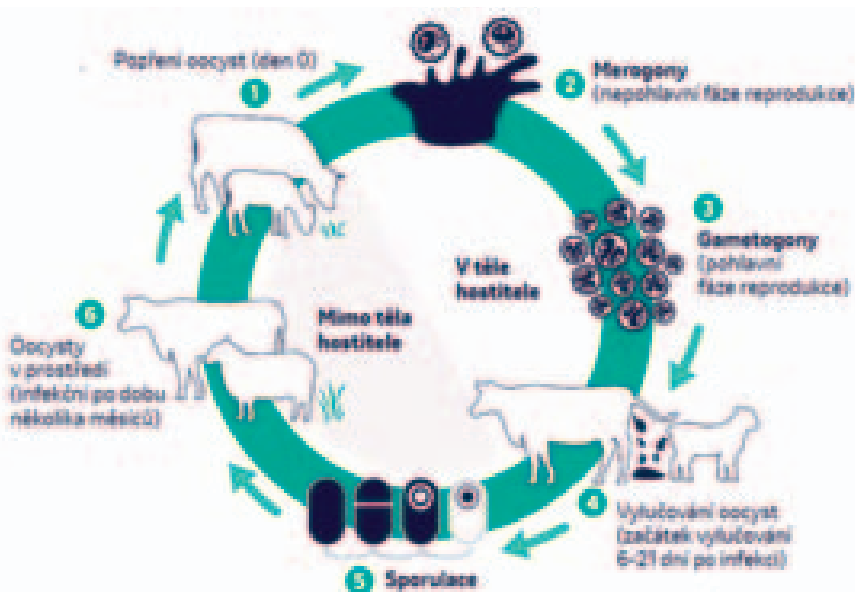
V tomto článku se zaměříme na další parazitární onemocnění, které dokáže potrápít telata a snížit zisk farmy, a to na kokcidiózu skotu. Snížení denního přírůstku, jehož příčinou je poškození zažívacího aparátu způsobeného parazitickými prvky rodu *Eimeria* (kokcidie), má za následek zaostávání v růstu, pozdější dosažení chovatelské dospělosti, zhoršenou kvalitu chovných zvířat zařazovaných do plemnitby či nutnost delšího výkrmu k dosažení porážkové hmotnosti anebo k prodeji zástavu. Bavíme se tedy nejen o zdraví zvířat, ale také o penězích, o které chovatelé přicházejí a jež by mohly být použity jako investice do zlepšení chovatelského zázemí. Pokud se problém dlouhodobě neřeší a zvířata včetně chovného materiálu nedosahují požadovaného standardu a kvality, může dojít i k poškození dobré pověsti farmy. To je mnoho důvodů, proč věnovat kokcidióze více pozornosti.

Jak už jsem zmiňovala výše, původcem kokcidiózy jsou okem neviditelní parazité rodu *Eimeria* (kokcidie). U skotu je momentálně známo až 21 druhů eimerií, ale většina infekcí je způsobena třemi nejpatogennějšími druhy, a to *Eimeria zuernii*, *Eimeria bovis* a *Eimeria alabamensis*.

Oocystami, které jsou jedním z vývojových stádií kokcidií, se zvířata nakazí při příjmu krmiva kontaminovaného exkrementy, kontaminovanou vodou, kontaktem se

□ *Eimeria bovis*

□ Životní cyklus kokcidií

znečištěným prostředím stáje, technikou, popřípadě i lidmi pracujícími na farmě nebo externími osobami či zaměstnanci poradenských služeb podílejícími se na chodu podniku. Pro chovatele masného skotu představují významné riziko pastviny, kde je parazit schopný přežít dlouhou dobu.

A jak probíhá infekce? Po požití se kokcidie dostanou do zažívacího aparátu, kde začnou napadat střevní buňky. Zde probíhá složitý proces, kdy oocysty (vývojové stádium kokcidií) procházejí jednou nebo více nepohlavními fázemi rozmnožování, při čemž dochází k destrukci buněk střevní sliznice. Poté následuje pohlavní fáze rozmnožování, při níž se uvolní oocysty další generace do prostředí spolu s exkrementy a pokračuje nový cyklus množení a šíření parazita mezi zvířaty ve stádě.

Pokud se bavíme jen o jediné požití oocysty, pak tento jediný organismus dokáže zničit až 32 milionů buněk sliznice střeva a vyprodukovat ve finále dalších 16 milionů oocyst, které zamoří prostředí. Je dobré si uvědomit, jak masivně se dokáží kokcidie množit a šířit nejen v rámci chovu a jak i nejmenší změny v nastavení faremních protokolů mohou pozitivně ovlivnit zdraví zvířat.

Připomeňme si i další fakt zmiňovaný v předchozím dílu série článků o průjmech u telat. **Kokcidie dokážou přežít v prostředí až 2 roky.** Oproti kryptosporidiím, které jsou velmi spolehlivě eliminovány z prostředí vysušením a slunečním zářením, jsou kokcidie daleko odolnější a přežijí i horké slunečné dny. To je také důvodem, proč u kokcidií nepozorujeme tak výrazný sezónní výskyt vln průjmů jako u kryptosporidií a v mnoha chovech se s nimi potýkáme celoročně.

A co dezinfekce? Víme, že **většina dezinfekcí je proti kokcidiím neúčinná**, protože je určena na likvidaci virů a bakterií. A pokud najdeme vhodnou dezinfekci, co budeme dělat s pastvinami? Je zde nějaká šance, že můžeme nechat pastviny 2 roky bez přítomnosti zvířat?

Vraťme se zpátky k samotné parazitóze. **Ke vzniku onemocnění napomáhá stres** vyvolaný změnami ve složení krmné dávky, stres spojený s odstavením, vytvářením nových skupin a hierarchie ve stádě nebo při transportu a přesunu na pastvu. Problematiký je i kontinuální provoz farmy bez možnosti důkladné mechanické očisty a dezinfekce stájí, přeplnění kotců, nevyhovující klima v objektu, vysoká zátěž pastvin bez možnosti střídání pastev-

ních ploch v požadovaném časovém intervalu.

Onemocnění postihuje především mladá zvířata v prvních měsících života. V chovech masného skotu je riskantní zejména konec sezóny telení, kdy v jednom objektu mohou být novorozenci spolu s telaty starými 6 týdnů až 6 měsíců, jež mohou masivně šířit parazita do prostředí.

Podívejme se na klinický projev infekce způsobené kokcidiemi. U nemocných zvířat můžeme pozorovat znečištění konečnicku a zadních končetin, neustálé nutkání kálet, sníženou chuť přijímat krmivo, méně často kolikové bolesti a dehydrataci. Výkaly mohou být zpočátku řídké, zelenohnědé barvy. Později mohou být vodnaté s příměsí krve. Úhyny však nejsou velmi časté.

Poškození střevního traktu, zhoršení růstu provázené zvýšenou vnímavostí k jiným infekcím, jako je respirační syndrom, se odrazí na celkovém zdravotním stavu.

Ne u všech postižených zvířat však vidíme klinické příznaky (subklinická infekce). Naježená srst a horší tělesná kondice u více zvířat ve skupině jsou dalšími průvodními znaky nemoci, které si nemůžeme bezprostředně spojovat s kokcidiózou.

Proto je vždy doporučováno **odebrat čerstvé vzorky výkalů z konečnicku** (individuální vzorky od více zvířat v postižené skupině), **správně vyplnit s ošetřujícím veterinárním lékařem žádanku na vyšetření a zaslat vzorky do laboratoře** nebo na veterinární pracoviště, které disponuje vybavením pro vyšetření vzorků výkalů. Metody používané k vyšetření jsou jednoduché, spolehlivé a cenově dostupné. Při podezření na kokcidiózu za současného získání negativních výsledků je vždy dobré vyšetření časem zopakovat, aby byl zdravotní stav stáda co nejlépe monitorován.

Při pozitivním záchytu kokcidií ve vzorcích výkalů je potřebné správně

□ Faktory ovlivňující vznik onemocnění

ně nastavit léčebný a preventivní protokol na farmě, aby se snížil dopad onemocnění na minimum.

V další části článku se nebudu dlouze rozepisovat o zásadách zoohygieny, protože se v mnohém shodují s principy popsány v minulém článku, kdy jsme se věnovali kryptosporidioze u telat. Spíše se zaměříme na některé údaje, jež je dobré zvážit s vaším veterinárním lékařem, až budete vybírat typ léčby, který by nejlépe vyhovoval systému managementu vaší farmy (telení a sezónní ustájení ve stájích/telení a celoroční pobyt zvířat na pastvině).

Nejdůležitějším pravidlem k dosažení snížení infekčního tlaku, omezení klinických příznaků a subklinických ztrát je nutné přistoupit k léčbě celé skupiny postižených telat a také telat, jež jsou v bezprostředním nebezpečí nakažení. V čase ustájení zvířat ve stáji se vždy najde cesta, jak aplikovat léčbu. Na pastvinách je jakákoliv manipulace se zvířaty obtížnější, časově náročnější a mnohdy se vzhledem k specifikům chovů masného skotu léčba na pastvinách neprovádí. Naštěstí starší telata, u kterých bychom zvažovali léčbu v pastevních podmínkách, si během prvních měsíců života dokážou vytvořit vlastní imunitu proti kokcidióze a parazitovi se v pozdějším věku s úspěchem brání bez toho, aby se u nich objevily klinické příznaky průjmů. Ojedinele se průjmy

v tomto období vyskytnout můžou, ale nejsou život ohrožující.

Ve stájových podmínkách je pro zajištění úspěchu důležité správné načasování podání léku. Stanovit nevhodnější čas pro zahájení léčby je možné na základě anamnézy, posouzení historie vývoje a vzniku onemocnění, evidence, věku zvířat atd. Také druh eimerií stanovený laboratoří sehrává vzhledem k různé délce vývojového cyklu (*Eimeria bovis* – 18–23 dní, *Eimeria zuernii* – 16–19 dní, *Eimeria alabamensis* – 3–6 dní) roli při rozhodování.

U některých léčiv je nutné aplikovat účinnou látku před očekávaným propuknutím onemocnění (vždy po dohodě s veterinárním lékařem a na základě doporučení výrobce). Pokud je léčba zahájena až po manifestaci klinických symptomů, kdy je střevo zvířete již značně poškozeno, může dojít jen ke zmírnění průběhu infekce bez výraznějšího efektu.

Také aplikace léčiva dříve nepřinese očekávané výsledky. Pro lepší porozumění si uveďme příklad z chovu mléčného skotu, ve kterém můžete na některé z vašich farem najít podobnost. Chovatelé přesouvali telata z čisté stáje bez výskytu kokcidií do dalšího objektu, kde se kokcidie nacházely v hojném počtu v prostředí díky probíhající kokcidióze u dříve naskladněných telat. Aby nově naskladněná telata ochránili, v den přesunu aplikovali přípravek proti kokcidiím. A výsledek? Účinnost

□ Zdravé tele

léčby nedosáhla jejich očekávání, protože u telat se vyskytly průjmy.

Antiparazitika proti kokcidiím mají zpravidla za úkol kokcidie v gastrointestinálním traktu zabít (kokcidiocidní efekt). V den přesunu, kdy telata nejsou kokcidiemi infikována, tedy nemají proti čemu působit. Doporučuje se proto zahájit léčbu cca 5–7 dní po přesunu/stresu (u *Eimeria zuernii* a *Eimeria bovis*). Telata se s kokcidiemi v nové stáji setkají a začnou si proti nim vytvářet vlastní imunitu. Proto parazit nemá dostatek času, aby se pomnožil do takové míry, že by způsobil onemocnění a vážně ohrozil zdraví a další život telete.

Čím můžeme léčit? Na trhu jsou k léčbě kokcidiózy nabízeny nejčastěji přípravky obsahující účinnou látku **diclazuril**, **toltrazuril** nebo některou látku ze skupiny **sulfonamidů**.

Přípravky obsahující sulfonamidy dokážou potlačit i bakteriální

infekce, což je jejich nesporná výhoda. Jsou často používány u nejmenších telat, avšak v mnoha případech je nutné je podávat opakovaně. Otázkou je perorální použití sulfonamidů u větších telat, kdy už může docházet k narušení rovnováhy střevní mikroflóry, jež je nepostradatelná pro správný vývoj a růst jednotlivců. Rovněž nelze zaručit, že personál podá teleti přesnou dávku léčiva, například u práškové formy léku nebo kvůli špatnému odhadu hmotnosti zvířete. V případě mléčného skotu a někdy i masného skotu, kdy jsou léky přidávány do mléka nebo mléčné krmné náhražky, není možné zaručit, že nemocné tele vše vypije a tak část léku zůstane v napájecí nádobě. Poddávkování, či časté a opakované používání stejné skupiny účinných látek potom vede ke vzniku rezistencí.

Naopak **diclazuril** a **toltrazuril** cílí striktně na kokcidie a vyžadují jen

jednorázovou aplikaci pomocí speciálně vyvinutých aplikátorů, což šetří čas a v mnoha případech zlepší dávkování přípravku.

Úskalím, které je nutné zvážit, je i **omezení u použití některých účinných látek**. Kritériem je například hmotnost telete při aplikaci, která by u některých přípravků neměla přesahovat 80 kilogramů. Z praxe víme, že se telata při aplikaci léčiv standardně neváží a používá se zpravidla jen odhad dle věkové kategorie a tělesné kondice jednotlivce. Další váhová omezení mohou platit i pro skot určený k jatečným účelům anebo pro zvířata masných plemen určená k chovu.

Také ochranná lhůta na maso v chovech masného skotu hraje důležitou roli. Pro mnoho chovatelů je důležité, zda je ochranná lhůta nulová nebo až 63 dní dlouhá.

A v neposlední řadě je nutné brát **ohled na životní prostředí a bezpečnost potravin**. Hnůj od zvířat ošetřených některými přípravky proti kokcidiím by se měl smíchat s hnojem od neošetřených zvířat (např. od dospělých krav). Důvod je ten, že při jeho rozkladu vznikají deriváty, které mají dlouhý poločas rozpadu (až jeden rok) a jsou toxické pro rostliny, včetně plodin, které my nebo zvířata můžeme konzumovat.

Pamatujte, že v některých případech léčba samotnými antikokcidiky nestačí a je potřebné telata rehydratovat, podat jim vitamíny, přípravky proti zánětu a na zmírnění bolesti. Terapie bude záviset na celkovém stavu jednotlivce.

Co zdůraznit na závěr?

V případě průjmových onemocnění se vždy poradte s veterinárním lékařem, jak budete společně postupovat při řešení tohoto nechtěného problému. Pamatujte, že správná analýza chovu, diagnostika, výběr vhodné léčby a zlepšení preventivních opatření jsou základním předpokladem úspěchu, zaručí zdraví vašeho stáda a ušetří vám peníze. Proto nezapomeňte na kokcidiózu a dopřejte telatům ten nejlepší start!

Salerská cesta do Rumunska

Před čtyřmi lety české chovatele oslovil podnikatel hospodařící v Rumusku, který se rozhodl diverzifikovat svůj podnik a začít s chovem masného skotu. Jeho cílem bylo využít pastvou dosud neobhospodařované kopcovité pozemky. Hledal tedy extenzivnější plemeno, které je schopno dosáhnout dobré masné užitkovosti a to i bez větších počátečních investic do ustájovacích prostor. Není tedy překvapením, že se mu zalíbilo plemeno salers. Po osobní návštěvě chovu Eduarda Kramla se majitel firmy Agroferm rozhodl dovést základní stádo jalovic plemen salers do Rumunska z České republiky. Byli jsme požádáni o pomoc při výběru a zorganizování transportu prvních třiceti jalovic s plemenným býkem. Tímto začala naše dlouhodobá spolupráce.

Za poslední tři roky čeští chovatelé plemene salers vyvezli do Rumunska 75 kusů jalovic a dva plemenné býky.

Na podzim roku 2022 jsme byli pozváni do Rumunska, abychom se podělili o chovatelské a šlechtitelské zkušenosti. Začátkem dubna 2023 se tedy uskutečnila naše chovatelská výprava do Rumun-

ska, které se účastnilo šest chovatelů plemene salers, předseda ČSCHMS František Farka a tlumočnice.

První den následovaly prohlídky rumunských farem.

Druhý den nás čekalo setkání s rumunskými chovateli masného skotu a zástupci svazu, kde jsme předali inseminační dávky od českého býka a prezenční dary v podobě salerských triček. Zde Fran-

tišek Farka představil náš svaz, jeho fungování, požadavky na kontrolu užitkovosti, stručně plemena chovaná v ČR a veškerý servis svazu pro chovatele. Ostatní chovatelé obeznámili rumunskou chovatelskou veřejnost s plemenným salers. Dále jsme se byli podívat na pastevní areál s dobyt-
kem dovezeným z ČR, kam nás

došli do rumunským terénem. Večer jsme byli pozváni na večeři spolu se všemi zúčastněnými a novým zootechnikem firmy. Zde chtěl majitel firmy slyšet naše rady k jeho chovu. Našich připomínek bylo více. Naše zkušenosti z chovatelské praxe byly vyslyšeny a podle posledních informací se v tomto chovu provádí změny.

Po dobu naší návštěvy se o nás moc pěkně starali a poznali jsme rumunskou družnost a pohostinnost, k tomu přispěla perfektním překladem naše tlumočnice Zlatka.

Na závěr bych chtěl dodat, že Rumunsko je pro masný skot země obrovských příležitostí. Do této doby zde byl znám pouze chov ovcí, ovšem poslední roky je chov masného skotu v Rumunsku na vzestupu také díky dotační podpoře. Co teď rumunské chovy potřebují je dostatek kvalitního genetického materiálu a zkušenosti. Naštěstí obojího máme v České republice dostatek, a proto věřím, že v budoucnu bude spolupráce mezi českými a rumunskými chovateli jen vzkvétat. 🐾

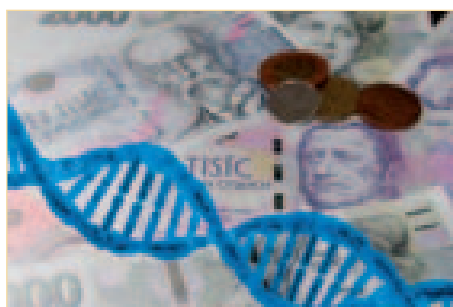
Adam Kraml

Dotace na ověření původu a pro stanovení GEPH

Stejně jako v minulých letech, tak i letos bude o dotaci za analýzu SNP pro stanovení genomické plemenné hodnoty skotu (podpůrný program 2.A.a.2.) žádat za chovatele, kterým v období září 2022 až konec srpna 2023 rozbor finančně zprostředkoval (fakturoval) Český svaz chovatelů masného skotu, náš svaz. Po obdržení dotace bude chovatelům, kteří službu včas uhradili, poskytnuta poměrná částka za provedený rozbor a za využití těchto dat pro budoucí GEPH. Připomínáme, že dotace se vztahuje pouze na základní testaci SNP, další náklady jako je vyhotovení protokolu či bezrohost nebo test na myostatin nejsou součástí dotační podpory.

Důvodem k aplikaci tohoto postupu je znění dotačního titulu, kdy dotace je vyplácena osobě, která zajistí analýzu pro stanovení GEPH. Při sestavování seznamů zvířat, u kterých budeme žádat o dotační podporu, budeme postupovat dle kritérií schválených Grémiem předsedů rad plemenných knih.

V případě ověřování původu přes SNP to v praxi funguje tak, že chovatel zadá objednávku na portálu igenetika.cz, zašle do laboratoře imunogenetiky ČMSCH a.s. vzorky k testaci a ta je zpracuje. Náklady na analýzu však nejsou účtovány chovateli, ale našemu svazu, který je uhradí a následně je jednotlivým chovatelům přefakturuje (s výjimkou zvířat ze seznamů pro referenční populaci, které z větší části hradí ČSCHMS). Po skončení období, které v případě tohoto dotačního titulu trvá od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023, ČSCHMS zažádá za všechny chovatele o dotaci. Chovatelům, jejichž zvířata plní odsouhlasená kritéria (viz dokument Testace

SNP krok po kroku – str. 8, který je zveřejněn na webových stránkách www.cschms.cz v sekci legislativa – svazová) a zároveň mají vůči ČSCHMS ve splatnosti **uhrazeny závazky** spojené s těmito analýzami, bude podle platební morálky daného subjektu následně vráceno do 70 % nákladů z testace na čipu (tj. 70 % z 760 Kč = 532 Kč) jako úhrada za data, která budou využita k výpočtu GEPH. Výše dotace a z toho plynoucí vratka se odvíjí od cenikové ceny účtované našemu svazu Českomoravskou společností chovatelů a.s.. Připomínáme, že poskytnutá dotace se vztahuje pouze na cenu základní testace SNP, a proto je i výše vratky vypočítávána pouze pro tuto část. Náklady na další znaky (bezrohost, myostatin, vystavení protokolu atd.) nejsou její součástí.

Konečná výše vratky bude vycházet z poskytnuté výše dotace. O konečné částce budou chovatelé vyrozuměni a budou vyzváni k zaslání faktury. Přehled faktur a vaší platební morálku si můžete snadno zkontrolovat v aplikaci **MaSkot** v sekci fakturace online.

V případě této dotace tedy stačí, pokud si budete hlídat splatnost všech faktur spojených s touto testací a o nic dalšího se v tuto chvíli nemusíte starat. Žádost za vás podá ČSCHMS a o dalších podrobnostech budou všichni chovatelé, kterých se tato podpora týká, včas informováni.

Kamil Malát, Český svaz chovatelů masného skotu

Dotace na kontrolu užítkovosti masného skotu

I letos mohou chovatelé elektronicky požádat o **dotaci na kontrolu užítkovosti masného skotu** (dotační titul 2.A.e.1.a.), kterou administruje náš svaz. Celý proces od podání žádosti až po vydání rozhodnutí je plně elektronický a není nutné nic posílat poštou. Chovatelé, kterých se tato podpora týká, podávají žádost výhradně **elektronicky** a to prostřednictvím jednoduchého formuláře na našich webových stránkách. Odbourání papírové formy žádosti umožnila úprava Zásad pro poskytování národních dotací, kterou náš svaz prosadil při jejich tvorbě. Termín pro podání žádosti je stanoven nejpozději do konce září 2023. Detaily najdete dále v textu.

Vše jen elektronicky

I letos budou mít chovatelé zapojení do kontroly užítkovosti masného skotu možnost požádat o dotaci na úhradu části nákladů spojených s touto činností (dotační titul 2.A.e.1.a „Podpora chovatelů, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do KU“). Sazba podpory je do 220 Kč na kus v KU s tím, že její výše ale nesmí přesáhnout 70 % ceny. O konečné sazbě rozhodne MZe ČR až po vyhodnocení požadavků žadatelů z ostatních dotačních titulů. Vyplacena vám bude z účtu ČSCHMS převodem na váš bankovní účet, který uvedete v žádosti.

Stačí k tomu vyplnit jednoduchý online formulář a ten v požadovaném termínu odeslat zpět. Vyplnění a odeslání žádosti vám nezabere ani pět minut a ještě vám ušetří cestu na poštu. Jakmile obdržíme od Státního zemědělského a intervenčního fondu rozhodnutí o poskytnutí dotace, vyhotovíme bez zbytečného odkladu sdělení pro jednotlivé chovatele (konečné příjemce dotace), které

bude dostupné v datovém úložišti MaSKotBox, kde zůstane trvale uloženo.

Dotace jen pro malé a střední podniky

Stejně jako v minulosti je tato dotace určena žadatelům (příjemcům), kteří svou velikostí a obrátem spadají do kategorie malých a středních podniků ve smyslu definice uvedené v příloze I nařízení Komise (EU) č. 2022/2472.

Pokyny k vyplnění formuláře

Vyplnění formuláře s e-žádostí (http://www.cschms.cz/index.php?page=abt_prihlaska&prid=138) je velice snadné. Dbejte však na jeho správnost všech údajů (zejména čísla bankovního účtu). Žádost vyplňujte s použitím diakritiky, dodržujte pravidla českého pravopisu (malá a velká písmena) a **PŘESNĚ DLE POKYNŮ** – tzn. je-li někde uvedeno, že je třeba dodržet pořadí (např. příjmení a jméno, tak nepište jméno a příjmení). To stejné platí u čísla účtu – vyplňujte ho celé, tedy včetně kódu banky.

Přijetí e-žádosti je stvrzeno odesláním automatizovaného emailového potvrzení na adresu, kterou jste uvedli v e-žádosti. Pokud vám potvrzení nepřišlo, formulář jste neodeslali či jste uvedli špatnou/neúplnou emailovou adresu, případně mohlo být přijetí automatického potvrzení zablokováno vašim emailovým poskytovatelem. Až do doby uzávěrky lze e-žádost prostřednictvím odkazu v emailo-

vém potvrzení kdykoliv editovat. V žádném případě e-žádost nevyplňujte za jeden podnik/subjekt znovu! Uzávěrka pro zaslání e-žádosti je **30. září 2023 do 23:59**. Poté nebude možné e-žádost ani odeslat, ani upravit již odeslanou.

V e-žádosti se nevyplňuje počet krav v KU, neboť to vyplývá z průměrného ročního počtu zapojených krav do stupně A a B. Stavby budou doplněny ČSCHMS po zaslání žádosti. Případné dotazy či problémy s vyplněním formuláře směrujte na tel. 724 007 860 (Kamil Malát).

Před vyplněním e-žádosti doporučujeme všem žadatelům o národní dotace seznámit se se Zásadami pro rok 2023, které naleznete ke stažení na webu svazu v sekci dotace.

Prohlášení de minimis (pro velké podniky)

V případě, že konečný příjemce nespĺňuje kritéria pro mikropodnik, malý a střední (je tzv. velkým podnikem), může být podpora poskytnuta v režimu de minimis podle nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis v odvětví zemědělství (podpora je omezena na max. 20 000 EUR/subjekt/3 roky). V tomto režimu musí konečný příjemce vyplnit *Čestné prohlášení de minimis*, které podává podnik samostatně prostřednictvím svého účtu na Portálu farmáře (změna oproti roku 2020). Po podání mu bude vygenerováno číslo jednací, které musí zadat v rámci svazové e-žádosti. Čestné prohlášení konečného příjemce musí být platné ke dni podání dokladů administrátorem. Příručku pro vyplnění těchto formulářů naleznete na webu Státního zemědělského intervenčního Fondu.

Pro podání žádosti o kontroly užítkovosti masného skotu stačí do konce září 2023 vyplnit jednoduchý online formulář na webu svazu, vše ostatní pak zajistíme my.

Kamil Malát, Český svaz chovatelů masného skotu

Genomické PH pro sonografické měření MLLT

Alena Birovaš, Kamil Malát, Český svaz chovatelů masného skotu

Další **genomické plemenné hodnoty** jsou na světě. Možná trochu překvapivě jde o plemenné hodnoty získané z dat z **měření nejdelšího zádového svalu (MLLT)**, které od roku 2019 probíhá u plemene *aberdeen angus*. Plemenné hodnoty najdete ve formátu MS Excel na webu svazu v záložce s ostatními PH. jsou spočítány pro několik údajů s tím, že hlavní jsou tři: výška tuku nad roštěncem, plocha roštěnce a podíl intramuskulárního tuku. U všech relativních plemenných hodnot (PRH) platí, že průměr je standardizován na hodnotu 100 a směrodatná odchylka je 10. Jinými slovy, jedinci s RPH nad 105 jsou zlepšovatelé dané hodnoty a naopak.

Novinkou v tomto hodnocení jsou pak absolutní PH v jednotkách dané vlastnosti. Chovatel si tak může lépe uvědomit o kolik je zvíře lepší/horší než jiné. Zveřejněny jsou GEPH pouze od zvířat chovatelů, kteří se za dobu sběru dat do měření zapojili a u každého jedince je rozlišeno, zda bylo zvířeno změřeno či nikoliv a zda je ogenotypované nebo ne.

Jak s výsledky pracovat

Co přesně jednotlivé výsledky znamenají a jak je interpretovat, si můžeme demonstrovat na konkrétním příkladu býka APA 335 Edward ze Záhoří. Jde o plemeníka, který byl sám sonograficky skenován (užitkovost = 1) a do výpočtu byly zahrnuty i údaje získané genotypováním (genotyp = 1)

Tento býk neměl žádné potomky, které bychom také skenovali (N_pot = 0). Relativní PH (RPH) pro hmotnost při skenování – tedy v cca roce věku – je 90 s vysokou spolehlivostí 0,62. V tomto případě se jedná o vlastnost, kterou má býk pro průměrem populace. Mnohem lepší jsou ukazatele kvality masa – pro oba tuky má hodnotu kolem 110 s vysokou spolehlivostí nad 60 %. RPH pro plochu roštěnce je průměrná a jeho genetický přínos 0,83 cm² (vyjádřená absolutní PH pro plochu roštěnce). Jasným zlepšovatelem je pak v podílu intramuskulárního tuku, kdy jej RPH 112 řadí do 16 % nejlepších jedinců a dle absolutní PH je jeho genetická odchylka 0,035 mm se uspokojivou spolehlivostí 0,42.

Co výsledky ukázaly a k čemu slouží

Vypočtené plemenné hodnoty ukázaly, že mezi jedinci je dostatečná variabilita a vzhledem k tomu, že pro plemeno *aberdeen angus* je podíl intramuskulárního tuku a plochy roštěnce jedním z velice důležitých kvalitativních parametrů masné užitkovosti, je žádoucí při šlechtění věnovat pozornost i těmto znakům. Hlavní výhodou předpovědi genomických plemenných hodnot (GEPH) ve srovnání s konvenčními plemennými hodnotami je zejména to, že GEPH lze předpovědět i pro mladá genotypovaná

zvířata bez užitkovosti (nejen pro jedince s užitkovostí a jejich předky) a také to, že dojde k významnému zvýšení spolehlivosti předpovězených PH pro genotypované jedince. V žádném případě to však neznamená, že se obejdeme bez fenotypových informací a bez kontroly užitkovosti. I pro předpověď GEPH jsou nezbytné další ročníky sběru výsledků ultrazvukového měření MLLT. Jen za tohoto předpokladu bude možné úspěšně předpovědět genomické plemenné hodnoty i pro další generace mladých jedinců.

Jak dál?

Zveřejněný soubor ve formátu MS Excel je prvním krokem souvisejícím s publikováním výsledků. Následovat budou debaty nad implementací dat do svazové databáze, aby byly výsledky dostupné také v online plemenné knize a ve webKUMP. Kromě toho budeme muset s angusskými chovateli řešit i budoucnost sonografického skenování, a to včetně finančních aspektů, neboť projekt, ze kterého byly tyto činnosti doposud hrazeny, letos končí a bude třeba hledat zdroje k finančnímu pokrytí budoucích měření.

Výsledek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství – projekt NAZV QK1910059 a institucionální podpora MZE-RO0723.

Výroční členská schůze ČSCHMS již klepe na dveře

Kamil Malát, Český svaz chovatelů masného skotu

Ve dnech 20.–21. září 2023 se v hotelu uskuteční **výroční členská schůze ČSCHMS**. Na tomto členském setkání se bude kromě běžné agendy **volit i předseda svazu**, neboť současný předseda František Farka se z osobních důvodů rozhodl ke dni konání členského shromáždění na tento post rezignovat. Členové výboru se jednomyslně usnesli na podpoře stávajícího místopředsedy Milana Novotného jako vhodného kandidáta na nejvyšší svazovou pozici. Ke kandidatuře se ale samozřejmě mohli v souladu se stanovami přihlásit i další řádní členové svazu. Další jména z důvodu kolize s uzávěrkou zpravodaje nejsou známa.

Program členské schůze

21. 9. 2023

Kromě volby předsedy se bude na členském shromáždění projednávat také další **úprava stanov**, kterou pod právním dohledem Mgr. Steyn Dufkové připravila pracovní skupina pro legislativní otázky svazu. Dalším z bodů bude projednání návrhu na **úpravu sazebníku** svazu a plemenné knihy. Vzrůstající náklady, končí grant, nejistoty spojené s národními dotacemi a nutnost personálního posílení odborných pracovníků vedou k potřebě navýšení částí poplatků, aby svaz měl dostatečné finanční zdroje na pokrytí služeb a jejich dalšího rozvoje zejména ve vztahu k elektronizaci a digitalizaci. S vědomím, že se jedná o značně nepopulární krok, byly návrhy na změny pečlivě probírány na několika výborových jednání včetně finančního vyjádření navrhovaných změn. V této souvislosti je však nutno uvést, že poplatky

za úkony PK zůstávaly i přes dlouhodobý nárůst nákladů neměnné dvacet let! Navíc, polovina z navyšované částky za úkony PK (vydávání POP/ZC) bude převedena jednotlivým klubům k posílení jejich finanční samostatnosti a celkové autonomie. Ruku v ruce s příjmy jdou také náklady, kde svaz hledá rezervy a cesty k další úspoře financí. Mezi tyto náklady se řadí zejména cestovné, kdy v návaznosti na nákup služebních vozů a uvažovanými úpravami metodiky pro odchov býků dojde k úspoře nákladů spojených s cestovními výdaji pracovníků ČSCHMS. Došlo rovněž k úpravě vydávání ZC pro domácí trh či zrušení čipování býků. Další úspory budou předmětem výborových diskuzí v následujících měsících. „Těžká“ témata odlehčí slavnostní okamžik v podobě jmenování čestných členů svazu. Pozvánku a všechny doprovodné projednávané materiály najdete na webu svazu v sekci Zápisy/ Výroční členská schůze.

Program semináře

20. 9. 2023

Den před konáním členského shromáždění proběhne tradiční **odborný seminář** a jednání některých chovatelských klubů. Propojujícím tématem semináře bude veterinární problematika z pohledu potřeb chovatelů masného skotu. Nepůjde však o klasický seminář, při němž jsou jednostranně předávány informace posluchačům, ale o interak-

tivní debatu mezi chovateli a přizvanými veterináři. Tento formát by měl pomoci nastínit adresněji zástupcům Státní veterinární správy problémy, se kterými se chovatelé při své každodenní práci ve vztahu k veterinárním otázkám potýkají. Těmito tématy budou například BVD, respirační onemocnění BRSV či některé požadavky vyplývající z metodiky zdraví.

A na koho se můžete těšit?

Za Státní veterinární správu dorazí ředitel odboru ochrany zdraví a pohody zvířat **MVDr. Tomáš Jarosil**, kterého budou se svými příspěvky a také dotazy doplňovat tři praktičtí odborníci. Jedním z nich bude **MVDr. Kamil Kovařík, Ph.D.**, který na našich akcích již několikrát vystupoval a jenž se dlouhodobě věnuje zejména problematice BVD. Tomu bude sekundovat další ryzí praktik s hlubokou znalostí i oblasti legislativy **MVDr. Václav Osička**, který pracuje i jako předseda společné zdravotní komise chovatelských svazů skotu. Na semináři vystoupí rovněž **MVDr. František Tulis**, jenž má bohaté zkušenosti s řešením respiračních onemocnění a který kromě terénní praxe pracuje jako asistent na Klinice chorob přežvýkavců a prasat na Veterinární a farmaceutické univerzitě Brno. Pánskou čtveřici doplní **MVDr. Leona Pekáriková** z firmy MSD Animal Health, která vystoupí na téma klostridií a koronaviru skotu.

Chovatelské kluby

- Chovatelské kluby konané po skončení semináře: BM, LI
- Chovatelské kluby konané po večeri: BA, FRP, SA, MS, AU (neformální setkání), GA+HI (neformální setkání)
- Chovatelské kluby, které nebudou pořádat na Skalském dvoře jednání: AA, HE, DX, WA, PI

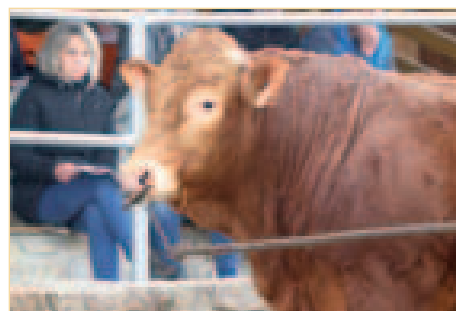
Dílčí změny v odchovu a testování plemenných býků

Kamil Malát, Český svaz chovatelů masného skotu

Nadcházející sezónu odchovu a **testování plemenných býků** čekají změny. Jednou z nich je ukončení provozu OPB Benešov u Boskovic, namísto které Jihočeský chovatel, a.s. otevře testační stáj v Osíčku patřící firmě ZEPO Loukov. Dalšími změnami schválenými grémiem předsedů rad plemenných knih jsou dílčí úpravy metodiky pro odchov plemenných býků (plné znění je ke stažení na webu svazu). Ty jsou většinou technické povahy a týkají se počtu inspektorů a četnosti návštěv na začátku a konci testu na OPB. Tyto úpravy byly schválené s platností již od prvního turnusu sezóny 2023/24 a spolu s aktualizovaným seznamem odchoven byly podstoupeny na Ministerstvo zemědělství k posouzení a schválení.

Ostatní změny a návrhy na úpravu metodiky se týkají až další testační sezóny 2024/25. Mezi tyto změny patří zrušení vážení (zajišťování údajů) inspektorem na začátku odchovu u chovatele nebo změny důvodů při vyřazování býků před koncem testu na OPB.

Velká diskuse se vedla nad návrhem týkající se provádění popisu exteriéru již v době posledního vážení s tím, že v termínu ZV by pak už „jen“ odborný pracovník Svazu posoudil ovladatelnost býka, případně by proběhly reklamace býků, kteří by neplnili podmínky výběru do plemenitby. Další debaty byly v otázce, zda býky vodit či naopak nevodit na tyči. V těchto zásadních otázkách se nepodařilo zatím najít konsensus a budou tedy dále diskutovány v rámci Rad plemenných knih jed-

notlivých plemen. To se týká i návrhu, aby se svodů mohli účastnit i býci odchovávaní na OPB či aby býci z odchoven byli označováni prefixem „OPB“. Tyto body tedy zatím zůstávají otevřené a grémium se k nim vrátí po projednání na úrovni jednotlivých RPK. Pokud dojde k názorovému průsečíku, budou změny zakomponovány do další úpravy metodiky pro sezónu 2024/25.

Další školení k hodnocení exteriéru

Kamil Malát, Český svaz chovatelů masného skotu

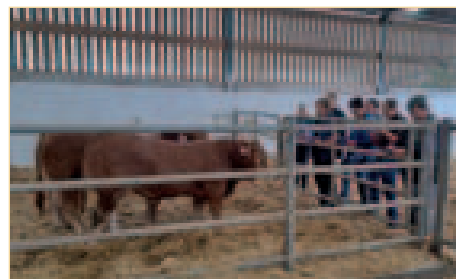
Ani ne po měsíci od školení na hodnocení zevnějšku, které se konalo v první polovině července pod vedením francouzského posuzovatele Stephána Billoux, a o němž pojednává samostatný článek, který najdete rovněž v tomto zpravodaji, se sešli odborní pracovníci svazu na dalším dvoudenním školení k popisu exteriéru. První den inspektoři svazu na chovu Farma Semice nejprve ohodnotili několik limousinských krav, aby následně absolvovali zkušební test při opakovaném popisu desítky býků. Poté proběhlo hodnocení mladších býků a také jalovic, které mělo za cíl sladit pohled bonitérů na jednotlivé popisované tělesné partie.

Během této části intenzivně komunikovali všechny detaily spojené s hodnocením, resp. popisem, včetně diskuze, zda při něm zohledňovat či naopak nezohledňovat kondici či u matek počet otelení, dobu od porodu a kvalitu telete. V této souvislosti zazněl námět, aby Rady plemenných knih zvážily přenastavení selekčních kritérií týkající se parametrů pro zevnějšek matek, kdy

existuje určitý tlak na hodnotitele, aby kvůli splnění těchto limitů v některých případech tyto vlivy brali v potaz.

Druhý den proběhl obdobný test na mladších býcích plemen masný simental a charolais na farmě v Doubravě, kde hospodaří firma Miroslav Daňhel s.r.o. Stejně jako předchozí den i při tomto testování odborní technici svazu samostatně 2x za sebou popsali desítku býků s cílem zjistit, jak jsou schopni hodnocení stejných zvířat zopakovat a jak se hodnocení liší v závislosti na osobě posuzovatele. Mezi dvěma hodnoceními byla pauza, resp. prostor na ohodnocení a okomentování několika mladších telat ve věku okolo 6 měsíců.

Vyhodnocení zkušebního přezkoušení jednotlivých inspektorů prokázalo, že výsledky hodnotitelů jsou konzistentní ve smyslu jednotného pohledu všech bonitérů na posuzované tělesné partie při popisu exteriéru zvířat. Jinými slovy, mezi jednotlivými inspektory nejsou při „známkování“ jednotlivých znaků zásadní rozdíly a vliv hodnotitele na výsledek je tedy zcela zanedbatelný. Druhá část vyhodnocení zkušebních testů se týkala posouzení, jak jsou

technici schopni zopakovat hodnocení stejných zvířat. I zde byl zaznamenán významný kvalitativní posun, kdy ve většině sledovaných znaků je opakovatelnost hodnocení v rozpětí 70–90 %. Na závěr školení dostal každý pracovník detailní rozbor výsledků přezkoušení, z něhož plyne, na jaké znaky by se měl v rámci dalšího zkvalitňování své práce při posuzování zaměřit.

Toto školení, při započtení „sladování oka“ organizované pro jednotlivá plemena, bylo v pořadí již sedmým obdobným setkáním za poslední rok. Vzdělávání odborných pracovníků týkající se lineárního popisu exteriéru je tak jednou z hlavních priorit ČSCHMS při zajišťování odborného růstu svazových techniků a další profesionalizace jejich práce.

Skot plemene limousine produkuje nejméně emisí

Irský výzkum zkoumající emise skleníkových plynů u 1500 kusů skotu trvajících pět let odhalil, že zvířata plemene **limousine** produkují v porovnání s dalšími plemeny **nejnižší emise metanu**. Tyto výsledky vyplynuly z projektu Greenbreed Research Project realizovaném na testovací stanici Irish Cattle Breeding Federation (ICBF) v Tully. Vedle toho je důležité poznamenat, že i přesto, že limousinští kříženci vykazovali nejnižší podíl emisí ze sledované skupiny, nedošlo u nich k žádnému negativnímu dopadu na intenzitu růstu nebo jejich užitkovost. Do pokusu bylo zapojeno samčí i samičí potomstvo 57 limousinských býků.

Jde zřejmě o historicky první ucelenou studii na toto téma na světě. Prezident Irish Limousin Cattle Society, Dr. Alan Kelly, k výsledkům uvedl, že jsou to výjimečně povzbudivé poznatky jak pro limousinskou genetiku, tak pro celý irský hovězí a mlékařský průmysl. Tento nový, nezávisle ověřený výzkum upevňuje limousina jako masné plemeno skotu s nejnižší ekologickou stopou

v kombinaci s nejlepší efektivitou přeměny krmiva na kvalitní hovězí maso. Data podle něj přesvědčivě ukazují, že limousinská zvířata mohou produkovat až o 30 % méně denních emisí metanu ve srovnání s jinými plemeny, a to při stejné úrovni produktivity a výkonu, čímž zlepšuje všechny údaje související s životním prostředím a emisemi.

Dr. Kelly také poznamenal, že je to důležitá zpráva i s ohledem na důležitost plemene limousine jako klíčového plemene v chovu skotu bez tržní produkce mléka, na které připadá přibližně 40 % všech otelení. Kromě toho, v kombinaci s přibližně 8 % dojnícemi připuštěnými limousinskými býky, existuje v irských chovech dojeného skotu obrovský potenciál produkovat limousinská telata s krátkou délkou březosti a současně s vysokou kvalitou hovězího masa, která jsou navíc prokazatelně ekologicky udržitelnější.

Zjištěné informace budou nyní podchyceny v rámci genetického hodnocení a šlechtitelských programů s cílem zlepšit environmentální udržitelnost irského cho-

vatelství masného skotu. Odvětví nyní získalo důležité vědecké důkazy, aby zohledňovalo environmentální aspekty chovu a poskytovalo oprávněné finanční pobídky producentům, kteří chovají prvotřídní masný skot z plemene a genetických linií, u kterých bylo prokázáno, že mají nízké emise spojené s vysokou kvalitou hovězího masa.

Očekává se, že takové prémiové produkty z hovězího masa budou mít velký potenciál při obchodování a propagaci, neboť existují skupiny zákazníků, kteří se při výběru produktů budou orientovat podle ekologických kritérií.

S využitím zahraničních materiálů volně přeložil Kamil Malát

MZe ruší pro rok 2023 národní dotace na welfare skotu

Kamil Malát, Český svaz chovatelů masného skotu

Ministerstvo zemědělství v polovině srpna zveřejnilo, že z důvodu nedostatku finančních prostředků pro sledované období roku 2023 **bez náhrady ruší dotační program 20.D.** Zlepšení životních podmínek skotu chovaného v systému chovu bez tržní produkce mléka, a to pro všechny podprogramy v rámci DP 20.D. (20.D.a., 20.D.b., 20.D.c., 20.D.d., 20.D.e. a 20.D.f). Totéž se týká i všech dotačních titulů v rámci programu 20.A., které jsou určeny na obdobné účely pro dojený skot. Změny byly oznámeny formou zpřesnění Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2023. Z těchto důvodů nebude v průběhu října probíhat příjem dokladů prokazujících nárok na dotaci.

Chápeme důvody, které vedly k tomuto rozhodnutí, ale přesto to vnímáme jako podraz na stovky chovatelů, kteří věnují svým zvířatům zvýšenou péči, poskytují jim veškerý komfort

a plní zodpovědně všechny podmínky, aby se těsně před podáním dokladů dozvěděli, že opáření realizovali výhradně za své. Měnit podmínky takto během hry, resp. těsně před koncem považujeme za nepřijatelné. Náš svaz se proto vůči tomuto kroku jasně vymezil a vede intenzivní jednání na všech úrovních směřující k tomu, aby alespoň část prostředků byla chovatelům vyplacena (do doby uzávěrky zpravodaje nebylo možné dělit další podrobnosti).

Byli jsme u zrodu těchto podpor, které jsou vedle platby na masné tele jedinými dotacemi spojenými výhradně s masným skotem, bojovali jsme za ně při jejich tvorbě a takovýto necitlivý zásah bereme jako zradu a pohrdání každodenní poctivou prací chovatelů.

Zavedení dotace na welfare pro masný skot vzešlo z iniciativy našeho svazu, který ve spolupráci s MZe vypracoval návrh několika opatření zlepšující životní podmínky zvířat, které se následně zpřesňovaly, aby mohly být notifikovány na úrovni Evropské komise. Po několikaměsíčním komplikovaném procesu se podařilo v roce 2019 program úspěšně uvést v život a když si něj chovatele zvykli, byl po necelých 4 letech fungování zrušen...

vaném procesu se podařilo v roce 2019 program úspěšně uvést v život a když si něj chovatele zvykli, byl po necelých 4 letech fungování zrušen...

Přestože rozpočet na národní dotace pro příští rok není vůbec příznivý a můžete se to tedy zdát jako zbytečný krok, doporučujeme všem chovatelům, aby i přesto pro rok 2024 na tyto dotační tituly podali žádost. Demonstrujete tím, že i tyto podpory máte zájem, protože pokud se žádosti nesejdou v dostatečném počtu, může si to MZe vyložit jako důvod k tomu, aby pro další období na ně ani nehledalo finanční zdroje.

Základní výběry plemenných býků – rok 2023

Třetí turnus, jenž skončil těsně před prázdninami, uzavřel hlavní část výběrů plemenných býků. Zbývá už jen několik málo býků ve čtvrtém kroku, které započnou 15. 10. (termíny najdete na konci zpravodaje). Celkově bylo v době uzávěrky zpravodaje za tento rok do plemenitby „uvolněno“ 1666 plemenných býků z 1917 zařazených do odchovu. Ve samotném třetím turnusu, kdy jsou odchováváni býci narození v měsících duben až červen, se představilo celkově 371 mladých býků, do plemenitby jich bylo vybráno 309 (vloni to byly dosti podobná čísla: 318 z 373 naskladněných) Nejpočetnějším plemenem v rámci třetího kroku bylo limousine – se státním registrem od výběrů odešlo 112 mladých býků. Všechny další číselné podrobnosti najdete v příložených tabulkách.

Na veřejné výběry navázaly veřejné aukce. V dražbách na odchovných bylo k prodeji nabídnuto 95 býků, na místě se v době konání aukce prodalo 23 z nich. Převedeno na procenta je to v průměru za všechna plemena zhruba 24 %. V prodejkách jsou však značné meziplenné rozdíly a celkové průměry tak mohou být za jisté míry zavádějící.

Na úplném konci najdete kromě fotek části vybraných býků rovněž termíny pro čtvrtý letošní turnus a také podmínky, které přijaly pro naskladňování býků pro další testovací sezónu jednotlivé Rady plemenných knih. Fotky berte jako průřezovou obrazovou přílohou k výběrům plemenných býků a nemá za cíl vyzdvihovat konkrétní plemeníky. Na základě publikovaných fotek nelze usuzovat za celkovou kvalitu býka, neboť zevněšek je pouze jedním z mnoha parametrů pro posuzování celkové kvality býka. Kompletní údaje o býcích hledejte vždy na www.db.cschms.cz.

Výsledky základních výběrů býků masných plemen za III. turnus 2023 – dle plemen

Plemeno	III. turnus 2023					% vyb.
	V testu	Do plem.	Vyřazeno		Odročeno	
			Před	Při		
Aberdeen angus – OPB	23	22			1	100,0 %
Aberdeen angus – u chovatele	40	31	8	1		77,5 %
ABERDEEN ANGUS	63	53	8	1	1	85,5 %
Blonde d'Aquit. – OPB	9	9				100,0 %
Blonde d'Aquit. – u chovatele	9	5	4			0,0 %
BLONDE d'AQUITAINE	18	14	4			77,8 %
Bazadaise – OPB	1	1				100,0 %
BAZADAISE	1	1				100,0 %
Belgické modrobílé – OPB	1	1				100,0 %
BELGICKÉ MODROBÍLÉ	1	1				100,0 %
Gasconne – u chovatele	1	1				100,0 %
GASCONNE	1	1				100,0 %
Hereford – u chovatele	1	1				100,0 %
HEREFORD	1	1				100,0 %
Charolais – OPB	42	32	4	5	1	78,0 %
Charolais – u chovatele	29	26			3	100,0 %
CHAROLAIS	71	58	4	5	4	86,6 %
Limousine – OPB	45	38	4	1	3	90,5 %
Limousine – u chovatele	93	74	14		4	83,1 %
LIMOUSINE	138	112	18	1	7	85,5 %
Masný simentál – OPB	10	10				100,0 %
Masný simentál – u chovatele	45	41	2		2	95,3 %
MASNÝ SIMENTÁL	55	51	2		2	96,2 %
Piemontese – OPB	5	4			1	100,0 %
Piemontese – u chovatele	4	3	1			75,0 %
PIEMONTESE	9	7	1		1	87,5 %
Parthenaise – OPB	1	1				100,0 %
Parthenaise – u chovatele	6	6				100,0 %
PARTHENAISE	7	7				100,0 %
Salers – OPB	1				1	100,0 %
SALERS	1				1	100,0 %
Aubrac – OPB	4	2	1		1	0,0 %
Aubrac – u chovatele	1	1				0,0 %
AUBRAC	5	3	1		1	75,0 %
CELKEM	371	309	38	7	17	87,3 %

Stav k 10. 8. 2023

Výsledky základních výběrů býků masných plemen – nápočet 2023 – dle plemen

Plemeno	rok 2023					% vyb.
	V testu	Do plem.	Vyřazeno		Odročeno	
			Před	Při		
Aberdeen angus – OPB	128	117	6	3	2	92,9 %
Aberdeen angus – u chovatele	279	214	56	4	5	78,1 %
ABERDEEN ANGUS	407	331	62	7	7	82,8 %
Blonde d'Aquit. – OPB	24	37	0	0	3	176,2 %
Blonde d'Aquit. – u chovatele	40	17	6	1	0	42,5 %
BLONDE d'AQUITAINE	64	54	6	1	3	88,5 %
Bazadaise – OPB	1	1				100,0 %
Bazadaise – u chovatele	2	2				100,0 %
BAZADAISE	3	3	0	0	0	100,0 %
Belg. modrobílé – OPB	4	4	0	0	0	100,0 %
Belg. modrobílé – u chovatele	2	2	0	0	0	100,0 %
BELGICKÉ MODROBÍLÉ	6	6	0	0	0	100,0 %
Gasconne – OPB	0	0	0	0	0	0,0 %
Gasconne – u chovatele	5	4	1	0	0	80,0 %
GASCONNE	5	4	1	0	0	80,0 %
Hereford – OPB	33	30	2	1	0	90,9 %
Hereford – u chovatele	13	11	2	0	0	84,6 %
HEREFORD	46	41	4	1	0	89,1 %
Charolais – OPB	268	236	13	13	6	90,1 %
Charolais – u chovatele	157	134	16	3	4	87,6 %
CHAROLAIS	425	370	29	16	10	89,2 %
Limousine – OPB	201	179	12	3	7	92,3 %
Limousine – u chovatele	309	271	29	3	6	89,4 %
LIMOUSINE	510	450	41	6	13	90,5 %
Masný simentál – OPB	160	152	2	0	6	98,7 %
Masný simentál – u chovatele	196	177	12	0	7	93,7 %
MASNÝ SIMENTÁL	356	329	14	0	13	95,9 %
Pinzgavský skot – OPB	0	0	0	0	0	#DIV/0!
Pinzgavský skot – u chovatele	1	1	0	0	0	0,0 %
PINZGAVSKÝ SKOT	1	1	0	0	0	100,0 %
Piemontese – OPB	13	12	0	0	0	92,3 %
Piemontese – u chovatele	7	5	2	0	1	83,3 %
PIEMONTESE	20	17	2	0	1	89,5 %
Parthenaise – OPB	17	14	2	1	0	82,4 %
Parthenaise – u chovatele	16	13	3	0	0	81,3 %
PARTHENAISE	33	27	5	1	0	81,8 %
Salers – OPB	2	1	0	0	1	100,0 %
Salers – u chovatele	10	8	2	0	0	80,0 %
SALERS	12	9	2	0	1	81,8 %
SHORTHORN – OCH	5	5	0	0	1	125,0 %
Aubrac – OPB	21	17	1	1	2	89,5 %
Aubrac – u chovatele	2	1	1	0	0	50,0 %
AUBRAC	23	18	2	1	2	85,7 %
WAGYU – OPB	1	1	0	0	0	100,0 %
CELKEM	1917	1666	168	32	48	89,1 %

Stav k 10. 8. 2023

Růstová schopnost býků v odchovu v roce 2023 dle plemen za III. turnus

Plemeno	ks	Býci v odchovu III. turnus 2023							ks	Býci vybraní do plemenitby III. turnus 2023						
		Hmotnost			Přirůstek		Výška v kříži			Hmotnost			Přirůstek		Výška v kříži	
		120 d	210 d	365 d	v testu	životní	v 365 d	při ZV		120 d	210 d	365 d	v testu	životní	v 365 d	při ZV
Aberdeen angus – OPB	23	214	346	584	1824	1520	134	136	22	213	346	582	1807	1518	134	135
Aberdeen angus – u chovatele	40	211	337	548		1385	133	134	31	212	339	559		1418	133	135
ABERDEEN ANGUS	63	212	340	561	1824	1435	133	135	53	212	342	568	1807	1459	134	135
Blonde d'Aquit. – OPB	9	219	343	558	1750	1423	140	142	9	219	343	558	1750	1423	140	142
Blonde d'Aquit. – u chovatele	9	207	310	491		1224	133	136	5	213	315	524		1323	135	138
BLONDE d'AQUITAINE	18	213	327	525	1750	1324	137	139	14	217	333	546	1750	1387	139	140
Bazadaise OPB	1	170	269	446	1592	1155	127	132	1	170	269	446	1592	1155	127	132
BAZADAISE	1	170	269	446	1592	1155	127	132	1	170	269	446	1592	1155	127	132
Belgické modrobílé – u chovatele	1	211	318	509		1270	129	129	1	211	318	509		1270	129	129
BELGICKÉ MODROBÍLÉ	1	211	318	509		1270	129	129	1	211	318	509		1270	129	129
Gasconne – u chovatele	1	227	362	534		1334	136	136	1	227	362	534		1334	136	136
GASCONNE	1	227	362	534		1334	136	136	1	227	362	534		1334	136	136
Hereford – u chovatele	1	175	295	500		1288		133	1	175	295	500		1288		133
HEREFORD	1	175	295	500		1288		133	1	175	295	500		1288		133
Charolais – OPB	42	215	349	606	1943	1554	137	140	32	216	351	609	1990	1566	138	140
Charolais – u chovatele	29	225	350	571		1437	137	138	26	228	353	575		1449	137	138
CHAROLAIS	71	219	350	592	1943	1506	137	139	58	222	352	594	1990	1514	138	139
Limousine – OPB	45	215	337	530	1614	1365	137	139	38	217	339	538	1632	1387	137	139
Limousine – u chovatele	93	211	325	518		1302	136	136	74	214	328	533		1347	136	137
LIMOUSINE	138	212	329	522	1614	1322	136	137	112	215	332	535	1632	1361	137	138
Masný simentál – OPB	10	236	382	636	1868	1633	140	141	10	236	382	636	1868	1633	140	141
Masný simentál – u chovatele	45	225	360	612		1556	138	140	41	227	361	615		1562	138	140
MASNÝ SIMENTÁL	55	227	364	616	1868	1570	139	140	51	229	365	619	1868	1575	139	140
Piemontese – OPB	5	197	312	517	1625	1315	133	134	4	199	313	512	1594	1309	133	134
Piemontese – u chovatele	4	183	268	470		1209	136	138	3	182	270	469		1205	137	138
PIEMONTESE	9	190	292	496	1625	1268	134	136	7	192	295	494	1594	1264	133	136
Parthenaise – OPB	1	189	310	506	1600	1345	128	132	1	189	310	506	1600	1345	128	132
Parthenaise – u chovatele	6	195	311	496		1239	134	135	6	195	311	496		1239	134	135
PARTHENAISE	7	194	311	497	1600	1254	133	135	7	194	311	497	1600	1254	133	135
SALERS – OPB	1	179	298	506	1375	1296	135	135								
Aubrac – OPB	4	185	288	467	1388	1189	126	129	3	187	291	500	1730	1290	128	129
Aubrac – u chovatele	1	204	295	502		1253	130	130	2	179	289	499	1730	1309	127	129
AUBRAC	5	188	290	474	1388	1202	127	129	6	212	328	545	1700	1441	131	134

Stav k 10. 8. 2023

Průměrné ceny dle plemen III. turnus 2023

Plemeno	Dražba a ceny				
	Do dražby	Vyv. cena	Prodáno	Prodejní	%
	ks	Kč	ks	Kč	prodaných
Aberdeen angus	16	96 063	3	10 1333	18,8 %
Blonde d'Aquitaine	5	88 000	1	92 000	20,0 %
Bazadaise	1	120 000			0,0 %
Charolais	31	92 645	3	114 667	9,7 %
Limousine	29	93 207	12	113 667	41,4 %
Masný simentál	7	102 714	2	117 500	28,6 %
Piemontese	4	97 000	2	95 500	50,0 %
Parthenaise	1	10 000			0,0 %
Aubrac	1	10 000			0,0 %
Průměr III. turnus 2023	95	78 848	23	105 778	24,2 %

Růstová schopnost býků v odchovu v roce 2023 dle plemen – nápočet 2023

Plemeno	ks	Býci v odchovu – nápočet 2023							ks	Býci vybraní do plemenitby – nápočet 2023						
		Hmotnost			Přírůstek		Výška v kříži			Hmotnost			Přírůstek		Výška v kříži	
		120 d	210 d	365 d	v testu	životní	v 365 d	při ZV		120 d	210 d	365 d	v testu	životní	v 365 d	při ZV
Aberdeen angus – OPB	128	210	343	580	1735	1496	134	137	117	211	345	582	1751	1507	134	137
Aberdeen angus – u chovatele	279	202	330	546	0	1391	116	134	214	203	331	555	0	1423	117	134
ABERDEEN ANGUS	407	205	334	556	605	1424	122	135	331	206	336	565	683	1453	123	135
Blonde d'Aquit. – OPB	40	213	336	559	1658	1417	140	143	37	211	335	559	1675	1418	140	143
Blonde d'Aquit. – u chovatele	24	212	324	513	0	1298	110	139	17	216	329	535	0	1367	109	140
BLONDE d'AQUITAINE	64	212	332	542	1206	1372	129	141	54	212	333	551	1265	1402	131	142
Bazadaise – OPB	1	170	269	446	1592	1155	127	132	1	170	269	446	1592	1155	127	132
Bazadaise – u chovatele	2	185	312	524	0	1329	66	133	2	185	312	524	0	1329	66	133
BAZADAISE	3	180	297	498	531	1271	86	133	3	180	297	498	531	1271	86	133
Belg. modrobílé – OPB	4	187	307	528	1562	1336	130	135	4	187	307	528	1562	1336	130	135
Belg. modrobílé – u chovatele	2	207	312	496	0	1229	128	131	2	207	312	496	0	1229	128	131
BELGICKÉ MODROBÍLÉ	6	194	309	517	1250	1301	129	133	6	194	309	517	1250	1301	129	133
GASCONNE – OCH	5	199	316	521	0	1271	81	136	4	209	325	539	0	1322	102	135
Hereford – OPB	33	192	307	548	1633	1390	133	137	30	192	308	550	1634	1397	133	137
Hereford – u chovatele	13	204	310	479	0	1189	109	132	11	203	316	491	0	1218	118	132
HEREFORD	46	196	308	528	1198	1333	127	136	41	195	310	534	1226	1349	129	135
Charolais – OPB	268	223	354	591	1791	1525	137	141	236	223	355	591	1799	1528	137	141
Charolais – u chovatele	157	220	352	572	0	1441	92	139	133	221	352	577	0	1454	92	139
CHAROLAIS	425	222	353	584	1212	1494	121	140	369	223	354	586	1237	1501	122	140
Limousine – OPB	201	206	324	532	1540	1362	136	140	179	208	328	536	1551	1373	136	140
Limousine – u chovatele	309	204	322	526	0	1326	98	138	271	206	324	533	0	1348	98	138
LIMOUSINE	510	205	323	528	742	1340	114	139	450	225	368	534	738	1358	114	139
Masný simentál – OPB	160	224	363	611	1825	1572	139	143	152	224	364	613	1825	1576	139	143
Masný simentál – u chovatele	196	226	367	602	0	1518	104	141	177	227	369	604	0	1524	103	141
MASNÝ SIMENTÁL	356	225	366	606	948	1542	120	142	329	226	366	608	973	1548	120	142
Pinzgavský skot – u chovatele	1	228	364	578	0	1466	0	139	1	228	364	578	0	1466	0	139
PINZGAVSKÝ SKOT	1	213	342	563	1758	1428	134	134	1	213	342	563	1758	1428	134	134
Piemontese – OPB	13	194	296	496	1538	1260	132	136	12	194	296	492	1521	1253	132	136
Piemontese – u chovatele	7	188	283	462	0	1154	79	134	5	192	286	467	0	1159	46	137
PIEMONTESE	20	192	292	484	1250	1223	118	135	17	193	293	485	1303	1225	115	136
Parthenaise – OPB	17	187	296	505	1541	1313	133	137	14	189	297	513	1612	1343	133	137
Parthenaise – u chovatele	16	197	309	479	0	1185	109	135	13	197	312	484	0	1200	113	134
PARTHENAISE	33	192	303	492	970	1251	121	136	27	193	304	499	1075	1274	123	136
Salers – OPB	2	192	316	519	1279	1296	137	140	1	205	333	531	1183	1295	139	144
Salers – u chovatele	10		311	531	0	1336	96	142	8		311	540	0	1359	86	143
SALERS	12	205	311	529	213	1329	103	142	9	205	314	539	131	1352	92	143
SHORTHORN – OCH	5	193	314	515	0	1338	103	136	5	193	314	515	0	1338	103	136
Aubrac – OPB	21	198	315	516	1473	1327	128	132	17	199	319	528	1526	1361	128	132
Aubrac – u chovatele	2	193	289	497	0	1249	65	131	1	204	295	502		1253	130	130
AUBRAC	23	197	313	514	1406	1320	123	132	18	199	317	527	1526	1355	128	132
WAGYU – OPB	1	162	246	409	1200	1038	126	133	1	162	246	409	1200	1038	126	133

Stav k 10. 8. 2023

Průměrné ceny dle plemen – nápočet 2023

Plemeno	Dražba a ceny				
	Do dražby	Vyv. cena	Prodáno	Prodejní	%
	ks	Kč	ks	Kč	prodaných
Aberdeen angus	85	99 435	43	108 047	55,6 %
Blonde d'Aquitaine	27	95 370	15	99 133	60,9 %
Bazadaise	1	120 000			
Belgické modrobílé	4	119 500	3	127 000	75,0 %
Hereford	15	88 133	2	86 000	13,3 %
Charolais	202	91 718	82	102 630	45,9 %
Limousine	123	95 065	88	117 614	80,9 %
Masný simentál	119	91 857	62	104 097	54,5 %
Piemontese	10	94 300	5	99 400	50,0 %
Parthenaise	11	90 273	1	101 000	0,0 %
Aubrac	12	93 000	2	108 000	20,0 %
Wagyu	1	149 000	1	150 000	40,9 %
Průměr 2023	610	102 304	304	109 356	49,4 %

Kompletní výsledky výběřů plemenných býků jsou k dispozici na webových stránkách svazu v sekci „Odchovny/statistika“

Galerie plemenných býků – III. turnus 2023

CHAMPION AFM (AAB 313), OPB Osík, 22.6.2023, 90 b.

CHOSÉ Z NOVÉ VSI V (ISM 494), OCH Šilhanová Marie, 19.6.2023, 89 b.

CHARNOT Z HODSLAVIC R (IIT 523), OPB Horní Dubňany, 20.6.2023, 87 b.

CHEO Z HODSLAVIC P (IIT 521), OPB Horní Dubňany, 20.6.2023, 87 b.

CHACHAR Z VYSOKÉ PP (IIL 120), OPB Horní Dubňany, 23.6.2023, 86 b.

CHEPIC Z MELČE P (IIL 114), OPB Horní Dubňany, 23.6.2023, 85 b.

CHVÁLA ZE SELETIC (ZPI 889), OPB Horní Dubňany, 23.6.2023, 85 b.

CHASAN Z KRUMVÍŘE PP, OPB Cunkov, 21.6.2023, 84 b.

Tato fotogalerie je průřezovou obrazovou přílohou k výběrům plemenných býků a nemá za cíl vyzdvihnout konkrétní plemenníky. Na základě publikovaných fotek nelze usuzovat za celkovou kvalitu býka, neboť zenižek je pouze jedním z mnoha parametrů pro posuzování celkové kvality býka. Kompletní údaje o býcích hledejte vždy na www.db.cschms.cz • Foto: ČSCHMS a provozovatelé OPB

Galerie plemenných býků – III. turnus 2023

CHEMIL Z LEŽNICE PP (ISM 511), OPB Horní Dubňany, 23.6.2023, 84 b.

CHETANOL Z ÚJEZDA (IIT 519), OPB Horní Dubňany, 20.6.2023, 84 b.

CHOLVIG Z MELČE P (IIL 127), OPB Horní Dubňany, 23.6.2023, 84 b.

CHRISTOF Z MOKRÝŠOVA V (IIT 543), OPB Osík, 22.6.2023, 84 b.

CHROM ZE SLAVKOVIC (ZBQ 567), OPB Osík, 22.6.2023, 84 b.

CHUSTER RED OLŠAVA (AAB 318), OPB Horní Dubňany, 23.6.2023, 83 b.

CHACHAR POLFIN P (ISM 512), OPB Horní Dubňany, 23.6.2023, 82 b.

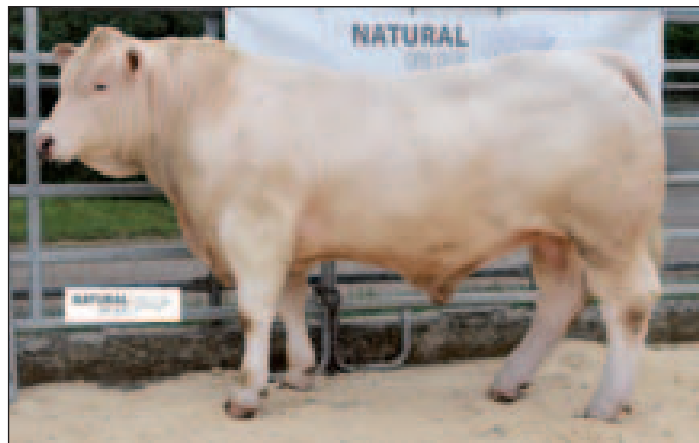
CHARSON (IIL 103), OPB Osík, 22.6.2023, 82 b.

Tato fotogalerie je průřezovou obrazovou přílohou k výběrům plemenných býků a nemá za cíl vyzdvihnout konkrétní plemenníky. Na základě publikovaných fotek nelze usuzovat za celkovou kvalitu býka, neboť zenižšek je pouze jedním z mnoha parametrů pro posuzování celkové kvality býka. Kompletní údaje o býcích hledejte vždy na www.db.cschms.cz • Foto: ČSCHMS a provozovatelé OPB

Galerie plemenných býků – III. turnus 2023

CHAVENA Z ŽIVOTIC (IIL 124), OPB Horní Dubňany, 23.6.2023, 82 b.

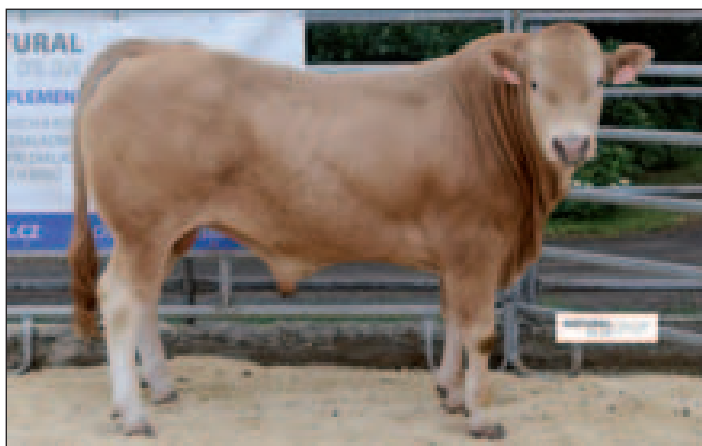
CHININ SMILOVSKÝ R (IIT 545), OPB Osík, 22.6.2023, 82 b.

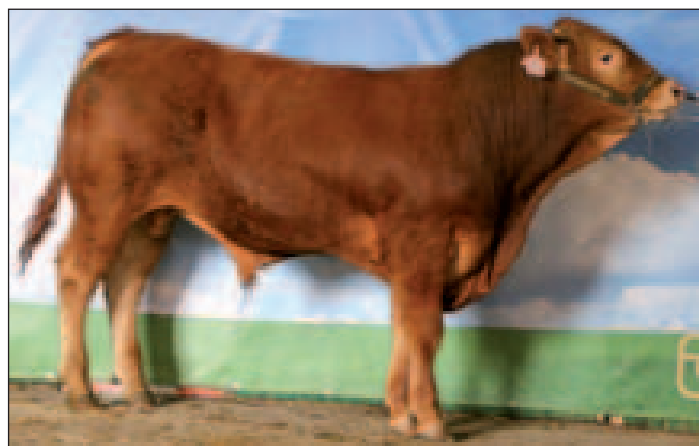
CHORDA Z ÚJEZDA (IIT 515), OPB Horní Dubňany, 20.6.2023, 82 b.

CHIANTI ZE ZBYNIC V (ZPI 891), OPB Horní Dubňany, 23.6.2023, 81 b.

CHININ ZE SLAVKOVIC (ZBQ 565), OPB Osík, 22.6.2023, 81 b.

CHLAPÍK FL, OCH Farma Limousin, 29.6.2023, 81 b.

CHÁPÁN REDU (IIT 516), OPB Horní Dubňany, 20.6.2023, 80 b.

CHÁRA Z NOVÉ VSI P (ISM 493), OCH Šilhanová Marie, 19.6.2023, 80 b.

Tato fotogalerie je průřezovou obrazovou přílohou k výběrům plemenných býků a nemá za cíl vyzdvihnout konkrétní plemenníky. Na základě publikovaných fotek nelze usuzovat za celkovou kvalitu býka, neboť zenižek je pouze jedním z mnoha parametrů pro posuzování celkové kvality býka. Kompletní údaje o býcích hledejte vždy na www.db.cschms.cz • Foto: ČSCHMS a provozovatelé OPB

Galerie plemenných býků – III. turnus 2023

CHOUMAYA REDU (IIT 511), OPB Horní Dubňany, 20.6.2023, 80 b.

CHRIS RF (ZBQ 564), OPB Osík, 22.6.2023, 80 b.

Termíny základních výběrů a dražeb v roce 2023

IV. turnus – Býci narození 1. 7. 2022 – 30. 9. 2022

Den	Datum	Začátek*	OPB, chovatel	ks	Plemena	Dražba
Pondělí	16.10.2023	9:00	OPB Osík	29	AA,BA,CH,LI,MS,PI,PA	hodinu po skončení ZV
Úterý	17.10.2023	9:00	OCH Jalowiczorz Roman, Český Těšín	1	MS	x
		9:00	OCH Bio Zdoňov	3	MS	x
		9:00	OCH Daňhel Miroslav s.r.o., Doubrava	2	MS	x
		10:00	OCH Havlas Martin, Nošovice	2	BA	x
		10:30	OCH Kouba Martin Ing., Žďár	2	CH	x
		11:30	OCH ZD Selibov	3	CH,LI	x
		12:00	OCH Farma Semice s.r.o., Semice	16	LI	x
Středa	18.10.2023	8:00	OCH PS.H.C. s.r.o., Chlum	1	GS	x
		9:00	OPB Cunkov	41	AA,BA,CH,LI,MS,PI,SA,AU,PA,BB	hodinu po skončení ZV
Čtvrtek	19.10.2023	8,00	OCH Maršíček Petr, Hlohov	2	CH	x
		9:00	OCH Minaříková Hana, Hluk	1	BA	x
		9:00	OCH Kubal Radek, Albrechtice u Sušice	2	LI	x
		9:30	OCH Křemen Vojtěch, Vračkovice	1	MS	x
		10:00	OCH Javorská Marcela, Petrovice u Sušice	1	BA	x
		11:00	OCH Marek Petr, Častonín	15	BA,GS	x
		11:00	OCH Marek Tomáš, Častonín	2	LI	x
		11:00	OCH REDU, spol.s r.o., H. Dubňany	1	CH	x
Pátek	20.10.2023	9:00	OCH Křibalová Marie, Černá	2	MS	x
		9:00	OCH Starý Karel, Žernovice	1	MS	x
		10:00	OCH Prima Energo s.r.o., Nebahovy	2	MS	x
		13:00	OCH Tájek Jaroslav, Zvíkov	2	CH	x
		14:00	OCH K+K Břilice, Stará Hlína	1	CH	x
		15:00	OCH Klusáček Stanislav, Suchdol n. L.	1	LI	x
		16:00	OCH Farka Martin, Todně	1	LI	x
Sobota	21.10.2023	9:00	OCH Král Josef, Vysoké	2	LI	x
Neděle	22.10.2023	x	x	x	x	x
Pondělí	23.10.2023	10:00	OCH Volšická Marie, Načeradec	1	BA	x
Úterý	24.10.2023	x	x	x	x	x
Středa	25.10.2023	9:00	OCH Loudy, Seletice	1	PI	x
		10:00	OCH Štěpánek Jiří, Záhornice	1	BM	x

* začátky ZV u chovatelů jsou orientační

Všeobecné podmínky pro odchov plemenných býčků v sezoně 2023–2024

Odchov na uznaných odchovných plemenných býků

I. turnus – býčci narození 1. 10. 2022 – 31. 12. 2022

Začátek přip. obd. do	Datum zač. testu	Den	OPB	Datum konce testu	Den	Datum ZV po
27.08.2023	26.09.2023	Úterý	Horní Dubňany	24.01.2024	Středa	13.02.2024
27.08.2023	26.09.2023	Úterý	Todně-Březí	24.01.2024	Středa	13.02.2024
27.08.2023	26.09.2023	Úterý	Osík	24.01.2024	Středa	13.02.2024
27.08.2023	26.09.2023	Úterý	Cunkov	24.01.2024	Středa	13.02.2024
27.08.2023	26.09.2023	Úterý	Osíčko	24.01.2024	Středa	13.02.2024
27.08.2023	26.09.2023	Úterý	Janovice	24.01.2024	Středa	13.02.2024

II. turnus – býčci narození 1. 1. 2023 – 31. 3. 2023

Začátek přip. obd. do	Datum zač. testu	Den	OPB	Datum konce testu	Den	Datum ZV po
24.10.2023	23.11.2023	Čtvrtek	Horní Dubňany	22.03.2024	Pátek	11.04.2024
24.10.2023	23.11.2023	Čtvrtek	Todně-Březí	22.03.2024	Pátek	11.04.2024
24.10.2023	23.11.2023	Čtvrtek	Osík	22.03.2024	Pátek	11.04.2024
24.10.2023	23.11.2023	Čtvrtek	Horní Jadruž	22.03.2024	Pátek	11.04.2024
24.10.2023	23.11.2023	Čtvrtek	Kundratice	22.03.2024	Pátek	11.04.2024
24.10.2023	23.11.2023	Čtvrtek	Janovice	22.03.2024	Pátek	11.04.2024
24.10.2023	23.11.2023	Čtvrtek	Osíčko	22.03.2024	Pátek	11.04.2024
24.10.2023	23.11.2023	Čtvrtek	Cunkov	22.03.2024	Pátek	11.04.2024

III. turnus – býčci narození 1. 4. 2023 – 30. 6. 2023

Začátek přip. obd. do	Datum zač. testu	Den	OPB	Datum konce testu	Den	Datum ZV po
25.12.2023	24.01.2024	Středa	Kundratice	23.05.2024	Čtvrtek	12.06.2024
25.12.2023	24.01.2024	Středa	Cunkov	23.05.2024	Čtvrtek	12.06.2024
25.12.2023	24.01.2024	Středa	Osík	23.05.2024	Čtvrtek	12.06.2024
25.12.2023	24.01.2024	Středa	Horní Dubňany	23.05.2024	Čtvrtek	12.06.2024
25.12.2023	24.01.2024	Středa	Osíčko	23.05.2024	Čtvrtek	12.06.2024
25.12.2023	24.01.2024	Středa	Todně-Březí	23.05.2024	Čtvrtek	12.06.2024

IV. turnus – býčci narození 1. 7. 2023 – 30. 9. 2023

Začátek přip. obd. do	Datum zač. testu	Den	OPB	Datum konce testu	Den	Datum ZV po
23.04.2024	23.05.2024	Čtvrtek	Cunkov	20.09.2024	Pátek	10.10.2024
23.04.2024	23.05.2024	Čtvrtek	Osík	20.09.2024	Pátek	10.10.2024
23.04.2024	23.05.2024	Čtvrtek	Osíčko	20.09.2024	Pátek	10.10.2024
23.04.2024	23.05.2024	Čtvrtek	Horní Dubňany	20.09.2024	Pátek	10.10.2024

Odchov býčků u chovatele

Turnus odchovu	Datum narození býčků	Uzávěrka přihlášek	Datum vážení u OCH		Měsíc zákl. výb.
			začátek (+/- 15 dní)	konc (- 15 dní)	
1. turnus	01.10.2022–31.12.2022	31.08.2023	30.09.2023	31.01.2024	II–III/2024
2. turnus	01.01.2023–31.03.2023	31.10.2023	30.11.2023	30.03.2024	IV–V/2024
3. turnus	01.04.2023–30.06.2023	31.12.2023	31.01.2024	30.05.2024	VI/2024
4. turnus	01.07.2023–30.09.2023	30.04.2024	31.05.2024	26.09.2024	X/2024

Všeobecné podmínky pro naskladnění býčků na OPB a pro odchov u chovatele

- a) po odstavu, ve výše uvedených termínech
- b) býček pochází z chovu zapojeného do KUMP stupně „A“ a zapsaného do registru chovů PK
- c) pochází od vybraných rodičů zapsaných do oddílu „A“ plemenné knihy daného plemene a splňuje kritéria pro dané plemeno stanovené příslušnou radou PK. Kritéria a podmínky pro naskladnění býčků včetně průměrů RPH jsou zveřejněny na www.cschms.cz
- d) **má ověřen původ a stanoven genotyp SNP** dle platné legislativy, případně proveden test na bezrohost a myostatin (dle podmínek konkrétních plemen). Majitel býka je povinen odeslat vzorek DNA do laboratoře před zahájením testu na OPB a zahájením odchovu u chovatele. Býčci bez stanoveného genotypu se souhlasným původem nebudou připuštěni k základnímu výběru
- e) **matka býka má ověřený původ** alespoň ze strany otce doložený osvědčením laboratoře imunogenetiky
- f) **má nasazen nosní kroužek** – na OPB do zahájení testu, respektive do zahájení odchovu u odchovu u chovatele
- g) **test bezrohosti** – pouze v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- h) **plemenné hodnoty:**
  - Pro průměr RPH matek a otců se vychází pro všechny turnusy z výpočtu RPH k **30. 6. 2023**.
  - Při změně původu matky se jako rozhodující bere RPH matky po prvním novém výpočtu po opravě původu.
  - Pro průměr vlastních RPH plemenných býčků se vychází z průměru z posledního známého výpočtu tj.
    - I. turnus k **30. 6. 2023**
    - II. turnus k **30. 9. 2023**
    - III. turnus k **31. 12. 2023**
    - IV. turnus k **31. 3. 2024**
- i) přihláška k odchovu u chovatele byla zaslána v termínu a je ke stažení na www.cschms.cz
- j) případné výjimky od stanovených podmínek může udělit příslušná Rada plemenné knihy na základě písemné žádosti chovatele

Kritéria dle jednotlivých plemen 2023–2024

Plemeno aberdeen angus

- **hmotnost ve 120 dnech – 170 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnosti ve 210 dnech – 290 kg**
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
  - dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **110 a více v PE nebo 103 a více v ME**
  - dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro otce býčků **116 a více v PE nebo 103 a více v ME**
  - vlastní plemenné hodnoty býčka narozeného v daném období – I. turnus dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. – **112/104**
- **lineární hodnocení matky** – nesmí vykazovat zjevné vady
- **test na myostatin (WT/WT)** – býci **musí být otestováni** na přítomnost mutace v myostatinu
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v první generaci předků býčka

Plemeno belgické modrobílé

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 260 kg** (u hmotností ve 210 dnech je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
  - dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **105 a více v PE nebo 114 a více v ME**
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno blonde d'aquitaine

- **hmotnost ve 120 dnech – 180 kg**
- **hmotnost ve 210 dnech – 290 kg** (u hmotností ve 120 a 210 dnech je povolena vždy pouze v jednom případě možnost odchylky, a to ve 120 dnech – 3 kg nebo ve 210 dnech – 5 kg)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **test bezrohosti** – pouze v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **plemenné hodnoty matky** pro přímý efekt **101 a více** nebo pro maternální efekt **100 a více** pokud matka nesplní tyto podmínky, může být býček zařazen do odchovu pouze v případě, že jeho vlastní plemenné hodnoty pro přímý efekt jsou **105 a více** nebo pro maternální efekt **100 a více**
- **lineární hodnocení matky** – přípustné je jedenkrát „5“, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno gasconne

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** – tato hmotnost je pouze doporučenou hmotností pro chovatele, hmotnost ve 120 dnech nemusí být zvážena

- **hmotnost ve 210 dnech – 245 kg** – tato hmotnost musí být zvážena
- **hodnocení matky** – matka nesmí vykazovat zjevné vady, lineární hodnocení není podmínkou
- minimální výše plemenných hodnot není stanovena, ale je doporučena minimální výše nad průměrem populace
- **roční hmotnost: 450 kg** (tolerována odchylka – 5 kg)
- **test na dvojí osvalení (MH)** – býček musí být před naskladněním do OPB nebo OCH testován
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu

Plemeno hereford

- **hmotnost ve 120 dnech – 170 kg**
  - **hmotnost ve 210 dnech – 275 kg** (u hmotností ve 120 a 210 dnech je povolena vždy pouze v jednom případě možnost odchylky, a to ve 120 dnech – 3 kg nebo ve 210 dnech – 5 kg)
  - u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
  - **plemenné hodnoty matky** nad průměr populace žijících krav v přímém nebo maternálním efektu
    - dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **114 a více v PE nebo 106 a více v ME**
    - pokud matka nesplní tyto podmínky může být býček zařazen do odchovu pouze v případě, že vlastní plemenné hodnoty býčka narozeného v daném období
  - **pro I. turnus** – nad průměr polupace počítané k 30. 6. 2023 – **117/104**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
  - **pro II. turnus** – nad průměr polupace počítané k 30. 9. 2023 – **0/0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 30. 9. 2023 nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
  - **pro III. turnus** – nad průměr polupace počítané k 31. 12. 2023 – **0/0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 31. 12. 2023 nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
  - **pro IV. turnus** – nad průměr polupace počítané k 31. 3. 2024 – **0/0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 31. 3. 2024 nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
- Býčci narození po importovaných inseminačních dávkách a případně po dovezeném ET bez omezení
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5” a více, ale však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
  - **test bezrohosti** – býček musí být otestován na bezrohost
  - je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno charolais

- **hmotnost ve 120 dnech – 180 kg** (u hmotností ve 120 je povolena možnost odchylky – 3 kg)
  - **hmotnost ve 210 dnech – 310 kg**
  - u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
  - **plemenné hodnoty** nad průměr populace v přímém nebo maternálním efektu
    - dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **107 a více v PE nebo 104 a více v ME**
    - dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro otce býčků **111 a více v PE nebo 105 a více v ME**
    - pokud matka nebo otec nesplní tyto podmínky, může být býček zařazen do odchovu pouze v případě, že vlastní plemenné hodnoty býčka narozeného v daném období
  - **pro I. turnus** – nad průměr polupace počítané k 30. 6. 2023 – **107/105**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
  - **pro II. turnus** – nad průměr polupace počítané k 30. 9. 2023 – **0/0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 30. 9. 2023 nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
  - **pro III. turnus** – nad průměr polupace počítané k 31. 12. 2023 – **0/0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 31. 12. 2023 nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
  - **pro IV. turnus** – nad průměr polupace počítané k 31. 3. 2024 – **0/0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 31. 3. 2024 nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
- Býčci narození po importovaných inseminačních dávkách a případně po dovezeném ET bez omezení
- **test bezrohosti** – test je povinný v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
  - **test na myostatin** – test je povinný pro všechny býčky zařazené do odchovu
  - **test na ataxii** – test je povinný pro všechny býčky zařazené do odchovu
Homozygoti na ataxii (A/A) budou z odchovu vyřazeni
  - **lineární hodnocení matky** – přípustné je jedenkrát „5”, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
  - matky prvotelky musí mít ohodnoceny končetiny před ukončením testu vlastní užitkovosti svého potomka (s výjimkou např. uhynulých matek – takový případ nebude znamenat vyřazení býčka z odchovu)
  - je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno limousine

- **hmotnost ve 120 dnech – není definována.** Do odchovu však mohou být zařazeni pouze býci, kteří byli ve 120 dnech zváženi inspektorem. Povinnost vážit 120 d. hmotnost zůstává
- **hmotnost ve 210 dnech – 275 kg**
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty matky** nad průměr populace žijících krav v přímém nebo maternálním efektu

- dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **107 a více v PE nebo 99 a více v ME**
- pokud matka nesplní tyto podmínky může být býček zařazen do odchovu pouze v případě, že vlastní plemenné hodnoty býčka narozeného v daném období
- **pro I. turnus** – nad průměr polupace počítané k 30. 6. 2023 – **110/100**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
- **pro II. turnus** – nad průměr polupace počítané k 30. 9. 2023 – **0/0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 30. 9. 2023 nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
- **pro III. turnus** – nad průměr polupace počítané k 31. 12. 2023 – **0/0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 31. 12. 2023 nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
U III. turnusu je možno ve výjimečných a oprávněných případech udělit výjimku u PH
- **pro IV. turnus** – nad průměr polupace počítané k 31. 3. 2024 – **0/0**
Pokud býček nesplní vlastní plemenné hodnoty, kvalifikuje se v případě, že jsou pro matku i otce plemenné hodnoty spočítané k 31. 3. 2024 nadprůměrné k výpočtu k 30. 6. 2023
Býčci narození po importovaných inseminačních dávkách a případně po dovezeném ET bez omezení
- **test bezrohosti** – **test je povinný** v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5“ a více a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno masný simentál

- **hmotnost ve 120 dnech – 180 kg** (u hmotností ve 120 je povolena možnost odchylky – 3 kg)
- **hmotnost ve 210 dnech – 315 kg**
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
– dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **111 a více v PE nebo 98 a více v ME**
– vlastní plemenné hodnoty býčka narozeného v daném období – **I. turnus dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. – 116/95**
- plemenná příslušnost otce SM100
- **test bezrohosti** – **test je povinný** pro všechny naskladněné býčky
- **lineární hodnocení matky** ve všech ukazatelích minimálně „5“ a více a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno piemontese

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 260 kg** (u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
– dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **106 a více v PE nebo 97 a více v ME**
- **lineární hodnocení matky** – nesmí vykazovat zjevné vady. Doporučeno je minimální hodnocení 5 bodů ve všech ukazatelích, u prvotek je možno tolerovat 4 za hmotnost
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno salers

- **hmotnost ve 120 dnech – 160 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech nemusí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 280 kg** (u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- **test bezrohosti** – **test je povinný** v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
– dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **103 a více v PE nebo 92 a více v ME**
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno aubrac

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 260 kg** (u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
– dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **96 a více v PE nebo 105 a více v ME**
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno parthenaise

- **hmotnost ve 120 dnech – 165 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 265 kg** (u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
  - dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **98 a více v PE nebo 100 a více v ME**
- **lineární hodnocení matky** – nesmí vykazovat zjevné vady. Minimální hodnocení „5“ a více. Výjimka je povolena pouze u bodů za hmotnost, kde není stanovena minimální hranice
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno shorthorn

- **hmotnost ve 120 dnech – 170 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 280 kg** (u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena, je ale **doporučena** minimální výše nad průměr populace
  - dle výpočtu k 30. 6. 2023 tj. pro matky býčků **97 a více v PE nebo 105 a více v ME**
- **test bezrohosti** – test je povinný v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- každý chovatel, který bude v následujícím roce mít zájem o výběr býků do plemenitby je povinen do 31. 10. podat přihlášku. Zde nemusí uvádět konkrétní zvířata
- býci budou procházet výběrem v rozmezí 14–24 měsíců věku
- odchov býků je v režimu mimo OPB
- v den výběru musí mít každý býk nasazen nosní kroužek

Plemeno andorrský hnědý skot

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 250 kg** (u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno bazadaise

- **hmotnost ve 120 dnech – 155 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 260 kg** (u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno rouge des prés

- **hmotnost ve 120 dnech – 175 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 280 kg** (u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno vosgienne

- **hmotnost ve 120 dnech – 145 kg** (je doporučenou hodnotou pro chovatele, její nesplnění nebude důvodem pro vyřazení býčka, pokud splní zbylá kritéria. Hmotnost ve 120 dnech musí být zvážena)
- **hmotnost ve 210 dnech – 245 kg** (u hmotností ve 210 je povolena možnost odchylky – 5 kg, pokud není splněna doporučená hmotnost ve 120 dnech není povolena žádná odchylka)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- **plemenné hodnoty** – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- **lineární hodnocení matky** – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno uckermärker

- hmotnost ve 120 dnech – 180 kg
- hmotnost ve 210 dnech – 290 kg (u hmotností ve 120 a 210 dnech je povolena vždy pouze v jednom případě možnost odchylky, a to ve 120 dnech – 3 kg nebo ve 210 dnech – 5 kg)
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- plemenné hodnoty – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- test bezrohosti – test je povinný v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- lineární hodnocení matky – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- plemenná příslušnost otce UC100 (UCK)
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno wagyu

Býci narození v kontrolním roce 2024 (tj. 1. 10. 2022 – 30. 9. 2023) budou vybírání zpravidla v podzimním období v termínu IV. turnusů 2024 ve věku cca 16–18 měsíců na základě žádosti chovatele o výběr býka do plemenitby podané na plemennou knihu do 31. 10. 2023. Hlavním kritériem pro výběr bude lineární hodnocení při výběru.

- hmotnost ve 210 dnech (220 kg) je doporučenou hodnotou pro chovatele (hmotnost ve 210 dnech nemusí být zvážena)
- hmotnost v 365 dnech (320 kg) musí být zvážena, její nesplnění bude důvodem pro vyřazení býčka
- plemenné hodnoty – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- lineární hodnocení matky – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka

Plemeno dexter

Odchov býčků prováděn výhradně u chovatele, nikoli na odchovných plemenných býků, ani u nového majitele. Býčci se vybírají zpravidla ve věku od 16 do 18 měsíců, minimální věk pro uchovnění je 12 měsíců a maximální věk je 24 měsíců (toto platí pro zvířata narozená po 1. 10. 2021). Před požadovaným výběrem musí být podaná Přihláška k odchovu býka u chovatele na plemennou knihu. Přihlášku stačí zaslat v elektronické podobě. Dále musí být známy výsledky DNA a musí mít nasazen nosní kruh. Základní výběr bude proveden po dohodě s příslušným inspektorem. Při výběru býka pro plemenitbu musí být předveden inspektorovi na vodítku nebo vodící tyči. Pro zápis do PK musí být provedeno vážení a měření ve 210 a 365 dnech. Hlavním kritériem pro výběr bude lineární hodnocení při výběru

- lineární hodnocení býčka – hmotnost a výška minimálně 4 body (3 a méně je vylučující). Za ideální je brána výška s hodnotou 6 bodů. Býček může být vyřazen z důvodů výšky pouze v případě, že jeho výška v kříži v den základního výběru je vyšší než 118 cm
- test bezrohosti – test je povinný v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- plemenné hodnoty – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- lineární hodnocení matky – nesmí vykazovat zjevné vady
- test na chondrodysplazii – test již není povinný. Od 1. 1. 2023 zůstává povinnost testovat pouze importovaná zvířata
- příbuzenská plemenitba – může být již v první generaci. Při použití příbuzenské plemenitby v 1. generaci má chovatel oznamovací povinnost směrem k RPK před jejím vlastním použitím

Plemeno texas longhorn

Býci narození v kontrolním roce 2024 (tj. 1. 10. 2022 – 30. 9. 2023) budou vybírání v podzimním období v termínu IV. turnusů 2024 ve věku cca 16–18 měsíců na základě žádosti chovatele o výběr býka do plemenitby podané na plemennou knihu do 31. 10. 2023. Hlavním kritériem pro výběr bude lineární hodnocení při výběru.

Býček musí

- být minimálně 1x zvážen do věku 450 dní
- životní přírůstek musí dosahovat min. 0,5 kg (vážení a měření proběhne před datem výběru)
- lineární hodnocení matky – nesmí vykazovat zjevné vady
- plemenné hodnoty – minimální výše není stanovena
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- býček musí být vybrán maximálně do věku 36 měsíců.

Plemeno pinzgavský skot

- hmotnost ve 120 dnech – 165 kg
- hmotnost ve 210 dnech – 250 kg
- u býčků je doporučeno přihlížet i na výšku býčka při odstavu
- lineární hodnocení matky – minimálně „5“ a více, ne však za užitkový typ a nesmí vykazovat zjevné vady
- test bezrohosti – test je povinný v případě, že alespoň jeden z rodičů je geneticky bezrohý
- plemenné hodnoty – minimální výše plemenných hodnot není stanovena
- zbarvení – je povinné, aby bílý pruh přetínal všechny čtyři končetiny
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v první generaci předků býčka

Plemeno galloway

- toto plemeno neprochází OPB
- ovladatelnost býka
- ověření původu matky, alespoň ze strany otce doložené osvědčením laboratoře imonogenetiky
- je nepřipustná příbuzenská plemenitba vyskytující se v prvních dvou generacích předků býčka
- lineární hodnocení matky ve všech ukazatelích minimálně „5“ a více a nesmí vykazovat zjevné vady
- plemenná příslušnost otce W100
- hodnocení tělesného rámce v den základního výběru více jak 3 body dle parametrů plemene GA
- hodnocení bodů za hmotnost v den základního výběru více jak 3 body dle parametrů plemene GA a současně minimálně hmotnost v 365 dnech věku 275 kg

Dušené hovězí (nízký roštěnec)

pro 4 osoby
celková doba přípravy cca 2,5 hodiny

INGREDIENCE:

- 750 g hovězího, např. nízký roštěnec
- sůl, pepř
- trochu oleje
- 2 šalotky nakrájené na kostky
- 1/2 karotky na kostky nakrájené
- 1/2 celeru na kostky nakrájeného
- 2 stroužky nasekaného česneku
- 1 větvička rozmarýnu
- lžice rajského protlaku
- 4 lžice balzamikového oleje

PŘÍPRAVA JÍDLA:

Maso ze všech stran opeříme a osolíme a rovnoměrně řádně na oleji v kastrolu opečeme.

Opečené maso vyjmeme a do oleje přidáme zeleninu a česnek. Rozmarýn otrháme a přidáme k zelenině. Osmahneme a přidáme rajský protlak a dále mícháme a opékáme. Když se směs začne připékat, přiléváme po troškách balzamikový ocet a mícháme, až se vyvaří. Nakonec vložíme maso a podlijeme vodou, aby bylo maso ponořené.

Dusíme pod poklicí min. 1,5 hodiny při střední teplotě, případně přiléváme vodu, aby bylo maso ponořené. Když je maso měkké, vyjmeme ho a fond dusíme do požadované konzistence. Osolíme, opeříme dle chuti.

Před podáváním maso opět vložíme do fondu a prohřejeme. Před podáváním jej pokrájíme a servírujeme se zeleninovou omáčkou.

Jako příloha se hodí opečené brambory nebo bramborová kaše.

Dobrou chuť!

SOMMET DE L'ÉLEVAGE

JEDNIČKA V PŘEHLÍDCE CHOVU HOSPODÁŘSKÝCH
ZVÍŘAT V EVROPĚ

2.000 ZVÍŘAT | 1.550 VYSTAVOVATELŮ | 105.000 NÁVŠTĚVNÍKŮ

NÁRODNÍ SOUTĚŽ PLEMENE LIMOUSIN
(400 ZVÍŘAT)

3-6
říjen
2023

Clermont-Ferrand
Francie

ZAHRA NIČNÍ NÁVŠTĚVNÍCI

> Vstupné na veletrh je pro zahraniční návštěvníky zdarma.

> Rezervace vstupenek a přinášování na návštěvy specializovaných chovů na www.sommet-elevage.fr

Váš kontakt pro ČR a SR:

Alena Pechová
ALTIOS ČESKÁ REPUBLIKA s.r.o.
Tel. (+420) 774 457 930
a.pechova@altios.com

info@sommet-elevage.fr
+33 (0) 4 73 28 95 10

sommet-elevage.fr

**ČESKÝ SVAZ CHOVATELŮ MASNÉHO SKOTU
TĚŠNOV 17, 110 00 PRAHA 1
TEL.: 221 812 865 • E-MAIL: INFO@CSCHMS.CZ
WWW.CSCHMS.CZ**